

Misafire ev işi yaptırmak

Evrin Bunn 25.05.2010

Amerika'da ilk kez Ortadoğu kökenli 24 yaşında bir genç kız güzellik kraliçesi seçildi.

Bu kara kaşlı, kara gözlü, uzun boylu, zarif kızın güzellik kraliçesi seçilmesi sıradışı bir durum değildi. Taa ki genç kızın Lübnanlı Arap asıllı bir aileden geldiği hem de Müslüman olduğu ortaya çıkana kadar.

Alışveriş yaparken, bir kafede çay içerken, bir iki kez sıradan insanların bu durumu tartıştığı çalındı kulağıma. Eğitim seviyeleri ve maddi durumları orta halli olan Amerikalılar arasında kimileri Rima Fakih'in Müslüman olduğuna inanmak istemiyor. Kimileriye Müslüman bir genç kızın Amerika güzellik kraliçesi olmasına hayret ediyor ve bunu kabul edilemez buluyor.

Amacım kimin hangi kimlikle ne mevkie gelebileceğini tartışmak değil. Bana göre şu ya da bu şekilde insanlara etiket yapıştırmak da gereksiz. Ancak Amerikan halkı arasında yaşanan bu kimlik tartışmasını memnuniyetle izliyorum ve ne kadar tartışma götürürse götürsün bu durumu 11 Eylül'de yaşanan acı tecrübeye bağlıyorum.

Binlerce masum insanın hayatını kaybettiği, üzerine savaşlar inşa edilen, dünya siyasetini altüst eden 11 Eylül Amerikan halkı arasında iyiye ya da kötüye çekilebilecek bir 'farkındalık' (awareness) yarattı.

Avrupa kökenli Amerikalılar, ya da çoğu Katolik mezhebinin kendilerince yorumlanmış bir versiyonunu benimsemiş Latin kökenli Amerikalılar artık sokakta başörtüsü, uzun eteği, ya da uzun sakalıyla yürüyen birini gördüklerinde dönüp bir daha bakıyor. Başörtüsü Amerika'da da tartışma konusu.

İngilizcede 'average Joe' diye tanımlanan sıradan bir Amerikalı dünyanın merkezinin kendisi olduğu fikrinden uzaklaşıyor. Amerika'da ve dünyada farklı din, dil ve gelenekten gelen milyonlarca insanın var olduğu fikri sıradan vatandaşa da nihayet dank etti.

Sıradan Joe 'öteki'ni görmezden gelmeyi bıraktı bir nevi. 'Ötekiler' Amerika'da dışlanmıyor ancak misafir sayılıyordu. Bu nedenle de misafirlere gösterilen nezaket gereği ev işlerine karışmalarına izin verilmiyordu.

Misafir gibi Amerika'da yaşayan kesim de 'aman bize dokunmayan yılan bin yaşasın' mantığıyla etliye sütlüye karışmadan hayatına devam ediyor buna da demokrasi deniyordu.

11 Eylül 2001 misafir kavramını yok ediyor. Amerika'da yaşanan 'farkındalık' misafirler arasında da yer ediyor. 24 yaşında Müslüman bir kız, 'bana düşmez' demekle yetinmiyor tüm cesaretiyle güzellik kraliçeliğine soyunuyor. Amerika'da yaşayan, özellikle de Ortadoğu kökenli Müslüman azınlık 'Amerikalı' olmaya sahip çıkıyor. Bu durum da benim gibi bir romantiği mutlu ediyor.

Siyasette son zamanlarda hep birilerini model almaktan bahsedilir oldu. Bence bir ülkeyi toptan model almak baştan kokmuş bir balık. Her ülke kendi toplumu, kültürü ve gelenekleriyle döner. Bir başka toplumu olduğu gibi model görmek bugüne kadar tutmadı tutmaz da. Ancak bir ülkede yararlılığı kanıtlanmış bir kanun, bir uygulama, bir kurum, bir mekanizma, toplumsal bir hareket ya da tepki pekâlâ model alınabilir.

Hayat boyu misafir kalmak hem ev sahibine hem de misafire eziyet. Üç günden sonra misafirlik de ağır gelmeye başlar. Amerika bugüne kadar misafir saydıklarını yavaş yavaş kabullenmeye, misafirler de ev işlerine bulaşarak evi ve ev ahalisini sahiplenmeye başladı. Karşılıklı 'farkındalık' durumu tartışmalara yol açsa da meyvelerini veriyor.

Umarım bir gün Türkiye'de de misafir görülenler ya da görülmek isteyenler evi sahiplenmeye başlar, kendini ahaliden sayar.

Belki de Kâinat güzellik yarışmasında bir gün Türkiye'yi Rum, Yahudi ya da Ermeni asıllı bir genç kızımız temsil eder...

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstifa sanatı: Medya ve siyaset

Evrin Bunn 01.06.2010

Amerikan medyasında televizyon kanallarının prestiji, ana haber bültenlerinin izlenme oranları ile ölçülür. Ulusal kanalların ana haber bültenleri genelde New York ya da Washington merkezlidir. Ana haber bültenlerinin sunucuları ise kanalın yüzü olarak bilinir ve bültenin başarısı sunucunun habercilik başarısı ile doğrudan ilişkilidir. Haber bültenleri sunucuları ile özdeşleşir. Bazen bir sunucu 30 yıl aynı kanalda haber sunar.

Bizim evde akşamları *NBC*'nin 19.00'daki ana haber bültenini seyretmek bir gelenek haline geldi. *NBC* ana haberlerinin sunucusu ve editörü Brian Williams en sevdiğim Amerikalı 'anchor'. Williams *NBC*'nin ana haber bültenini 2004 yılından beri sunuyor. Williams'tan önce aynı bülteni Tom Brokaw 22 yıl boyunca hazırlamış ve sunmuştu.

CBS'in ana haber sunucusu ise Katie Couric. 2006 yılından beri *CBS*'te çalışan Couric aynı zamanda Amerika'da ulusal bir televizyon kanalında ana haber bülteni sunan tek kadın 'anchor'. *CBS* en çok izlenen haber bültenleri arasında *NBC* ve *ABC*'den sonra üçüncü sırada.

Couric, *CBS*'teki görevini Bob Shieffer'dan devraldı. *CBS* tarihinde görev yapan haber spikerleri arasında efsanevi Walter Cronkite ve Dan Rather da var.

Sözün özü Amerika'da 'prime time'da ana haber bülteni sunmak ve bu bülteni bizzat hazırlamak çok çekişmeli bir iş.

CNN'in program yapımcısı ve sunucularından Campbell Brown da bu çekişmenin farkında olan ve işine saygı duyan bir gazeteci olduğunu geçtiğimiz haftalarda *CNN*'den istifa ederek kanıtladı.

Campbell Brown 2008 yılında Paula Zahn'dan boşalan yeri doldurmak üzere *CNN*'de işe başladı. Doğrusunu söylemek gerekirse Zahn'ı severek seyreden ben, Brown'ın 'prime time' da sunduğu ve kendi adını taşıyan programını bir kez bile izlemedim. Anlaşılan o ki benim gibi davrananların sayısı tahmin edilenden de fazlamış. Brown, 18 mayısta *CNN*'den kontratının erken feshedilmesini istedi. *CNN* de bu talebi memnuniyetle yerine getirdi.

Amerikan medyasıyla ilgili bunca yazıyı neden yazıyorum? Sebebi şu, Brown'ın istifa açıklaması bugüne kadar yaptığı programlardan çok daha fazla ses getirdi ve takdir topladı.

Brown açıklamasında şu sözleri kullanıyor:

"Açıkçası istifa kararı bana ait. Üzerinde uzun zaman düşündüm. İstifamın nedeni olarak çocuklarımla daha fazla vakit geçirmek istediğimi (ki istiyorum), ya da başka fırsatları değerlendirmek istediğimi (ki bu da doğru) söyleyebilirdim. Ancak başkalarının laf kıvırmasına katlanamadığım gibi kendim de laf kıvırmak istemedim. İstifamın başlıca nedeni yeterince kişinin programımı izlemiyor olması. Dolayısıyla hem CNN hem de kendim için istifa etmeyi kendime bir borç bildim."

Bugüne kadar böylesine dürüstçe yazılmış bir istifa dilekçesi daha görmedim. Bence Brown sadece mesleğine olan saygısını kanıtlamış olmadı, gerektiğinde başarısızlığı kabul edip çekilmenin ne kadar zarif ve dürüstçe yapılabileceğini de gösterdi. Skandal yok, dedikodu yok, kaset yok, şantaj yok, bağırma çağırma yok...

Brown CNN'deki programını New York stüdyolarından yapsa da programının konusu çoğunlukla Washington'dan çıkıyor. Campbell'ın kendisi de tıpkı Williams, Couric ve bu yazıda adı geçen diğer gazeteciler gibi Beyaz Saray muhabirliğinden geliyor. Dolayısıyla istifası Washington kulislerinde de yankı buldu. Zaten Washington istifalara alışkın olan bir kent. Bu istifalar bazen büyük skandallar sonrası gerçekleşmek zorunda kalabiliyor. Hatta bazen işe kaset, teyp falan da karışıyor.

Tam da Dan Rather, Peter Jennings ve Tom Brokaw gibi gazetecilerden bahsederken aklıma belki de Washington tarihinin en ünlü istifasına yol açan Watergate skandalı geldi. Amerikan tarihine gazetecilikleriyle damga vuran Rather, Jennings ve Brokaw'ın belki de en büyük ortak özelliği Watergate skandalını takip etmiş olmaları. Skandal 1972 yılında Washington'daki Watergate binasında bulunan Demokrat Parti ofisinden bazı evrakların çalındığının anlaşılmasıyla patlak vermişti. Hırsızlığı gerçekleştirenler rakip Cumhuriyetçi Parti'nin adamları çıkmış ve zamanın Cumhuriyetçi Partili başkanı Richard Nixon'ın hırsızlık olayını saklamaya çalıştığı anlaşılmıştı. Sonunda olaydan iki yıl sonra Nixon dramatik bir şekilde başkanlıktan istifa etti.

Watergate binasını Washington'da çalışmış her gazeteci bilir. Bina otel olarak kullanılıyor. Potomac Nehri kıyısındaki bu otele özellikle Washington'a resmî ziyaret için gelen yabancı bakanlar rağbet ediyor.

Bu arada duyduğuma göre Watergate Oteli de Amerika'daki mali krizden nasibini aldı. Otelin sahibi Monument Emlak Şirketi bankaya borcunu ödeyemeyince banka da otele geçen sene el koydu. Otel açık arttırmaya çıkarıldı ve geçen hafta itibarıyla Avrupa merkezli bir emlak şirketine 45 milyon dolara satıldı. Şirket Watergate'i yeniden restore ederek lüks bir otele dönüştürmeyi planlıyor.

Campbell Brown'ın dürüst istifası ve Washington'ın en güzel manzarasına sahip Watergate binasının ihtişamlı yapısı başkentin kimbilir daha ne istifalara gebe olduğunu hatırlatıyor. Tıpkı Ankara gibi... Bir de skandallar olmasa...

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Washington AKP'ye kızgın

Geçen pazartesi sabahı saat 4'te gazeteden gelen telefonla uyandım. Karşımdaki ses "Evrin Hanım Gazze'ye gönderilen yardım gemileriyle ilgili gelişmeleri duyduunuz mu" diye soruyordu. Aklımdan ilk geçen şey "eyvah batırdılar gemileri" oldu. 2000 yılındaki Filistin ayaklanması sırasında İsrail, Batı Şeria ve Gazze'de çalışmış bir gazeteci olarak İsrail'in gemileri batırması beni şaşırtmayacaktı.

Gün içinde ise Washington'un olaya tepki vermekte zayıf kalışını bu sene 31 mayıs tarihine denk gelen resmî tatile bağladım.

Amerika'da her yıl mayıs ayının son pazartesi Şehitleri Anma günü olarak kutlanır.

Sonuç olarak Washington'un olaya tepkisi Türk yetkilileri tatmin edecek cinsten olmadı.

Mavi Marmara baskını, gerçekleştiği günden itibaren Washington'un bir numaralı konusu haline geldi. Yapılan yorumlarda, Washington'un sergilediği tavırla İsrail ve Türkiye gibi iki önemli müttefik arasında denge kurmaya çalıştığı söyleniyor. Bence Washington denge kurmaya çalışmaktan ziyade "iki arada bir derede" kaldı. Nedeni ise Washington'un hâlihazırda hem İsrail hem de Türkiye'ye kızgın olmasıydı.

Obama yönetiminin Netanyahu yönetimi ile arası nanemolla. Hatırlayacak olursak Başkan Yardımcısı Joe Biden mart ayında İsrail'de Ortadoğu barışı için nabız yoklarken İsrail hükümeti Doğu Kudüs'te yeni yerleşim birimleri inşa edeceğini duyurmuştu. Bu haber Obama yönetiminde tokat etkisi yaptı. Çünkü kurulacak bir Filistin devletin başkenti olması planlanan Doğu Kudüs barış görüşmelerinin en tartışmalı ve hassas noktası ve müzakere masasına oturana kadar bu konuda konuşulacak her sözün ve atılacak her adımın iyi tartılması gerekiyor.

Washington sene başından beri İsrail ile ilişkileri normalleştirmeye çalışıyor. Karşılıklı üst düzey ziyaretler yapılıyor, heyetler görüşüyor.

Bir de Ankara-Washington ilişkilerine bakalım. 2010'un ilk krizi Amerikan Temsilciler Meclisi Dışilişkiler Komitesi'nin Ermeni soykırımı iddialarını destekleyen yasa tasarısını kabul etmesi oldu. Türkiye, Washington Büyükelçisi'ni geri çekti. Kısa bir süre önce Türkiye, Brezilya ve İran arasında imzalanan anlaşma ise Amerika'yı kelimenin tam anlamıyla "kızdırdı". Obama yönetimi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde İran'a yaptırım kararı çıkarılması çabalarına devam edeceğini söyledi.

Mavi Marmara krizi Washington'u içerde ve dışarıda çok zorda olduğu bir dönemde yakaladı.

Ancak anlaşılan o ki Washington'da, Türkiye'ye duyulan kızgınlık İsrail'e duyulan kızgınlıktan daha ağır bastı. Amerikalı yetkililerin, İsrail'in Gazze'ye giriş çıkış yapacak gemileri denetleme yetkisi olduğunu savunması, açılacak bir soruşturmanın İsrail tarafından yürütülmesini desteklemesi, akıllara "Bush Beyaz Saray'a geri mi döndü" sorusunu getirdi.

Washington ciddi ciddi Türkiye'de hükümetin, rotasını doğuya mı batıya mı çevirdiğini tartışıyor. Başkent kulislerinde AKP hükümetinin ülkeyi bir İslam cumhuriyetine çevirmek istediği tezleri kuvvet kazanıyor. 2003 senesinde Irak savaşı ile başlayan ve son İsrail anlaşmazlığı ile doruğa çıkan kriz Ankara'nın Washington'da dost kaybetmesine neden oluyor. Washington'da yönetimin ve Kongre'nin Türkiye'ye karşı takındığı kızgın tavır *Washington Post* gibi bir gazetenin baş makalesine kadar yansımış durumda. Makalenin ayrıntılarına girmenin gereği yok.

Amerika'daki Yahudi lobileri ise Türkiye'yi İsrail'i bilinçli olarak kışkırtmakla suçluyor. Yahudi lobilerinin nefretini kazanmak kısa vadede Türkiye için hayırlı olmayabilir. Çünkü Türkiye özellikle Ermeni lobisinin faaliyetlerine siper olarak Yahudi lobisinin geleneksel desteğini kullanıyor. Dolayısıyla bu dengede ciddi bir sarsıntı

yaşandığını söyleyebiliriz. Yani Ermeni soykırımı yasa tasarısı yakın bir zamanda Temsilciler Meclisi gündemine alınır ve kabul edilirse kimse şaşırmasın!

Türkiye-Amerika ilişkileri ciddi bir testten geçmekte. Washington'un Irak'tan askerlerini yakın vadede çekmeyi planladığı günlerde Türkiye elindeki kartları dikkatli oynamalı.

Öte yandan Mavi Marmara krizi Washington'da bir başka ciddi tartışma daha başlattı. Washington belki de ilk kez tam anlamıyla bu zamana kadar seyirci kaldığı Gazze ablukasının kaldırılması konusunda kararlı. Amerikalı yetkililer İsrail'e abluka stratejisini kaldırması için ciddi biçimde baskı yapmaya başladı. Çünkü bu ablukanın sadece İsrail'in değil Amerika'nın da çıkarına gelmediği anlaşıldı. İsrailli yetkililer her ne kadar Gazze'yi güvenlikleri açısından abluka altında tuttuklarını iddia etseler de İsrail'in politikaları İsrail toprakları dışında yaşayan Yahudilerin güvenliğini de tehdit ediyor ve Washington bu gerçeğin bir an önce Netanyahu tarafından farkedilmesini istiyor.

Son olarak, Mavi Marmara gemisi baskını ve bu baskında hayatını kaybedenler uluslararası toplumda ve özellikle de Washington'da dikkatlerin yeniden Ortadoğu barış sürecine odaklanmasını sağladı. Bu momentum iyi kullanıldığı takdirde süreçte ilerleme sağlanabilir. Ortadoğu'da Mavi Marmara ile alevlenen kriz Mavi Akdeniz'de barışa doğru yol alınmasına vesile olabilir.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Al ve Tipper Gore

Evrin Bunn 15.06.2010

Yazının başlığını okuyanların aklından ne geçtiğini biliyorum. "Washington günlerdir Türkiye'yi doğrudan ilgilendiren bir sürü meseleyle kaynakken eski Başkan Yardımcısı ile karısından bize ne" diyor bir sürü okuyucu. Ve haklılar. Türkiye'den binlerce kilometre uzaklıkta, boşanma oranının zaten çok yüksek olduğu bir ülkede bir başka çiftin daha boşanıyor olması pek ilginç gelmeyebilir birçoklarına. Ama neredeyse 10 yıldır Amerika'da yaşayan ve Amerikan siyasi hayatını çalkantılarıyla birlikte yakından takip eden biri olarak Al ve Tipper Gore'un ayrılık kararı beni çok ilgilendirdi, üzdü ve korkuttu. Üzüntü ve korku paylaşılarak azalır mantığından hareketle ben de bu konuyu kaleme almak istedim.

Amerikan toplumuna evlilikleri, yaşantıları, başarılarıyla örnek olmuş bir çift 40'ıncı evlilik yıldönümlerini kutladıktan bir iki gün sonra neden ayrıldıklarını duyurur?

Genelde hayatları böylesine halka mâl olmuş çiftler göstermelik de olsa evli kalmaya devam etmez miydi?

Al ve Tipper Gore çiftinin ayrılmaya karar verdikleri haberini okuduğumda hemen "acaba işin içinde bir başka kadın ya da adam mı var" diye düşündüm. Çünkü öyle bir durumda bu konu beni hiç ilgilendirmeyecekti ve siz de bu yazıyı okumak zorunda kalmayacaktınız. Nihayetinde Bill Clinton ve John Edwards'dan alışkınız ünlü siyasetçilerin yatak odası haberlerine. Ne ilginçtir ki hem Clintonlar hem de Edwardslar hâlâ 'evli'.

Gorelar'ın ayrılma haberinin üzerinden günler geçti. Henüz 'üçüncü şahıs' dedikoduları çıkmadı. Çıkacağını da sanmıyorum. Gore ailesi evlilikleri ile olduğu kadar ayrılıklarıyla da tipik Amerikan siyasetçilerinden farklı olduklarını ortaya koydu.

Sosyologlar boşanma vakalarının yarısının evliliğin ilk yedi yılı içinde gerçekleştiğini söylüyor. 40 yıl evli kalan çiftler arasında boşanma oranı ise yüzde birden az.

Al ve Tipper Gore'un 40 yıldan sonra boşanacak olması üzücü ama üzücü olduğu kadar da korkutucu. Çünkü bu boşanmanın ya da ayrılmanın hepimizin başına her an gelebileceğine işaret ediyor.

Al ve Tipper Gore 2002 yılında Amerikan aile hayatı ve evlilik üzerine bir kitap yazmıştı. Kitabın adı *Joined at the Heart*. Ben bu kitabın bir bölümünü kendim evlenmeden önce okumuştum. O zaman kitap bana Al Gore'un ikinci seçim kampanyasına ön hazırlık yapması gibi gelmişti. Al Gore 2000 yılında Başkanlık seçimlerini kazanıp da mahkeme kararıyla başkanlığı elinden alınınca karı koca Gorelar derin bir depresyona girmişti. Tam da eski Başkan Bill Clinton'ın Monika Lewinsky skandalı sonrasına denk gelen kitap bana "Gore ailesi Clintonlar'dan ahlaki olarak farklı olduklarını kanıtlamaya çalışıyor" dedirtmişti.

Ama bu düşüncem zamanla değişti. Al ve Tipper Gore her zaman birbirlerine olan sevgi ve saygılarıyla takdir kazandı. Washington Gorelar'ı örnek çift belledi. 2000 yılındaki Demokratik Parti Genel Kurulu'nda Al Gore'un karısını dudaktan şapur şupur öpmesi hâlâ konuşulur. Tabii kapalı kapılar arkasında ne olur biter kimse bilemez.

Al ve Tipper Gore *Joined at The Heart*'ın önsözünde şöyle diyor: **"Mutsuz evliliklere sahip çiftler uzun süre birlikte olmuş olsalar da, çocuk yapıp yetiştirme yılları sona erdiğinde boşanmaya daha yakın oluyorlar."**

Al ve Tipper Gore için çocuk yetiştirme yılları çoktan geride kaldı. Çiftin dört çocuğu ve iki torunu var. Çiftin son yıllarda birbirlerini hiç göremez olduğu bir gerçek. İklim değişikliği ve küresel ısınmaya karşı halkı eğitmeye devam eden Nobel Ödüllü ve Oscarlı Al Gore, yılın çoğunu dünyayı gezerek geçirirken Tipper Gore çok sevdiği fotoğrafçılığa evinin yakınlarında devam ediyor. Tipper Gore, Al Gore'un Temsilciler Meclisi üyeliği, senatörlüğü ve Başkan Yardımcılığı günlerinde örnek anne, ve eş rolünü oynadıktan sonra 60 yaşına bastığı şu günlerde belki de biraz kendine ve kendi sevdiği işlere vakit ayırmak istiyor.

Hayatı, birçok farklı kimlik altında yaşıyoruz, eş, anne, baba, gazeteci, öğretmen vesaire... Her kimlik için bir ötekenden fedakârlık ediyoruz. Bazen iş ve aile hayatını dengelemek hayattaki en zorlu görevimiz oluveriyor.

Ancak bazen en yakınımızdaki insanlar için dahi feda edemeyeceğimiz, bizi biz yapan bir yanımız oluyor ve bu yanımızı koruyabilmek radikal kararlar almayı gerektiriyor. Aksi takdirde kendimiz olmaktan çıkıyoruz. Al ve Tipper Gore'a olan da bence bu ve aynısı ne kadar üzülsük ve korksak da bir gün bizim de başımıza gelebilir. Ve bu hayatın sonu olmaz.

Tipper Gore 1996 yılında çıkardığı ve kendi çektiği fotoğraflardan oluşan ***Picture This*** adlı kitabında **"Fotoğrafçılık kendi içimde, sadece kendime ait olan yanımı koruyabilmemi sağlıyor"** demişti. Eski Başkan Yardımcısı ve eşi belki de 40 yıl sonra kendilerine ait yanlarını koruyabilmek için böyle bir karar almak zorunda kaldılar ve belki de farkında olmadan birçok çiftte bir kez daha örnek olmayı başardılar.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Washington'da gergin hafta

Adalet ve Kalkınma Partisi Dış İlişkilerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Ömer Çelik Washington'da yaptığı bir konuşmada Amerika'ya ilişkileri yumuşatmak ya da sertleştirmek için gelmediğini, sadece Türkiye'nin bazı önemli dış politika konularında pozisyonunu anlatmaya geldiğini söyledi.

Bilindiği gibi Çelik ve Başbakan Tayyip Erdoğan'ın baş siyasi danışmanı İbrahim Kalın yaklaşık bir hafta boyunca Amerika'da temaslarda bulunarak Mavi Marmara krizi ve İran oylamasında Türkiye'nin izlediği tavrı Amerikalı yetkililere anlatmaya çalıştı. Bu temaslarda ne kadar gergin bir havada geçtiği bazı Amerikalı Kongre üyeleri ve senatörlerin Türkiye aleyhinde yaptıkları açıklamalarla açığa çıktı. Cumhuriyetçi Parti'nin ileri gelen senatörlerinden John McCain Türkiye'nin İran'ı kucaklıyor olmasının bölgesel barış ve istikrara yardımcı olmayacağını ve bu durumun Türkiye'nin laik devlet imajını tehdit ettiğini söyledi. Temsilciler Meclisi'nin İsrail yanlısı üyeleri Türkiye'yi açıkça Ermeni soykırımı tasarısına destek vermekle tehdit etti. Bazı üyeler bundan böyle ofislerinde Türk yetkilileri ağırlamayacaklarını duyurdu. Hatta Türk heyetinin Yahudi toplumu liderleriyle yaptığı toplantı birçok ileri gelen Yahudi örgüt tarafından boykot edildi.

Amerika'daki İsrail yanlılarının son olaylar ışığında Ermeni soykırımı tasarısını gündeme getireceği zaten beklenen bir durumdu. Ancak Çelik ve Kalın İsrail yanlısı Amerikalıların, Çelik'in deyişiyle **'hafif şantajını'** önemsemediklerini söylüyor. Ancak Türk yetkililer önemsemese de Kongre'de Türkiye aleyhine imzaya açık bir mektup dolaştırılıyor. Bu mektupta Başkan Barack Obama'dan uluslararası topluma karşı İsrail'i savunmaya devam etmesi isteniyor.

Başlatılan bir başka girişimde ise Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'na Mükemmel Hizmet Ödülü vermeye hazırlanan Woodrow Wilson Merkezi'nden bu kararı yeni baştan gözden geçirmesi isteniyor.

AKP Genel Başkan Yardımcısı ve Adana Milletvekili Çelik **"Ermeni ve PKK meselelerinin gündeme getirilmesi şantaj kokuyor. Dostlar birbirine şantaj yapmaz. Ermeni tasarısıyla ilgili bir girişim olursa bunun telafi edilemez sonuçları olur. Türkiye, dostlarımız gerçek değilmiş sonucuna varır"** derken İsrail'in Başbakan Erdoğan'ı hedef alan açıklamalarını 'Türkiye'de darbeye davetiye' diye değerlendiriyor.

Yazının başında da belirttiğim gibi Türk yetkililerin Washington ziyaretleri boyunca özellikle Türkiye'nin İsrail tavrı ile ilgili Amerikalıları yumuşatmaya çalışmak gibi bir dertleri yok. Ömer Çelik İsrail'e olan kızgınlığını Ortadoğu Enstitüsü'nde yaptığı konuşmada "İsrail dokuz Türk vatandaşını **'infaz'** etti" sözleriyle yansıttı.

Türkiye İsrail'in Mavi Marmara krizi ile ilgili derhal özür dilemesini ve olayın soruşturulması için bağımsız bir komisyon kurulmasını istiyor. Amerika'dan istenen ise bağımsız komisyon kurulmasına destek vermesi ve öncülük etmesi. Aksi takdirde yine Çelik'in deyişiyle **"iki ülke Formula 1 araçları gibi hızla birbirine doğru hareket ediyor ve çok yakında çarpışacak"**.

Ancak gergin havada geçen görüşmelerden anlaşılıyor ki Amerika İsrail konusunda Türkiye'nin taleplerine sıcak bakmıyor.

İran konusunda ise durum Amerikan yönetimi açısından İsrail meselesi kadar gergin değil. Görülen o ki Amerika Türkiye'nin ek yaptırımlara hayır oyu vermesinin hemen ardından Türkiye'nin İran ile diplomatik diyalogu sürdürmesini rica etmiş. Çelik ve Kalın bunu doğruluyor.

Türkiye Tahran anlaşmasının ardından İran'a yaptırımlara evet oyu vermeyerek istikrarlı bir tutum sergilemiş gözüküyor. Amerika ve Avrupa da bunun farkında.

Türkiye İran'a ek yaptırımların etkili olmayacağına inanıyor. Geçmiş yaptırımlar hesaba katıldığında Türkiye'nin bu savına hak vermemek imkânsız. Geçmişte kabule dilen üç yaptırım paketi İran'ın nükleer programını durdurmasına yardımcı olmadı. Amerikalılar bu gerçeğin de farkında oldukları için Türkiye'den İran'a karşı

diplomatik köprü rolü oynamaya devam etmesini istiyor. Çelik ve Kalın Türkiye'nin İran tavrını eleştirenlere Suriye örneğini veriyor. Türkiye'nin Suriye ile yakınlaşmaya başladığı zamanlarda şimdi olduğu gibi tepki gördüğünü hatırlatan Türk heyeti **“Şimdi Amerika Suriye’ye Büyükelçi gönderiyor. Haklılığımız ispatlanmış oldu”** ifadelerini kullanıyor.

Türkiye'nin eksen kayması yaşadığı iddialarına ise AKP'li yetkililer **“aslı yok”** diye yanıt veriyor. Evet, Türkiye'nin dış politikasında 'kimlik' konusunun önemli belirleyici etken olduğu bir gerçek. Türkiye kendini her zaman Batı'nın bir parçası olarak görmüştü ama artık Doğulu kimliğinden de rahatsızlık duymuyor. Bu nedenle Doğulu komşularımızla ilişkilerde çekimser davranılan günler geride kaldı. Kalın, **“Türkiye kimlik krizi yaşıyor ancak Avrupa merkezli bakış açısından da kurtulmak gerekiyor”** diyor

Türkiye'nin dış politikada tüm siyasi tarafları çözüm sürecine dâhil etmekten ve demokratik seçimle işbaşına gelmiş partilere fırsat verilmesinden yana olduğunu savunan yetkililere peki ya Kürt meselesi, ya PKK, ya BDP diye sorduğumuzda aldığımız yanıt tatmin edici değil. Türkiye’de hükümet neden dış politikadaki dinamizmi iç politikaya yansıtmıyor dediğimizde **“dış politikayı Kürt meselesi ile karşılaştırmamanın manipülasyon olduğu”** yanıtını alıyoruz. Bence Ermeni tasarısı kabul edildi edilmedi tartışmalarından önce Türkiye'nin bölgede tam güvenilir bir güç olabilmesi için Kürt meselesini cesurca halletmesi şart. Amerikalılar da Avrupalılar da ve hatta Türkiye de bunun farkında. Kürt meselesi hiç beklemediği bir anda Türkiye'nin karşısında en büyük koz olarak kullanılabilir. Daha da önemlisi aslan yattığı yerden belli olur.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeniden başlamak

Evrin Bunn 22.06.2010

Bir kitabı bir gecede bitirdiğim günler çok gerilerde kaldı diye düşünürdüm ama yanılmışım. Geçen hafta Washington’da yaşanan hareketli günlere rağmen Amerikalı gazeteci ve yazar Stephen Kinzer’in **Reset** (Yeniden Başlamak) adlı yeni kitabını bir olmasa da üç gecede okuyup bitirdim. Kitabın alt başlığı “İran, Türkiye ve Amerika’nın Geleceği”. Başlığından da anlaşılacağı gibi yazar Amerika’nın, Ortadoğu politikasını sil baştan tasarlaması tavsiyesinde bulunuyor.

Amerikan ve Türk medyasını takip edenler Stephen Kinzer’i bilir. *New York Times* gazetesinin ünlü muhabiri, 1996 ve 2000 yılları arasında gazetenin İstanbul büro şefliğini yürütmüştü. Kinzer ayrıca Amerika’da bir üniversitede Amerikan dış politikası ve gazetecilik üzerine ders veriyor.

Kinzer’i geçtiğimiz haftalarda, Washington’da kitabı hakkında konuştuğu bir toplantıda dinleme fırsatı buldum. Yazarın samimi sunuşunu çok beğendiğim için de kitabını satın alıp okumaya ve sizlerle paylaşmaya karar verdim.

Kinzer kitabında söze ünlü bilimadamı Albert Einstein’dan bir alıntıyla başlıyor: **“Delilik aynı şeyi tekrar tekrar yapıp farklı sonuçlar beklemektir.”**

Kinzer Amerika’nın Ortadoğu’da soğuk savaş döneminden beri aynı siyaseti güttüğünü ve sonuç alamadığı halde bu siyasetten bir türlü vazgeçemediğini söylüyor. **“Ortadoğu politikamız geçmişte sıkışıp kalmış. İleriye doğru yol alabilmemiz için yeni bir yöntem düşünmemiz lazım”** diyor yazar.

Peki, bu yeni yöntem ne olmalı? *Reset* adlı kitap Amerika'nın Ortadoğu'da kendisiyle aynı siyasi hedefleri taşıyan ve aynı toplumsal değerleri paylaşan ülkelerle ortaklık yapması gerektiğini savunuyor. Bu ülkeler de Türkiye ve İran'dan başkası değil.

Kinzer Türk ve İran halklarının yaklaşık 100 yıl önce demokrasi yolunda başlattıkları mücadelenin Amerika, İran ve Türkiye'yi ortak değerlerde birleştirdiğini ve üç ülke arasında kurulacak bir işbirliği ile bölgede istikrarın sağlanabileceğini söylüyor. Kitapta Türk ve İran halkları için şu ifadeler yer alıyor: **"Uzun süren mücadeleleri sonucu iki ülke halkı da bir demokrasi anlayışı ve demokrasiye özlem geliştirdi. Bu durum İran ve Türk halklarını Amerikalılarla ruh eşi yapıyor."**

Kinzer'e göre Türkiye son yıllarda tarihinin en hırslı diplomatik projesini başlatmış durumda. Ankara diyalog ve uzlaşma yoluyla bölgesel sorunları çözmeyi hedefliyor. Türkiye'nin bu tarzı Amerika'nın yeni işbirlikçi küresel politika yaklaşımıyla uyum sağlıyor. Türkiye uluslararası ilişkilerde uzun yıllar boyunca önemli bir role sahip olmamıştı. Bu durum şimdilerde değişti. Yine yazara göre daha önceleri Müslüman ülkeler tarafından **'kâfir'** olarak görülen Türkiye artık aynı ülkeler arasında belli bir saygınlığa sahip. Türkiye yeni dış siyasetiyle Amerika'ya da **"Yanınızdayız ama bazı tavsiyelerimiz var. Tavrınızı biraz yumuşatmanız lazım"** mesajı veriyor. Ancak Amerikalılar böyle bir mesaj için henüz hazır değil. Aynı durum Amerika'nın Hindistan, Rusya, Çin ve Brezilya ile ilişkilerinde de yaşanıyor.

Bölgede demokrasi için kalbi Türkiye kadar hızlı atan ikinci ülke ise İran.

Kinzer, İran'ın güvenlik çıkarlarının Amerika ile uyum sağladığını söylüyor. Buna göre, İran hem Irak ve Afganistan'ın istikrara kavuşmasında büyük bir etkiye sahip hem de El Kaide ve Taliban'dan en az Amerika kadar nefret ediyor.

Kinzer "eski üçlü" diye tanımladığı Amerika, Suudi Arabistan ve İsrail işbirliğinin istikrarlı bir Ortadoğu yaratmakta başarılı olamadığını da ifade ediyor.

Peki, Amerika başarılı bir Ortadoğu politikası adına nasıl bir yöntem izlemeli? Yazar bunun yanıtını şöyle veriyor: **İlk olarak Türkiye ve demokratik bir İran ile sağlam bir ortaklık kurulmalı. İkinci olarak ise İsrail ve Suudi Arabistan ile ilişkiler yeniden şekillendirilmeli.**

Ancak hem Türkiye hem de İran'ın Amerika ile başarılı ortaklık kurabilmek için atmaları gereken adımlar var. Kitapta bu konuyla ilgili şu ifadeler yer alıyor: **"İran'da rejim daha ılımlı bir tavır sergilemeli. Demokratik gelişimin önü açılmalı. Türkiye ise İsrail konusunda yapıcı bir tavır takınmalı. İsrail ve Türkiye ilişkilerinin bir an önce yeniden yapılandırılması şart. Dahası Türkiye'nin içerde de bir takım düzenlemeler yapması gerekiyor. Ülkede ifade özgürlüğü hâlâ sınırlı, asker siyasette rol oynamaya devam ediyor. Azınlık hakları tam olarak korunmuyor. Basın zayıf ve yanlı yayın yapıyor. Eğitim sistemi özgür düşüncüyü teşvik etmiyor."**

Kinzer'e göre Türk halkının duygusal olması ayrı bir olumsuz etken çünkü duygusallık dış politikanın **'düşmanı'**.

Üzerinde özellikle durulan bir diğer unsur da Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği yolunda ilerlemeye devam etmesinin önemi.

Kinzer'e göre Türkiye ne yaparsa yapsın Avrupa Birliği yolundan sapmamalı. Avrupa'yı arkasına almayan bir Türkiye stratejik önemini doruk noktasına çıkartamaz. Müslüman dünyası da Türkiye'nin AB'ye üye olmasını dört gözle bekliyor.

Kinzer'in kitabı Türkiye ve İran'ı Amerika için Ortadoğu'da en akıllı tercih olarak anlatırken tarihten de keyifli alıntılara yer veriyor. *Reset*'i yazma aşamasında Harry Truman Kütüphanesi'nde tarihsel araştırmalar yapan yazar İran'a da serüvenli bir yolculuk gerçekleştirmiş. Tarih ve dış politika sevenlerin zevkle okuyacağını tahmin ettiğim kitap özellikle ılımlı muhafazakârların klasik İran ve Ortadoğu tezlerine karşı taze bir soluk niteliğinde.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Washington'un Ankara'dan beklentisi

Evrin Bunn 29.06.2010

Amerika Dışişleri Bakanı'nın Avrupa işlerinden sorumlu Yardımcısı Philip Gordon *Associated Press* haber ajansına verdiği demecinde açıkça ifade etti: Washington Türkiye'nin hallerini anlayamıyor. Tam söylemek gerekirse "Washington Türkiye'nin neden Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde İran'a yaptırım kararına hayır oyu verdiğini ya da İsrail'e karşı neden çok sert bir tavır takındığını anlayamıyor. Bu durum Türkiye'nin dış politika tercihlerinin ve ABD'nin gerçek dostu olup olmadığının sorgulanmasına neden oluyor." Amerikalı yetkililer "Bari Türkiye BM'de çekimser oy kullansaydı" diyor.

Obama yönetimi, Gordon'un ifadesiyle, "Türkiye'nin NATO'ya, Avrupa'ya ve ABD'ye bağlı kaldığına inanmaya devam ediyor ancak bu bağlılığın bizzat gösterilmesi gerek." Aksi takdirde Obama yönetimi Kongre'de ya da sokakta Türkiye'nin destek kaybetmesini engelleyemeyecek.

Aynı gerekçe yakın geçmişe kadar Ankara tarafından Washington hakkında gösteriliyordu. Ankara'da hükümet "Amerikan yönetiminin terörle savaşta Türkiye'nin yanında olduğunu biliyoruz ancak Amerika'nın bu bağlılığını somut adımlarla göstermesi gerek. Aksi takdirde halk arasındaki ve Meclis'teki Amerikan aleyhtarlığını engelleyemeyiz" diyordu.

Tarih tekerrür mü ediyor?

Türkiye ve Amerika arasındaki en büyük sorunların başında iletişim sorunu geliyor. Taraflar hedeflerini ve bu hedeflere ulaşmak isterken nasıl bir yöntem izleyeceklerini birbirlerine tam anlatamıyor. Başbakan'ın danışmanı İbrahim Kalın geçen hafta Washington'daki temaslarından sonra "Birbirimize pozisyonumuzu daha iyi anlatmamız gerektiği bir gerçek. İkili ilişkilerde iletişimi ilerletmemiz gerektiğini fark ettik" demişti. Haklı.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Başkan Obama'nın Toronto'da yaptıkları görüşme bence bu yolda atılmış önemli bir adım. İki lider haftalardır konuşulan konuları masaya bizzat yatırma fırsatı buldu ve yöntem farklılıkları üzerinde kendi pozisyonlarını izah etti. Görüşmede üç konu ön plana çıktı: İsrail, İran ve PKK.

İsrail konusunda Erdoğan geri adım atmadı. İsrail ile ilişkilerin yumuşaması için Başbakan'ın talepleri var. Bu taleplerin başında İsrail'in Türkiye'den özür dilemesi, Gazze'ye uygulanan ablukanın kaldırılması ve olayın soruşturulması için uluslararası bağımsız bir komisyon kurulması geliyor. Obama hiçbir şey yapmasa da önümüzdeki hafta İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu ile yapacağı görüşmede Gazze ablukasının kaldırılması talebini yineleyecektir.

Hatırlatmakta fayda var İsrail ve Amerika ilişkilerinde de hâlihazırda bir sorun yaşanıyor. İsrail'in Washington Büyükelçisi Michael Oren İsrail Dışişleri Bakanlığı yetkililerine verdiği özel bir brifingde "İsrail-Amerika arasında

yaşanan bir kriz değil. Öyle olsa ilişkiler inişli çıkışlı olurdu. Burada kıtaların birbirinden ayrıldığı bir tektonik kayma yaşanıyor” demişti.

İsrail Büyükelçisi’nin bu sözleri çok önemli çünkü bu, Obama yönetiminin İsrail-Türkiye ilişkileri konusunda dengeleyici rol oynayabileceği anlamına geliyor. Obama yönetimi kendinden önceki yönetimlerle kıyaslandığında İsrail konusunda duygusal davranmıyor. Obama Ortadoğu barışı kapsamında İsrail’e mantıklı yaklaşıma çalışıyor. Başkan’ın Erdoğan ile görüşmesinde de aynı tutumu sergilediği belli. Obama Erdoğan’a “İsrail’e karşı tutumunuzu yumuşatın. İki ülke arasındaki gerginlik bizi rahatsız ediyor” mesajını verdi.

İki liderin görüştüğü diğer bir konu İran. Erdoğan Obama’ya İran yaptırımlarına hayır oyu kullanmalarının nedeni olarak İran’ı müzakere masasında tutmak istemelerini gösterdi. Amerika şimdilik İran konusunda bölgede Türkiye de dâhil herhangi bir ülkeden farklı bir tutum görmeye hazır değil. İran konusunda Türkiye ve Amerika’nın tüm iletişim kanallarını açık tutarak ortak bir yöntem belirlemeleri şart gözüküyor. Aksi takdirde ‘amaç aynı ama yöntemler farklı’ savunması işe yarayacak gibi görünmüyor.

Obama ve Erdoğan’ın bir diğer önemli gündem maddesi de PKK ile mücadeleydi. Bu konuda iki taraf da Irak, ABD ve Türkiye arasında kurulu üçlü mekanizmaya devam etme konusunda hemfikir. Ancak Erdoğan üçlü mekanizmanın istihbarat paylaşımından öte bazı işlevlerinin olması gerektiğini söylüyor. Söz konusu yeni işlevin ise müzakere aşamasında olduğu belirtiliyor.

Obama-Erdoğan görüşmesinin daha ince ayrıntıları ve iki ülkenin birbirlerinden talep ettiklerinin yerine getirilip getirilmeyeceği önümüzdeki günlerde daha da netlik kazanacak.

Bu arada Washington’da dış politikada hareketli ve stresli günler yaşanıyor. Afganistan’daki Amerikan ve NATO askerlerinin komutanı Orgeneral Stanley McChrystal’ın görevden alınmasının ardından sıranın yönetimin Afganistan ve Pakistan özel temsilcisi Richard Holbrook’a geleceğini söyleyenler var.

Afganistan’da böylesine büyük bir değişim yaşanırken Obama Bağdat Büyükelçisi Christopher Hill’in yerine Amerika’nın Türkiye Büyükelçisi James Jeffrey’i atayacağını duyurdu. Hill’in emekliye ayrılacağı konuşuluyor.

Türkiye için uygun görülen isim ise Kabil’deki Amerikan Büyükelçiliği’nin iki numaralı ismi Francis Ricciardone. Bu atama resmiyet kazanmış değil ancak Francis Ricciardone’nin Ankara’ya atanması sürpriz olmaz çünkü Ricciardone Türkiye’yi yakından tanıyor. Gayet iyi Türkçe konuşuyor. Dahası 1991 yılındaki Irak operasyonu sırasında Türk ve Amerikalı komutanlara siyasi danışmanlık yapmış biri. Yani hem bölgeyi hem Türkiye’nin PKK ile ilgili kaygılarını bizzat biliyor.

Obama Türkiye’ye PKK sorununa yabancı olmayan bir diplomat atayarak Türkiye ile ilişkilere verdiği önemi vurgulamaya çalışıyor olabilir. Ancak görülen o ki Amerikan yönetimi Erdoğan hükümetinden, Amerika’da Türkiye ile ilgili kaygıları gidermek için acil adımlar atmasını bekliyor.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Washington’da beklenen görüşme

Evrin Bunn 06.07.2010

ABD Başkanı Barack Obama ve İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu’nun merakla beklenen görüşmesi bugün gerçekleşiyor. İki ülke arasındaki bu görüşme Türkiye tarafından da yakından takip ediliyor.

Beyaz Saray'da yapılacak zirvede öncelikli konu 'İsrail- Filistin doğrudan görüşmelerini başlatmak' olacak. Ancak ele alınacak konular arasında Türkiye ile ilişkiler, Gazze'deki durum ve İran'ın nükleer programı da bulunuyor.

İsrail ve ABD ilişkileri mart ayında, Başkan Yardımcısı Joe Biden'ın Ortadoğu gezisi sırasında büyük darbe yemişti. İsrail hükümeti bu ziyaret sırasında Batı Şeria'da yeni yerleşim birimleri inşaatına başlayacaklarını duyurmuştu.

Obama yönetimi için Batı Şeria'da yerleşim yerleri inşaatlarını tamamıyla durdurmak ve Filistinlilerle doğrudan barış görüşmelerini başlatmak birinci önceliği oluşturuyor. Netanyahu'nun önceliği ise İran'ın nükleer programının Batılı devletler tarafından durdurulmasını sağlamak. Obama ve Netanyahu arasındaki temel ayrılık buradan kaynaklanıyor. İki liderin ikili ilişkilerde öncelikleri farklı. Ancak iki ülke de stratejik çıkarları için ilişkilerini düzeltmek gerektiğinin farkında.

Washington'a son gelişinde otelde kalan Netanyahu bu ziyaretinde Blair House'da kalacak. Beyaz Saray'la aynı sokak üzerinde ve karşı karşıya bulunan Blair House'da Washington'u ziyaret eden yabancı devlet adamları ağırlanır. Bir liderin Blair House'da ağırlanıyor olması o lidere ya da ülkesine verilen önemi simgeler.

Washington, Obama ve Netanyahu arasında beşincisi yapılacak bu görüşmeye çok önem veriyor.

Görüşmenin Washington açısından önemine değinmeden önce Türkiye'nin salı günkü zirveden beklentilerine göz atmakta fayda var.

Gazze operasyonu nedeniyle gerilen İsrail-Türkiye ilişkileri Mavi Marmara olayıyla koptu. Washington'da konuşan İsraili Tuğgeneral Michael Herzog'un deyimiyle **'ikili ilişkilerden geriye hiçbir şey kalmadı'**. Obama bu olaydan sonra İsrail Başbakanı ile üç kez telefonda görüştü. İki lider arasında haziran ayında yapılması planlanan beşinci görüşme bugüne ertelendi. Obama ölümlerden duyduğu üzüntüyü dile getirdi ancak İsrail'in kendini savunma hakkını destekledi.

Türkiye Obama'nın Mavi Marmara olayına tepkisini zayıf buldu. Başbakan Tayyip Erdoğan geçen hafta Toronto'da görüştüğü Obama'dan, İsrail ile Türkiye arasındaki ilişkilerin düzeltilmesinde rol oynamasını istedi. Türkiye İsrail ile yeniden dost olabilmek için bazı şartlar öne sürdü.

İşte bugün yapılacak görüşmede Obama Netanyahu'dan Türkiye ile ilişkileri düzeltmesi için atabileceği adımları değerlendirmesini isteyecek.

Uzmanlara göre Türkiye'nin İsrail ile ilişkileri düzeltmede öne sürdüğü şartlardan biri olan Gazze ablukasının kaldırılması konusunda daha fazla ilerleme sağlanması mümkün.

Netanyahu Mavi Marmara olayından sonra, uluslararası baskılar karşısında Gazze ablukasını hafiflettiğini duyurmuştu. Ablukanın tamamen kaldırılması yönünde bugünkü görüşme sonrası daha fazla adım atılması bekleniyor. Uzmanlara göre Obama Netanyahu'dan Gazze'ye nelerin giremeyeceğine dair somut bir liste yapmasını isteyecek. Ancak Türkiye'den özür dilenmesi konusunda Netanyahu'nun geri adım atması beklenmiyor. Washington'daki İsraili yetkililer **'özür sözkonusu bile olamaz'** diyor. Böyle bir olasılık İsrail'deki iç politika dengeleri açısından mümkün görünmüyor.

Bugünkü zirvenin temel konusunun İsrail Filistin arasında doğrudan barış görüşmelerini başlatmak olduğunu söyledik. Doğrudan barış görüşmelerinin başlaması için İsrail'in yeni yerleşim alanlarının inşasının durdurulmasını sağlayan moratoryumu uzatması gerekiyor. Moratoryum 26 eylül tarihinde geçerliliğini

yitirecek. İsrail’de koalisyon hükümeti üyeleri Netanyahu’yu inşaatlara yeniden başlanmadığı takdirde hükümetten ayrılmakla tehdit ediyor.

Uzmanlar İsraili yetkililerin hem içerdikleri hem de Amerika’yı memnun edecek bir plan hazırladığını belirtiyor. Bu plana göre Obama İsrail’in Batı Şeria’daki mevcut yerleşim alanları içinde inşaatlara devam etmesini kabul edecek ancak bu siteler dışında yeni siteler kurulmayacak. Dahası mevcut yerleşim alanlarının idaresi bağımsız bir Filistin devleti kurulduğu halde biler İsrail’e verilecek.

El sıkışarak fotoğraf çektirmeyi ve hatta ortak açıklamada bulunmayı planlayan Obama ve Netanyahu yerleşim alanları inşaatı konusunda bir uzlaşmaya varırsa İsrail ve ABD arasındaki soğuk rüzgârlar yerini ılık melteme bırakabilir. Bu durum ara seçimler öncesi Obama’ya büyük yarar sağlayacaktır. Türkiye ve ABD arasındaki rüzgârın Akdeniz meltemine dönüşmesi için ise İran meselesinde ortak taktik oluşturulması şart.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ayıp oldu CNN

Evrin Bunn 13.07.2010

Amerikan CNN televizyonu 20 yıllık Ortadoğu baş editörü Octavia Nasr’ın işine son verdi. Nedeni ise Nasr’ın kişisel Twitter hesabından yaptığı bir yorum.

Twitter da facebook ya da myspace gibi son yıllarda popüleritesi had safhaya çıkmış sosyal iletişim ağlarından biri. Facebook ve myspace’ten en büyük farkı, yaptığınız yorum ya da ‘durum izah etme’lerin 140 kelimeyi geçmemesi. Bu tür sosyalleşme sitelerini büyük ölçüde takdir ediyorum çünkü telefona sarılamadığımız, uçağa arabaya atlayıp gidip göremediğimiz zamanlarda yakınlarınızla temas halinde kalmamıza yarıyorlar. Özellikle gurbette yaşayanlar için bulunmaz bir fırsat. Ancak bu sitelerin saatli bomba oldukları da bir gerçek. Ettiğiniz tek bir laf aleyhinize delil olarak kullanılabiliyor, hatta sizi işinizden edebiliyor. Tıpkı Octavia Nasr gibi.

Nasr’ın twitter yorumu Lübnanlı Şii lider Muhammed Hüseyin Fadlallah’ın ölümüyle ilgiliydi. Batılılar tarafından genellikle Hizbullah’ın kurucularından biri ve manevi lideri diye bilinen Fadlallah 4 temmuz günü 75 yaşında öldü. Şii mezhebinde din adamı olarak en yüksek mertebeye çıkmış biri olan Fadlallah’ın ölüm haberi Müslüman ve Arap dünyasında büyük yankı buldu. Lübnan asıllı Hristiyan Arap olan Nasr’ın (şimdi silinmiş olan) yorumu şöyle diyordu: **“Seyid Muhammed Hüseyin Fadlallah’ın ölümünden üzüntü duydum. Kendisi çok saygı duyduğum bir kişi, Hizbullah’ın devlerinden biriydi.”**

Hemen arkasından Nasr’ın arkadaşları oldukları anlaşılan kişilerden de benzer yorumlar gelmiş.

Nasr aynı gün twitter’da **“Hizbullah’ın eski manevi lideri Muhammed Hüseyin Fadlallah ile ilgili bugün CNN’de ekrana çıkacağım. Tatil yarıda kesildi”** ve **“Fadlallah ile yaptığım eski bir ropörtajım bugün yayınlanıyor. Salı günü de cenazesini takip edeceğim”** diyor.

Yani ünlü editör kovulacağından habersiz CNN ekranlarında işini yapmaya devam ediyor ve Fadlallah’a dair bilgi ve deneyimlerini bir güzel CNN ekranlarından anlatıyor. Sonuç olarak CNN yöneticileri Octavia Nasr’ın ‘tarafsız’ gazeteciliğinin Fadlallah’ı öven yorumuyla ‘taraflılık’ kazandığını ve bu durumda da görevine devam edemeyeceği kararına varıyor.

Bu olaydan sonra benim aklıma Őu sorular takıldı?

1- Facebook hesabımı hemen kapamalı mıyım?

2- Tarafsız gazeteci olunacak diye ifade ve konuşma özgürlüğü sınırlanmalı mı?

3- CNN tarafsızlık adına açıkça taraf olmuyor mu?

Kendi sorularıma kendi yanıtlarımı da hemen verdim, sırasıyla: Hayır, Facebook hesabımı kapatmama gerek yok ancak yaptığım yorumlara dikkat etmem gerek!!!

Hayır, tarafsız olunacak diye korkak olunamaz.

Evet, CNN açıkça taraf tutuyor.

Yukarıdaki sorulara herkes farklı yanıt verebilir ve her yanıtı saygı duyarım. Ancak milyonlarca insanın dinî lider olarak gördüğü, hayatını ağızından çıkan sözlere göre yaşadığı bir şahsiyet için 'ölümüne üzüldüm' demek sizi işinizden etmemeli.

Hem Batı'da hem Doğu'da yapılan bir yanlış var. O da bazı kesimlerin, dinin sadece siyasi bir çıkar aracı olarak kullanıldığına inanması. Bu kesim dünyada milyonlarca insanın hayatını sadece ama sadece dinî kurallara göre yaşadığını, gerçekten bu kurallarla yatıp kalktığını ve bu durumdan büyük manevi tatmin bulduğunu görmezden geliyor. Dinin çoğu zaman siyasete âlet edildiğini inkâr etmiyorum ama içtenlikle dinine bağlı yaşayanlar zaman zaman kurunun yanında yanıyor.

Nasr için Fadlallah'ın önemi belki de günümüzün siyasi sorunlarının ötesinde bir gerçekliğe işaret ediyordu. O da Fadlallah'ın Lübnan için, Lübnanlılar için sağduyuyu, temsil etmesi bölgede İranlı mollalara ya da Hizbullah'a karşı farklı bir alternatif olmasıydı. El Kaide'ye, kadınların töre cinayetlerine kurban gitmesine ve intihar bombalarına da karşıydı Fadlallah.

Nitekim Nasr daha sonra yaptığı açıklamada Fadlallah ile ilgili yorumu twitter gibi bir ortamda yapmanın hata olduğunu kabul etti ve anlatmak istediğini anlatamamaktan üzüntü duyduğunu söyledi.

Nasr, Fadlallah ile ilgili yorumunu yaptığı 4 temmuz günü bir de Őu satırları yazmıştı: **"Günaydın! Dünyanın neresinde olursa olsunlar tüm Amerikalı hemşerilerimin 4 Temmuz Bağımsızlık Bayramı'nı kutlarım."**

CNN yöneticilerinin gözünden kaçmış olsa gerek.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sıra Karadeniz'e gelmesin

Evrin Bunn 20.07.2010

Amerika, tarihinin en büyük çevre felaketiyle boğuşuyor.

İngiliz petrol şirketi BP'nin Meksika Körfezi'ndeki petrol platformunda bundan tam üç ay önce gerçekleşen büyük patlama, sadece 11 işçinin yaşamına mal olmakla kalmadı. Deepwater Horizon adlı petrol platformu Őu

âna kadar okyanusa yaklaşık 170 milyon galon petrol karışmasına neden oldu. 11 işçinin yanında hayatını kaybeden canlıların sayısını bilmek mümkün değil. Kazanın olduğu 20 nisan tarihinden beri bu çevre felaketinin gelecek nesilleri nasıl olumsuz etkileyeceği aklımdan çıkmıyor.

BP, üç ay uğraştıktan sonra denizin altından hışımla 'alın gözünüz doysun' dercesine petrol fışkırtan kuyuyu kapatabildiğini söylüyor. Uzmanlar da okyanusa petrol sızıntısının şimdilik durduğunu doğruladı. Ama bu çevre felaketi sona erdi demek değil.

Amerika'nın Alaska eyaleti kıyıları da bundan tam 21 yıl önce benzer bir felakete sahne olmuştu.

Exxon Valdez petrol tankerinden denize sızan 11 milyon varil petrol 1300 millik sahil şeridini kapladı. Sadece bir kaç gün süren sızıntıdan geminin ayyaş kaptanı sorumlu tutuldu. Bilimadamları aradan 21 yıl geçtikten sonra bugün hâlâ Alaska sahillerinde petrol atıkları topluyor.

Sadece bir kaç gün süren bir sızıntının atıklarına 20 yıldan sonra hâlâ rastlanıyorsa, 90 gündür devam eden sızıntının geride bıraktıkları kimbilir daha kaç yüz yıl etkisini gösterecek?

Doğa bu felaketin de üstesinden gelecektir eminim. Bundan bir kaç yıl sonra Florida, Lousiana, Teksas sahillerine inenler belki de petrolden esere rastlamayacak. Ancak bilimadamlarına göre atık petrol toprağın derinliklerinde gizli cepler oluşturarak canlıların hayatına olumsuz etki yapmaya devam edecek. Hem de asırlarca.

Örneğin 1969 yılında Massachusetts eyaleti kıyılarından meydana gelen bir tanker kazasında denize 189 bin varil petrol akmış. O tarihten beri kaza yerine yakın Wild Harbour kıyılarında yaşayan yengeçlerin daha yavaş, âdeta sarhoş gibi hareket ettikleri gözlenmiş. Alaska kıyılarında yaşayan ördekler ve denizaslanlarının karaciğerlerinde hâlâ ham petrolde bulunan kimyasal maddelere rastlanıyor.

Meksika Körfezi felaketinin İngiltere ve Amerika arasında bir savaşa yol açmamış olması tek tesellim. Kriz tabii ki iki ülke arasında gerginliğe yol açtı. İngiltere'de kamuoyu Başkan Barack Obama'yı İngilizlere aşırı sert çıkmakla suçladı. Hatta İngiltere'nin çiçeği burnunda başbakanı David Cameron bugün ve yarın petrol krizini Beyaz Saray'da Obama ve diğer yetkililerle tartışacak. Ancak olay bir diplomatik krize dönüşmedi. Özel bir şirket olan BP kazanın sorumluluğunu üstlendi, hatalarını kabullendi ve çatır çatır tazminat ödemeye devam ediyor. Peki, böyle bir kriz okyanusun öte yakasında, Türkiye yakınlarında yaşansa ne olur?

Bilenler bilmeyenlere haber versin, Rus Enerji şirketi Rosneft ve Chevron Karadeniz'de ortak petrol arama çalışmalarına başlamak üzere geçtiğimiz ay prensipte anlaştıklarını duyurmuştu. Bu iki şirket 2011 yılı sonunda Karadeniz'in doğusunda ilk kazılara başlayacak. Anlaşma Rosneft Başkanı Sergey Bogdanchikov ve Chevron Başkanı John Watson tarafından imzalanmakla kalmadı, Rosneft'in şirket web sitesinden yapılan duyuruya göre imza törenine Rusya Başbakanı Vladimir Putin ve Rosneft'in üst düzey yetkililerinden ve aynı zamanda Putin'in başyardımcısı Igor Sechin de katıldı. Kısacası, şeytan kulağına kurşun, Karadeniz'de Meksika Körfezi'ndeki benzer bir patlama ve petrol sızıntısı meydana gelirse Karadeniz'e kıyıları olan ülkeler arasında ciddi bir diplomatik kriz çıkabilir. Nedeni ise Rosneft'in Rus devletine ait bir şirket olması. Washington'daki enerji uzmanları da bu görüşte hemfikir.

Petrol arama çalışmaları Doğu Karadeniz'de yaklaşık 8,6 bin kilometrekarelik deniz alanını kapsayacak. Uzmanlar bu havzadan yaklaşık 900 milyon ton petrol çıkartılabileceğini tahmin ediyor. Rakamlar büyüdükçe endişem de artıyor. Bu iki dev enerji şirketinin okyanusun bu yakasında yaşananlardan büyük bir ders alarak bu projeye soyunduklarına inanmak istiyorum.

Aksi takdirde ne Başbakan Putin'in BP yöneticileri gibi hızla sorumluluk üstlenip üzerine düşeni yapacağına inanabiliyorum, ne de Karadenizli balıkçı Temel amcanın ağlarını toplayıp, hamsisine veda edip inzivaya çekilmesi fikrine dayanabiliyorum.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ekonomi ve siyaset

Evrin Bunn 27.07.2010

Ekonomi kendimi çok bilgili hissettiğim bir alan değil. Ama *Wall Street Journal* gazetesinin Market Watch adlı internet ekinde pazar günü çıkan bir yazıyı okuduktan sonra ille de paylaşmak istedim. Yazının konusu umut vaat ediyor. En azından parası olup da ne yapacağını bilemeyenlere.

Hani ardı ardına çıkan 'Ölmeden Önce Görmeniz Gereken 100 Yer', ya da 'Ölmeden Önce Okumanız Gereken 100 Kitap' gibi insanı telaşlandıran kitaplar var ya, bu yazı da 'Emekli Olmadan Önce Yatırım Yapılacak Beş Yer' başlığını taşıyor. Tahmin **etmeyeceğiniz** gibi bu beş yerden biri de Türkiye!

Makalenin yazarı Seattle'de yaşayan mali danışman John Markman.

Markman'a göre emekli olmadan önce yatırım yapılması akıllıca olacak beş ülke Singapur, Tayland, Türkiye, Endonezya ve Şili. Uzmana göre bu değeri yeterince bilinmeyen beş ülke henüz aşırı harcama, aşırı güven ya da aşırı ragbetten payını almamış. Yıl içinde küçük adımlar atarak yılsonunda büyük ilerleme kaydeden Türkiye, Singapur, Tayland, Endonezya ve Şili'yi ekonomik açıdan önümüzdeki 10 yıl içinde daha da güzel günler bekliyor.

Türkiye'nin aralarında olduğunu memnuniyetle gördüğüm beş gelişmekte olan ülke ihracat açısından henüz tam olgunluğa ulaşmamakla birlikte büyük ihracatçı ülkeler arasında yine de kendilerini göstermeyi başarıyor.

Uzman Türkiye'yi ve listesindeki diğer ülkeleri çalışkan olmak, demografik büyümeye önem vermek, kemerleri sıkabilmek ve altyapıya yatırım yapmak özelliklerinden dolayı övüyor. Amerika ve Çin gibi ülkelerin ise aşırı büyüme hırsıyla bu önemli özelliklerden uzaklaştıkları belirtiliyor.

Ve can alıcı tavsiye bu noktada geliyor: **Türkiye'deki şirketler henüz çok büyümemişken hisselerinden alabildiğiniz kadarını alın ve portfolyonuza ekleyin. Çünkü hem Asya hem Latin Amerika mali krizlerinden geçmiş bu şirketler 10 yıl sonunda devasa hale gelecek.**

Uzman makalesinde Türkiye için "üzerinde çalışmaya değer büyüleyici bir vaka" diye bahsediyor. Türkiye'nin **küçük ama reformcu** hükümeti, dünya mali krizle boğuşurken ekonomik büyümeye devam ettiği için övülüyor. Londra'daki Capital Economics uzmanları ise "Türkiye'nin kısa vadede Avrupa'daki gelişmekte olan ülkeler arasında yıldızlaşacağını" söylüyor. İngiliz uzmanlar Türkiye ekonomisinin bu yıl içinde yüzde 6,5 oranında büyüyeceğini tahmin ediyor. Tahminlere göre 2011 yılında bu oran yüzde 4, 2012'de ise yüzde 4,5 olacak. Bu rakam tabii ki Çin'in yüzde 8'in üzerindeki yıllık büyümesiyle karşılaştırılmaz ama uzmanın "laik Müslüman ülke" diye tabir ettiği Türkiye asıl puanı ekonomik büyümesini **merkezî bir planlama olmadan ya da bankacılık sistemini şişirmeden** yapmayı başarıyor.

İşte Türkiye'nin uzmanları hayrete düşüren büyüme hızının sırrı:

1- Sağlam bankacılık sektörünün kredi vermeyi kolaylaştırması,

2- Türk ihracatçıların Lira'nın değerinin düşük olmasından ve rekabetçi bir piyasadan iyi yararlanmaları; bu anlamda para biriminin Avro olmadığına dua etmek gerekiyor.

3- Türkiye'nin ihracat tabanının geniş olması. İhracat Türkiye'de Batı Avrupa ülkelerindeki talebe bağlı değil. Aslında Türkiye'nin ihracatının sadece yüzde 45'i Avrupa'ya yönelik. İhracatın yüzde 20'si Ortadoğu ülkelerine gidiyor.

İşte böyle. Türkiye'nin ekonomik açıdan Amerikalı uzmanlar tarafından övülmesi hoşuma gitti. Washington'da 40 derece sıcaklık ve aşırı nem nedeniyle evden dışarı adımımı bile atmadan geçirdiğim hafta sonunda bu haber iyi geldi.

Türkiye'de ekonomik durum umut vaat ederken aynı durum Amerika için geçerli değil. İşsizlik oranı hâlâ yüzde 10'larda seyrediyor ki bu rakam Amerika için çok fazla. Kasım ayında yapılacak ara seçimlerde ekonomi konusundaki hoşnutsuzluk sandığa yansıyınca durum Başkan Barack Obama için iç açıcı olmayacak. Obama Demokrat Partililerin oyunu her halükârda alacak ama bağımsız seçmen için aynı durum söz konusu değil. Son yapılan bir kamuoyu yoklaması Amerika'daki bağımsız seçmenin giderek Cumhuriyetçi Parti'ye kaymaya başladığını gösteriyor. Obama'nın politikalarını onaylayanların oranı yüzde 52'de kalmış görünüyor. Başkan'ın ikinci bir dönemi hak etmediğine inanan bağımsızların oranı yine yüzde 52. Seçimler yaklaşırken Obama'nın popülaritesini de önümüzdeki haftalarda daha ayrıntılı ele alacağız.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gazeteciyi korumak ve Wikileaks

Evrin Bunn 03.08.2010

Amerikan Temsilciler Meclisi'nin Cumhuriyetçi ve Demokrat üyeleri geçen hafta partizan kaygılarını ve hırslarını bir yana bırakarak Amerikalı gazeteci ve yazarları korumayı amaçlayan bir yasayı hep birlikte onayladı.

Amerikan anayasasının birinci maddesi konuşma ve ifade özgürlüğünü koruma altına alır. Zaten Amerika'da gazetecilere dava açılması pek rastlanacak bir durum değil. Ancak Amerikalı gazeteci ve yazarlara yabancı bir ülkede dava açılması mümkün.

Yeni yasa Amerikan mahkemelerinin yabancı ülkelerde açılan davaları tanımasını engelliyor. Başkan Barack Obama'nın kısa süre içinde yasayı imzalayarak yürürlüğe koyması bekleniyor.

Malûm her ülke gazeteci ve yazarlarını korumakta yeterince hassas ve kararlı davranmıyor. Türkiye de dahil bir çok ülkede gazetecilere tazminat davası açılıyor hatta bu davalar bazen hapis cezasıyla sonuçlanıyor.

Temsilciler Meclisi'nden geçen yasanın adı Rachel Kanunu. Amerikalı yazar Rachel Ehrenfeld, 'Funding Evil' adlı kitabında Suudi bir iş adamının El Kaide'yi nasıl maddi olarak desteklediğini anlatmış, bu durum kitapta bahsi geçen Suudi işadamı Halid Bin Mahfuz'u kızdırmıştı. Mahfuz çareyi Ehrenfeld'i dava etmekte buldu. Ancak Mahfuz davayı Amerika sınırları içinde açamayacağını bildiği için soluğu bir İngiliz mahkemesinde aldı. Ehrenfeld'in kitabının bir iki kopyasının internet üzerinden İngiltere'deki okuyuculara ulaşmış olması İngiliz

mahkemelerinin yazar hakkında dava açmasına hak tanıyor. Sonuçta mahkeme Ehrenfeld'i 230 bin dolar tazminat ödemeye mahkum etti.

Benzer davalar Amerikalı yazarlar hakkında İngiltere'nin yanısıra Avustralya, Almanya, Brezilya, Endonezya, Singapur ve başka bir dolu ülkede açılabilir. Hatta internet sayesinde Amerikan anayasının geçerli olmadığı her ülke potansiyel tehdit oluşturuyor.

Örneğin New York Times gazetesi yazarlarından Joe Sharkey hakkında 'Brezilya'yı rencide etmekten' 280 bin dolarlık tazminat davası açılmış bulunuyor. Yazar Brezilya'ya gidip kendini mahkemede savunmadığı için de davayı kaybedecek. Olayın perde arkası ise traji komik. Sharkey'nin içinde bulunduğu bir Amerikan yolcu uçağı üç yıl önce Amazon ormanları üzerinde bir Brezilya yolcu uçağı ile çarpışmış. Çarpışmadan sonra her nasıl olduysa Amerikan uçağı yakınlardaki bir boş askeri araziye inebilmiş ancak Brezilya uçağı düşmüş ve uçaktan kurtulan olmamış. Olaydan sonra Brezilyalı yetkililer Amerikan yolcu uçağının pilotlarını ve yolcularını gözaltına alarak suçlu muamelesi yapmış. İddialara göre daha sonra ülkesine dönen Sharkey bir köşe yazısında Brezilya için 'muz cumhuriyeti, aptalın aptalı ülke' ifadesini kullanmış. İşte Brezilya gibi bir memleketin rencide olmasının nedeni bu ifadeler.

Amerikalı yazarların başına gelenler Türkiye'deki gazeteci ve yazarın başına gelenlerle kıyaslanınca traji komik kalıyor. Üstelik Türkiyeli yazar çizerler özgürlükleri için hem içerde hem dışarda savaşmak zorunda bırakılıyor. Ama bu yasanın tam da Wikileaks adlı şirketin Afganistan savaşının gizli belgelerini basına verdiği günlere denk gelmesi ilginç bir tesadüf.

Wikileaks sadece basına gizli belgeleri sızdırmakla kalmıyor, şirket yakın geçmişte İzlanda hükümeti ile ortak çalışarak hangi memlekete olursa olsun, gazetecilere yabancı tazminat davaları açılmasını yasaklayan bir yasanın onaylanmasına yardımcı oldu.

Bu yasa uluslararası araştırmacı gazeteciliği de koruma altına alıyor. Yasanın baş savunucusu ise Wikileaks'in kurucusu ve baş editörü Julian Assange. Aslen Avustralyalı olan Assange'ın İzlanda'da ne işi var diyebilirsiniz. Ancak öğrendim ki Wikileaks'in geçen Nisan ayında yayınladığı ve bir Amerikan Apache helikopterinin Bağdat'taki operasyonunu gösteren video Reykjavik'te montajlanmış. Yani çok iyi bir 'hacker' olarak da bilinen, Assange, ileriki araştırmacı gazetecilik ürünlerinin sansürlenmesini engellemek için İzlanda'da yasal ve sağlam bir zemin oluşturuyor. Son haberlere göre hem Alman Der Spiegel hem de Amerikan ABC yayın kuruluşları araştırmacı gazetecilik ürünü yayınlarını İzlanda'dan yapmayı planlıyor. Bakalım yasanın yürürlüğe girmesi gazeteciliği uluslararası alanda nasıl etkileyecek?

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyükelçi'ye Ermeni engeli

Evrin Bunn 10.08.2010

Başkan Barack Obama'nın Türkiye'ye Büyükelçi olarak atadığı Büyükelçi Francis Ricciardone Washington'daki Ermeni lobisine takıldı.

Amerika'da Başkan tarafından dış görevlere atanan büyükelçilerin görevlerine resmen başlayabilmeleri için Senato tarafından onaylanmaları gerekiyor. Senato'dan onay alma süreci de aslında o kadar basit değil. Büyükelçiler önce Senato dışişlikler komitesi tarafından iyice bir sorguya çekiliyor. Bu sorgulama sürecine

Amerikan iç ve dış politika dinamikleri de eklenince süreç bazen daha da çetrefilli hale gelebiliyor. Senato dışilişkiler komitesinin onay verdiği büyükelçiler hakkında son olarak Senato genel kurulunda nihai oylama yapılıyor.

Büyükelçi Ricciardone de her atanmış büyükelçi gibi Senato Dışilişkiler Komitesi'nde 20 Temmuz tarihinde düzenlenen oturumda soruları yanıtlamıştı.

Malûm Amerikalı senatörlerin Türkiye- Amerika arasındaki ilişkiler ve Türkiye'nin İsrail ile son dönemdeki ilişkileri hakkında kaygıları çok fazla. Bütün bu kaygılar oturumda özellikle Ermeni lobisi yanlısı senatörler tarafından dile getirilmişti.

Dışilişkiler Komitesi'nin şu anki toplam üye sayısı 19. Bunların 11'i Demokrat partili, 8'i ise Cumhuriyetçi Partili. 20 Temmuz'daki oturuma katılan bir elin parmağını geçmeyecek sayıdaki senatörün hemen hepsi Demokrat partidendi. Bunu özellikle vurgulamamın nedeni şundan: Amerika'da Demokratlar geleneksel olarak Ermeni iddiaları yanlısı bir tavır takınır. Demokratların popüler olduğu eyaletlerde Ermeni asıllı Amerikalı nüfusu kalabalıktır. Bu duruma bir de Kasım ayında yapılacak ara seçimler eklenince Ermeni asıllı seçmenin beğenisi ve desteğini kazanmak şu sıralar Amerikalı Demokrat partili siyasetçiler için çok önemli.

Büyükelçi Ricciardone'ye Senatör Bob Menendez tarafından 20 Temmuz'daki oturumda 'Ermeni soykırımı iddiaları hakkında ne düşündüğü' sorulduğunda Büyükelçi bu soruya diplomasi yeteneğini kullanarak yanıt vermişti. Büyükelçi, kendisinin bir diplomat olarak kişisel siyasi görüşleri olmadığını ve Amerikan yönetiminin politikasını savunduğunu söylemişti. Ermeni soykırımı iddiaları konusunda Amerikan yönetimi 'soykırım' ifadesini kullanmıyor.

O oturumda bu yanıt Senatör Menendez'i tatmin etmedi. Menendez ısrarla Türkiye gibi bir ülkenin neden Rumlar ve Ermeniler konusunda tarihi gerçekleri kabul etmediğini anlayamadığını tekrar etti.

Ancak sadece üç beş senatörün katıldığı oturumdan sonra komitenin Ricciardone'yi onaylayacağından emindim. Nitekim 3 Ağustos'ta yapılan komite oylamasında Ricciardone'nin ataması onaylanmıştı. Ancak asıl sürpriz Senato Genel Kurulu'ndaki oylamada yaşandı.

Görülen o ki Ermeni lobisinin Ricciardone ile ilgili kaygıları ağır bastı. Cumhuriyetçi partiden Senatör Sam Brownback 5 Ağustos tarihinde yapılan oylamada Ricciardone'nin adaylığının oylanmasını durdurdu. Senatör Brownback 2007 yılında Ermeni soykırımının tanınmasını isteyen senatörler arasına katılmıştı. Amerikalı senatörler başkanlık atamalarını durdurma yetkisine sahip. Bu durum Ricciardone'nin adaylığının iptali anlamına gelmiyor. Büyükelçi büyük olasılıkla Kongre'nin 1 aylık tatilinden sonra yapılacak oturumda gerekli oyu alacak. Ancak Ermeni lobisinin Amerika dış politikasında özellikle Kasım öncesi dönemde ne kadar etkili olduğu dikkate değer.

Ermeni lobisine takılan tek atama Ricciardone değil. Başkan'ın geçen Mayıs ayında Azerbaycan'a büyükelçi olarak atadığı Matt Bryza bırakın Senato Genel Kurulu gündemine gelmeyi, dışilişkiler komitesindeki oylamaya bile alınmadı. Bryza hakkında öyle çok soru işareti var ki Komite Başkanı John Kerry son anda Bryza'yı oylanacak büyükelçiler listesinden çıkardığını açıklamıştı. Bryza'nın oylanmamasını isteyen kişi ise Demokrat partili Senatör Barbara Boxer.

Hem Ricciardone'nin hem de Bryza'nın görevlerinin onaylanması için iş yönetime kalıyor. Demokrat partili Başkan Obama'nın adaylarının kendi partisinden senatörleri tarafından engellenmeye çalışılması yönetimin itibarına gölge düşürüyor. Özellikle Dışişleri bakanlığının kolları sıvayıp Amerikalı senatörlere bu iki adayın nasıl işinin ehli olduğunu anlatması bir yandan da Ermeni lobisinin kaygılarının giderilmesi gerekiyor.

Yine İran, yine İsrail

Evrin Bunn 17.08.2010

Amerika ve Türkiye arasında yaşanan İran anlaşmazlığı rayına oturmaya başladı gibi. Son günlerde Washington'un Türkiye ve İran tutumuyla ilgili bir yumuşama hissediliyor. Başkan Barack Obama önceki hafta bir grup gazeteciyle yaptığı toplantıda İran ile diplomatik kanallar aracılığıyla bir uzlaşmaya varma ihtimaline değindi. İran Cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinejad da son günlerde uluslararası toplumla müzakerelere dönmek istediklerine dair olumlu sinyaller gönderiyor. İran, son olarak Uluslararası Atom Enerji Dairesi'ne nükleer yakıt değişimi önerisiyle ilgili bir mektup göndermişti.

Anlaşılan o ki Türkiye, Brezilya ve İran dışişleri bakanları arasında temmuz ayı sonunda Türkiye'de yapılan görüşmelerden de müzakerelere dönme olasılığı sonucu çıkmış. Amerikalı yetkililer bu sefer Türkiye'nin çabalarından memnun çünkü yetkililerin verdiği bilgiye göre Türkiye, İran ile yaptığı görüşmelerden Amerika'yı an be an haberdar ediyor. Washington ve Ankara'daki yetkililer arasında İran konusunda yoğun bir temas başlamış vaziyette.

İran'ın yeniden oturacağı iki ayrı uluslararası müzakere masasından biri malûm 5 artı 1 grubu. Yani Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesi artı Almanya. Bu grubun liderliğini Avrupa Birliği Dışişleri Bakanı Catherine Ashton yapacak.

İkinci uluslararası müzakere masası ise Viyana Grubu. Bu grup da Amerika, Fransa ve Rusya'dan oluşuyor. Washington'daki yetkililer Viyana grubunun İran ile başlatacağı müzakerelere Türkiye'nin de katılacağını söylüyor. Çünkü İran'ı bu iki ayrı müzakere masasına oturmaya ikna eden ülke Türkiye.

İran'ın Ramazan ayından sonra, büyük olasılıkla New York'taki BM Genel Kurul açılış toplantılarında AB yetkilisi Ashton ile görüşmesi bekleniyor. Amerikan Dışişleri Bakanlığı da şu anda İran'ın Uluslararası Atom Enerjisi Dairesi'ne gönderdiği mektubu inceliyor.

Türkiye'nin İran'a karşı izlediği politikada, Amerika ile ortak bir yol bulması gerektiğini defalarca tekrarlamıştık. Ankara'nın 'Hedef aynı ama taktik ayrı' söylemi Washington'da inandırıcılığını hele ki BM'deki İran oylamasından sonra iyice yitirmişti. Ancak Türkiye ile Amerika'nın, İran'a karşı başlattıkları bu son diplomasi atağında sürekli birbirleriyle danışır bir tutum izlemeleri üslup farklılığını da ortadan kaldırabilir. Türkiye ve Amerika belki de nihayet İran konusunda ortak bir yolda buluşabilir.

İsrail konusunda ise fazla bir değişiklik yok.

Amerika ve Türkiye arasında yaşanan İsrail anlaşmazlığı yerinde saymaya devam ediyor. Başkan Barack Obama, Toronto'da görüştüğü Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a İsrail ile ilişkileri düzeltmesi gerektiğini söylemişti.

Bu ikili görüşmenin ilginç bir detayı Financial Times gazetesinin bir makalesinde yer aldı. Makaleye göre Obama Erdoğan'a 'İsrail ve İran konusundaki tavrınızı değiştirmedeniz kongre Türkiye'ye silah satışını onaylamaz' demiş.

Türkiye Amerika'dan Drone uçağı satın almak istiyor. Ankara'nın PKK ile mücadelesinde bu uçakların alımı önem taşıyor.

Gazeteye göre üst düzey bir Obama yönetimi yetkilisi konuyla ilgili açıklamasında 'Kongre'nin Türkiye'nin güvenli bir dost olduğuna dair kaygıları var. Bu da Türkiye'nin bizden talep ettiği bazı şeylerin Kongre'den onay almasını güçleştirecek. Bu talepler arasında PKK ile savaşmakta kullanılacak silahlar da yer alıyor' ifadelerini kullanmış.

Amerika kendi çıkarlarının dost saydığı Türkiye tarafından da korunduğunu görmek istiyor. İran konusunda ortak bir yol bulunması bunun başlangıcı. Ancak Kongre'yi tatmin edebilmek için İsrail'e de zeytin dalı uzatılması bekleniyor. Türkiye'nin İsrail'e karşı nasıl bir tavır takınacağı BM uluslararası soruşturma komisyonunun Mavi Marmara raporunda sonra netlik kazanabilir.

Amerika'da yönetimin onayladığı silah satışlarının Kongre'ye bildirilmesi ve Kongre'nin de bu satışları onaylaması gerekiyor. Yönetim henüz Kongre'yi böyle bir satıştan haberdar etmiş değil. Ancak Türkiye'nin sabırsızlıkla beklediği drone uçaklarının onaylanması için bu sonbaharda yaşanacak gelişmeler büyük önem taşıyacak.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ortadoğu tangosu

Evrin Bunn 24.08.2010

Amerikan Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'ın geçen cuma günkü açıklamasını dinleyenler 'Ben bu hikâyeyi daha önce de duymuştum' diyebilir. Nitekim ben öyle dedim.

Bakan Clinton, İsrail ve Filistin arasında doğrudan görüşmelerin 2 eylül tarihinde başlaması için tarafları Washington'a davet ettiklerini açıkladı. İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu 30 ağustosta Washington'a gelecek. Filistin lideri Mahmud Abbas'ın da aynı tarihlerde kente varması bekleniyor. İki lider önce Başkan Barack Obama ile yemek yiyecek ertesi gün de sembolik el sıkışmasıyla doğrudan görüşmeler başlamış olacak. Tahminin, Washington'daki görüşmelerin ardından top bir Ortadoğu ülkesine atılacak ve liderler ya Ürdün ya da Mısır'da ikili görüşmelere devam etme kararı alacak.

Peki, neden bu güzel ve umut verici haber için 'bu hikâyeyi daha önce duymuştum' diyorum?

İsrail ve Filistin arasında başlayıp kesilen görüşmelerin sayısını tutamaz oldum. En son yapılan doğrudan görüşmeler İsrail'in Gazze'ye operasyon düzenlemesiyle 2008 yılında kesilmişti.

Ondan önce benim hatırladığım en büyük fiyasko Camp David görüşmeleri idi. Ne Ortadoğu barışına hayatını adanmış olan Jimmy Carter ne de gelmiş geçmiş en cazibeli Amerikan başkanlarından Bill Clinton Ortadoğu'ya barış getirmeyi başarabildi.

Başkan Barack Obama için ise 'barış' meselesinin ayrı bir önemi var. Nobel Barış Ödülü almış bir başkan olarak Obama ödülü boşa almadığını ispatlamak istiyor. Tabii kasım ayındaki ara seçimler öncesi yönetimin sağlam bir başarıya imza atmak istemesi de cabası. Obama yönetimi barış görüşmelerinin bir yıl süreceğini açıkladı. Bu süre zarfında 2012 Başkanlık seçimlerine de odaklanma fırsatı bulacak olan Obama gerekirse bizzat görüşmelere müdahale de etmeyi planlıyor.

Nedeni ne olursa olsun Abbas ve Netanyahu'nun biraraya gelecek olması dünya barışı için iyi bir gelişme ancak iki liderin de bu yola samimiyetle girdiklerinden emin değilim. Netanyahu barış görüşmelerine

başlamadan önce -görüşmelerin devamını garantiye almak ve samimiyetini ispatlamak için- 26 eylülde süresi dolacak olan yerleşim inşaatlarının dondurulması moratoryumunu uzatmalı. Çünkü bu Filistinlilerin baş koşulu. Eğer doğrudan görüşmeler başladıktan sonra, 26 eylül tarihine gelindiğinde yerleşim inşaatlarına yeniden başlama kararı alınırsa bu Filistinliler açısından görüşmelerin sonu olacaktır. Zaten Abbas da böyle bir siyasi başarısızlığın yükünü taşıyamaz. Kendisine verilen az buçuk desteği de kaybeder.

İkincisi, kendi içinde bölünmüş bir Filistin'in görüşmeler sırasında etkili ve inandırıcı bir tutum sergileyebilmesi zor. Abbas İsrail devletinin varlığını kabul etse de Hamas'ı arkasına alması imkânsız. Hamas'ın görüşmeler sürerken Gazze'den roket saldırılarını sıklaştırma ihtimali de yüksek.

İsrail ve Filistin arasında bir barış sağlanabilmesi için İsrail'in Batı Şeria'nın tamamından çekilmesi, Filistinlilerin mevcut İsrail yerleşim birimlerini kabullenmesi, Kudüs'ün bir şekilde iki devlet için de başkent olması ve yurtdışında yaşayan Filistinlilerin evlerine dönebilmeleri gerekiyor. Tüm bu alanlarda bir sene içinde bir anlaşmaya varılması bana mümkün görünmüyor. Umarım yanılıyorum.

Ortadoğu Washington'un baş gündem maddesi oldu. Önce İran ile yeniden müzakerelere başlama ihtimali, ardından Irak'tan tüm muharip kuvvetlerin çekilmesi ve son olarak da İsrail ve Filistin'in doğrudan görüşmelere başlama konusunda aylar süren diplomasi sonrası ikna edilmiş olmaları.

Cami tartışmalarında yönetimin izlediği tavrı da unutmamak lazım. Başkan Obama Müslümanların ibadethane açma özgürlüğünü savunarak El Kaide gibi terör örgütlerine de en güzel yanıtı vermiş oldu aslında.

Bush yönetiminden tamamen farklı bir yönetim ile karşı karşıya olduğumuz açık. Obama Müslüman dünyası ile ilişkileri düzeltmek ve dünya barışına katkı sağlamak için samimi bir çaba gösteriyor. Ancak sonuç alınması için özellikle Başkan Obama'nın elini taşın altına sıkıca koyması ve biraz toz toprağa bulanmayı da kabullenmesi gerekiyor.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dersimiz Ortadoğu

Evrin Bunn 31.08.2010

Washington bu hafta Ortadoğu barış görüşmelerinin ilk turuna ev sahipliği yapacak. Siz bu satırları okuduğunuzda İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu ve Filistin lideri Mahmud Abbas Washington'a varmış olacak.

Başkan Barack Obama yönetimi zirve öncesi yoğun bir diplomasi trafiği gerçekleştirdi. Ulusal Güvenlik Konseyi Ortadoğu stratejisti Dennis Ross geçen hafta İsrail'de yetkilileri yerleşim inşaatlarının dondurulması kararını uzatmaya ikna etmeye çalıştı. Ross Başbakan Benyamin Netanyahu ve İsrailli başmüzakereci Yitzhak Molcho ile görüştü. Ross'un yanısıra Ortadoğu Özel Temsilcisi George Mitchell'in yardımcısı David Hale ve Güvenlik Konseyi'nden Dan Shapiro da bölgedeydi.

Önceleri Obama'nın tam da Kasım ara seçimleri öncesi göz boyamak için Ortadoğu'ya el attığını düşünmüş olsam da yönetimin görüşmelerden çıkacak sonucu önemseydiğine inandım. Washington, tarafları en azından prensipte anlaşmaya ikna etmek için çok çabalıyor.

Obama Kasım ara seçimleri öncesi kan kaybediyor. Bu kan kaybediş hem içte hem dışta gerçekleşiyor. Amerikan ekonomisi bir adım ileri iki adım geri giderken, işsizlik oranı inmemekte direnirken, halk arasında da Müslüman karşıtı görüşler doruk noktasına çıktı. Evlerinin yakınında cami minaresi görmek istemeyenler, bindikleri taksinin şoförünü Müslüman diye bıçaklayanlar, hatta Başkan'ın Müslüman olduğuna körü körüne inananlar da cabası.

Bütün bu sorunlara rağmen Obama barış görüşmelerine bence samimiyetle el attı. Her ne kadar iki tarafta da beklentiler düşük olsa da, ve de görüşmelerin 26 eylülde sona erme ihtimali yüksek olsa da Washington'ın iyi niyetle çabaladığına inanıyorum. Ancak bu iyiniyetli çaba için neden 10 ay beklendiğini anlamış değilim.

Bilindiği gibi Netanyahu Batı Şeria'daki yeni yerleşim alanlarının inşaatlarını dondurmaya 10 ay önce karar vermişti. Amaç Filistinlileri görüşme masasına oturtmaktı ancak Filistin 'Netanyahu'nun samimi olmadığını ve önlerine atılan bu yemi yutmayacaklarını' söyleyerek görüşme masasına oturmaya yanaşmadı. Peki, neden şimdi yanaşılıyor? Üstelik 10 aylık moratoryumun süresi görüşmeler başladıktan 24 gün sonra dolacak. Netanyahu bu moratoryumu uzatmak üzere kimseye söz vermediğini açıkladı. Abbas moratoryum uzatılmazsa görüşmelerden çekileceklerini duyurdu.

Göz göre göre bir başarısızlığa mı gidiliyor yoksa ortada henüz anlayamadığımız başka hesaplar mı var?

Geçen hafta, 2 eylülde başlayacak görüşmelerden fazla umutlu olmadığımı yazmıştım ama şimdi içimden bir ses Netanyahu ve Abbas'ın moratoryumla ilgili çoktan bir karara vardıklarını söylüyor. Belki de iki taraf da şimdilik iç muhalefeti kışkırtmamak için söylemlerinde değişikliğe gitmiyor. Bekleyip göreceğiz.

Peki, Ortadoğu'da olur da bir tarih yazılır ve İsrail ile Filistin anlaşır mı Türkiye ne konumda olacak?

Geçen hafta Washington'da temaslarda bulunan Türk diplomatların baş gündem maddesi İsrail ile ilişkilerdi. Diplomatların verdiği bilgiye göre Amerikan yönetimi bir kez daha Türkiye'den İsrail konusunda bir adım atmasını istedi. Hatta yönetim "Kongre'de Türkiye aleyhtarlığını engellemek için bize yardım edin. İsrail ile ilişkileri düzeltin" dedi. Türk yetkililer Washington'daki Yahudi lobisi ile de ikili ilişkileri görüştü.

Her ne kadar İsrail-Türkiye ilişkilerinde bir ilerleme sağlanması için BM Mavi Marmara panelinin bulgularını açıklaması beklenecek olsa da Ankara Tel Aviv konusunda olumlu bir adım atması gerektiğinin farkında. Dahası Türkiye'nin Ortadoğu barışında söz sahibi olabilmesi için hem Netanyahu hem de Abbas hükümetleriyle iyi ilişkiler içinde olması gerekiyor. Aksi takdirde tarih yazılırken Türkiye dışarıdan seyretmek zorunda kalabilir. Bu da Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun bu zamana kadar izlemeye çalıştığı politikalara ters düşer. Türkiye sözkonusu Ortadoğu olduğunda dışarıdan gözlemci olmak istemiyor.

Eylül ayı Türkiye'nin dış politika konusunda çok aktif olabileceği bir ay. Öncelikle Birleşmiş Milletler Genel Kurul açılış toplantılarına Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun gelmesi planlanıyor. Bu toplantılara tüm dünya liderleri katılıyor. İran müzakereleri, Ortadoğu görüşmeleri BM'nin baş gündem maddelerinden olacak. Türkiye'nin bu fırsatı iyi değerlendirmesi, eski defterlere yeni sayfalar açması gerekiyor.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Barış görüşmelerine 'ev'de devam

Washington'da başlayan Ortadoğu Barış görüşmeleri Başkan Barack Obama açısından akıllı bir adım oldu. Obama göreve geldiği tarihten itibaren kendisine şüpheyle bakan İsrail lobisine 'davanızı anlıyorum ve sizi destekliyorum' mesajı verdi. Bu mesaj 2 kasımda yapılacak Kongre ara seçimleri öncesi çok önemliydi. 2 kasımdaki seçimlerde Obama'nın Demokrat Partisi, Kongre'deki çoğunluk avantajını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya. İsrail lobisinin desteği bu durumu değiştirebilir. En azından Demokratlar bunu arzu ediyor. Tabii Obama yönetiminin iki devletli bir çözümü samimiyetle desteklediği de bir gerçek. İki devletli çözüm İsrail için tek akıl kârı çözüm. Aksi takdirde İsrail'in Ortadoğu'da güven içinde var olma şansı kalmayacak.

Washington'daki birçok yetkili geçen hafta başlayan görüşmeler başarısızlığa uğradığı takdirde iki devletli çözüm planının tamamen çöpe atılacağından emin. Başkan Barack Obama geçen hafta saatlerce başbaşa görüştüğü İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu'ya bu durumu izah etti. Netanyahu durumun ciddiyetini kavramış olacak ki önündeki en büyük engel olan yerleşim inşaatlarının devam etmemesine dair kararın uzatılacağı tahmin ediliyor. Ancak öyle bir formül bulunacak ki ne aşırı sağcı İsrailliler itiraz edebilecek ne de Filistinliler reddedebilecek. İki taraf da görüşmelerden ilk çekilen taraf durumuna düşmek istemiyor.

Barış görüşmelerinden umutlu olmayan birçok yetkili arasında Ortadoğu görüşmeleri alay konusu. Bu yetkililer şu âna kadar gelinenden daha fazla bir yol kat edileceğine inanmıyor. Ortada Kudüs'ün statüsü var ki, iki taraf da Kudüs'ü başkent yapmak istiyor. Filistinli mültecilerin İsrail sınırları içindeki evlerine dönmesi konusu var ki, İsrailliler buna sıcak bakmıyor. Batı Şeria'daki İsrail yerleşim birimleri var ki, İsrail bu birimleri kendi sınırlarına dâhil etmekte kararlı ve her şeyden öte İsrail'i tanımayı reddeden Hamas var. Bir barış anlaşmasına varılsa dahi Hamas'ın bu anlaşmayı bir araç olarak kullanıp Mahmud Abbas'ın partisi El Fetih ile uzlaşması bence olası değil. Bir anlaşma sağlansa da ve Batı Şeria'da bir Filistin devleti kurulsun da, Hamas idaresindeki Gazze İsrail'in kâbusu olmaya devam edecek. Hamas ve El Fetih uzlaşmadıkça İsrail ile kalıcı bir barışa varmak bence mümkün değil. Obama yönetiminin bu kadarını düşünmüş olduğunu tahmin ediyorum. Bu görüşme sürecine bir şekilde Hamas'ın ve hatta Suriye'nin de dâhil edilmesi şart. Yoksa önümüzdeki bir yıl boyunca Abbas, Netanyahu ve Obama boşuna kürek çekmiş olacak.

Netanyahu ve Abbas 14 eylülde Mısır'da biraraya gelecek. Ertesi gün liderler Kudüs'te Amerika Dışişleri Bakanı Hillary Clinton ile üçlü zirve gerçekleştirecek. İlk tur görüşmelerin sembolik olduğunu belirtmiştik ama önümüzdeki hafta yapılacak görüşmelerden olumlu bir haber alınması herkese rahat bir soluk aldırarak. Bu soluk kısa süreli de olsa sürece ivme kazandırması açısından önemli.

Hatırlatmakta fayda var. Amerika'da yetkililer ısrarla Türkiye'nin Ortadoğu barış sürecinin dışında kalmamak için İsrail ile ilişkileri düzeltmesi gerektiğini söylüyor. Aslında asıl kaygı Türkiye-Amerika ilişkilerinin geleceği. Amerikalı yetkililer İsrail ile ilişkiler düzeltilmezse Amerikan Kongresi'yle Türkiye'nin ilişkilerinin düzelmeyeceğinden emin. Türkiye'ye yapılan baskı aynı şekilde İsrail'e yapılmıyor. Kapalı kapılar arkasında hemen herkes Mavi Marmara'nın Türkiye açısından 'aptal' bir hamle olduğu görüşünde. Hatta Bush yönetiminin eski üst düzey bir yetkilisi "Erdoğan'ın oy kazanmak için böyle bir hamleye ihtiyacı yoktu. Mavi Marmara konvoyu dış politika açısından büyük hataydı" dedi. Aynı yetkili Türkiye ve İsrail'in ilişkileri rayına oturtmak için bir formül üzerinde çalıştıkları duyumu aldığını da söyledi. Böyle bir formülün kamuoyuna açıklanması BM soruşturma komisyonunun raporundan önce olmayacak gibi gözüküyor.

Gelelim Amerika Genelkurmay Başkanı Orgeneral Mike Mullen'in Ankara ziyaretine. Ziyaretin yapılacağına ortaya çıktığı gün Türkiye'de gazeteler ve televizyonlar haberi flaş olarak verdi. Mullen Irak'taki askerî teçhizatın Türkiye'den geçirilmesi için izin isteyecek dendi. Hâlbuki Irak'taki askerî teçhizatın gerekirse Türkiye'den geçirileceği konusu daha önce konuşulmuştu. Washington'da temaslarda bulunan Türk

diplomatlar Amerikalı meslektaşları ile bu konuyu görüştüklerini belirtmişlerdi. Dolayısıyla Mullen'in ziyaretinin amacının bu olmadığı belliydi.

Neden reyting kaygısı haberin önüne geçer bir türlü anlayamadım.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Amerika ve sağduyu

Evrin Bunn 14.09.2010

Amerika'da 11 Eylül'ün yıldönümü olaysız atlatılınca herkes derin bir soluk aldı. Saldırıların üzerinden dokuz yıl geçti. Normal şartlar altında öfke ve kızgınlığın azalmış olması beklenirdi. Ancak bu sene, önce İkiz Kulelerin yer aldığı alana yakın bir yerde İslam merkezi kurulması tartışması, ardından Floridalı bir rahibin 11 Eylül'ü Kur'an yakma günü ilan etmesi aslında Amerikan halkının hâlâ ne kadar derin bir akıl karmaşası içinde olduğunu gösteriyor. Amerika'da halkın çoğu 11 Eylül saldırılarını düzenleyen 19 kişilik çetenin İslam dinini ve Müslümanları temsil ettiği gibi yanlış bir izlenim taşıyor.

Aslına bakılırsa bu zamana kadar hiçbir Amerikalı lider kalkıp Amerikan halkına radikal dinci teröristlerle İslam dinine mensup diğer insanların aynı kefeye konmaması gerektiğini, Amerika'da milyonlarca Müslüman'ın yaşadığını, Müslüman Amerikalıların da Amerikan ordusunda görev yaptığını, gerektiğinde bu topraklar için can verdiğini açıkça izah etmemişti. Dolayısıyla bu sosyal tartışmanın bir şekilde başlamış olması iyi oldu.

Aylar önce Amerika'da İslam dini ve Müslümanlara karşı bir farkındalık başladığını ancak bu durumun hem iyi hem de kötü etkileri olabileceğini söylemiştim. Floridalı rahip Terry Jones Kur'an yakma eylemini gerçekleştirseydi, bu farkındalık olumsuz yönde ilerleyecek ve tarifi olmaz acılar yaşama riski doğacaktı.

Çünkü Amerikalılar Kur'an yakınca Müslümanlar adam yakmaya kalkabilir ve şiddet körüklenerek artabilirdi. (Evet, ben bu olasılıktan çok korkmuştum).

Korkulan olmadı. Ama bu ileride aynı durumla karşılaşılmayacağı anlamına gelmiyor.

Öncelikle Kur'an yakma saçmalığı nasıl başladı diye sormak lazım. Florida'nın küçük bir kasabasında 30 üyesi olan bir kilisenin rahibi dünya gündemini nasıl bu kadar meşgul etmeyi başardı? Yanıt çok basit. Rahip Terry Jones sesini dünyaya ilk olarak Tweeter adlı sosyal haberleşme sitesi ile duyurdu. Hep söylemişimdir her ne kadar fonksiyonel olduğuna inansam da bu sosyal medya ortamları başımıza daha çok iş açacak.

Amerikalı hukukçular tıpkı İslam merkezi kurulması gibi Kur'an yakmanın da anayasal bir hak olduğunu savunuyor. Yani demokrasi açısından isteyen istediği yere cami de dikebilir, Kur'an, İncil, Tevrat da yakabilir.

Ancak anayasada sağduyu maddesi yok. Sağduyu bireylerin ve halkların kendi iradeleriyle yarattıkları bir olgu. İkiz Kulelerin yakınına İslam merkezi inşa etmek istemekle, sokak ortasında cadı kazanı kurup içinde kitap yakmayı aynı kefeye koymuyorum tabii ki. Ancak her iki eylem de biraz sağduyu ile daha fazla trajediye yol açmadan çözülebilir. Nitekim öyle de oldu. Terry Jones sağduyu çağrısı yapan liderlerin baskısına ve aldığı ölüm tehditlerine yenik düştü.

İslam merkezinin kurucuları da umarım planlarını en azından ertelemeyi kabul eder. Her ne kadar 11 Eylül saldırılarına en güzel yanıtın dinler arası sağduyu ile verileceğini savunsam da ve İkiz Kulelerin yakınına bir İslam merkezi kurulmasının terör yanlılarına en güzel yanıtı vereceğine inansam da, bazen vermek istediğimiz mesaj ve niyetimiz ne olursa olsun, aslolan nasıl algılandığımızla sınırlı kalıyor.

Dolayısıyla bence Amerika'da halkın çoğunluğu hazır olana kadar, İslam merkezini terörizmle bağdaştırmamayı öğrenene kadar bu planları askıya almakta fayda var. Zaten önünden geçenlerin bakıp bakıp küfredeceği, görenlerde acı hatıralar uyandıracak bir İslam merkezinden hayır da gelmez. Anayasa bize bu hakkı veriyor diye tutturmak, körü körüne her hangi bir ideolojiye saplanmaktan farklı olmaz.

Sağduyulu olmak körü körüne bağlanmamak demektir. Bu yaşamın her alanı için geçerli. Aşkta, işte, politikada, sanatta ve hatta dinde kuralları sağduyu ile esnetebilmek, esnetemeyenleri anlayışla karşılayabilmek insan olmanın en güzel yanı.

Ancak halkların sağduyulu davranabilmesi için sağduyulu liderlere ihtiyacı var. Amerika'da, son bir haftadır Başkan'ından CIA Direktörü'ne kadar bu sağduyulu yaklaşıma tüm dünya tanık oldu.

Obama tartışmalara son noktayı "Amerika'da biz ve ötekiler (Müslümanlar) yok. Hepimiz biriz" diyerek koydu.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Washington AKP'yi takipte

Evrin Bunn 21.09.2010

Türkiye'de geçen hafta yapılan referandumun sonucu Amerikalılara sürpriz olmadı. Yönetim referandumdan 'Evet' çıkacağını biliyordu. Ancak yetkililerin merakla bekledikleri, 'Evet' diyeceklerin oranıydı. Çünkü en az iki yıl daha yönetimde kalacak olan Obama ve ekibi için Türkiye'de nasıl bir hükümetle çalışacakları konusu çok önemli. Referandumda 'Evet' diyenlerin oranının yüzde 60'lara dayanması Amerikan yönetiminin aklındaki soruyu yanıtlamış oldu. Amerikalı üst düzey bir yetkili referanduma ilişkin yorumunu sorduğumda **'bizi ilgilendiren AKP'nin kazandığı bu güçle bundan sonra nasıl hareket edeceğidir'** yanıtını verdi.

Bundan kısa bir süre önce Dışişleri Bakanlığı'nda yapılan, Türkiye toplantısında da ele alınan baş konu Türkiye ile ilişkilerin önümüzdeki dönemde nasıl şekillendirilmesi gerektiği idi. Obama yönetimi Erdoğan hükümetinin gelecek yıl yapılacak seçimlerde tek başına iktidar olması olasılığını da ciddi bir şekilde değerlendiriyor. Çünkü AKP yeniden iktidara geldiği takdirde Türk dış politikası (her ne kadar Washington'daki bazı çevrelerde amatör olarak değerlendirilse de) Ortadoğu'nun bir gerçeği olacak. Amerika işte bu gerçeklikle uyum içinde çalışabilmenin yollarını bulmak için şimdiden dışişleri bakanlığı seviyesinde kafa patlatmaya başladı.

Yönetimden konuştuğum yetkililer **'Türk dış politikasıyla ortak yöntemler üzerinde anlaşabiliriz ancak Türkiye'yi Kongre'de savunabilmek için somut adımlara ihtiyacımız var'** diyor.

Her ne kadar Türk hükümetinin Amerika'daki doğrudan muhatabı Barack Obama yönetimi olsa da, ve yönetim tekrar tekrar AKP'nin Batı'dan koptuğu yorumlarını reddetse de, Amerika'da Türkiye'yi ilgilendiren bir çok konu Kongre'den geçiyor.

Türkiye, Amerikan silahlarından satın almak, Kongre’de kuvvet kazanan Ermeni soykırımı iddialarını püskürtmek ve Ankara’da yakın zamanda bir Amerikan büyükelçisi görmek istiyorsa Kongre’nin kaygılarını dikkate almalı.

Referandumdan hemen sonra ulaşabildiğim bir Dışişleri yetkilisi, Kongre’deki kaygıların giderilmesi için **‘Türk halkının sesini duyurduğu bu referandum sonrası Erdoğan hükümetinin bir an önce demokrasi ve insan hakları konularında ilerleme kaydetmesi gerektiğini’** söylüyor.

Dolayısıyla AKP, referandumun zafer sarhoşluğundan hemen kurtularak büyük bir hızla güven ortamı oluşturma çalışmalarına başlamalı. Erdoğan’ın tüm Türkiye’nin başbakanı olduğunu kanıtlaması bunun için de referanduma ‘Hayır’ diyen halkın şüphelerini gidermesi lazım. Türkiye’de halkın ‘İran islam Cumhuriyeti olduk oluyoruz, başımız açık sokağa çıkamayacağız’ şeklindeki kaygıları giderilmezse Amerikan Kongresi’ndeki benzer kaygılar da giderilemez. Çünkü içerdeki korku dışarıdaki korkuyu besleyerek büyüyor.

Dahası tüm dünyanın görmek istediği ve neden yapılmadığını hâlâ anlayamadığım, Ruhban okulunun açılması, Rum patrikhanesi’nin ekümenlik statüsünün tanınması, Ermenistan ile ilişkilerin normalleştirilmesi gibi konularda adım atmanın da vakti geldi.

Hükümet, kendisine ‘Evet’ diyen halka karşı demokrasi sorumluluğu taşıyor.

Erdoğan referandumdan zaferle çıkarak minareyi çaldı, kılıfını da hazırlamıştır herhalde.

Bu arada bugün Amerikan Senatosu’nda Amerika’nın Azerbaycan’a atadığı ancak göreve başlamak için bir türlü Senato’nun onayını alamayan Matt Bryza yeniden tartışılacak. Matt Bryza’nın Azerbaycan büyükelçiliği Ermeni diasporasının baskıları ve Senato’daki demokratların engellemesi yüzünden askıda. Ancak bana kalırsa Demokrat bir Başkan’ın atadığı büyükelçinin kendi partisinin senatörleri tarafından engellenmesi Demokrat Parti içinde sıkıntı yaratır. Bryza’nın bölgesel konularındaki fikirlerini beğenmeyenler unutmamalı, diplomat Bryza’nın ağzından çıkanlar şahsi görüşleri değil yönetimin politikalarıydı. Senato’nun bu gerçeği gözönüne alacağını tahmin ediyorum. Bence asıl tehlike Ankara’ya atanana Frank Ricciardone’nin onaylanmasında yaşanıyor. Karşı Cumhuriyetçi Partili Senatör Sam Brownback tarafından engellenen Ricciardone Türkiye’ye gitmeyi daha uzun süre beklemek zorunda kalabilir ya da Ankara’ya hiç gidemeyebilir.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cinderella ve balkabağı

Evrin Bunn 28.09.2010

İsrail ve Filistin yönetimi arasındaki barış görüşmelerinde saat geceyarısını vurdu ama Cinderella’nın atlı arabası balkabağına dönüşmedi.

En azından ben bu yazıyı kaleme aldığımda dönüşmemişti.

Ortadoğu barış görüşmeleri Washington’da eylül başında yapılan zirveyle başladığında herkesin aklında moratoryum sorusu vardı. İsrail’in işgal altındaki Batı Şeria’da devam eden inşaat çalışmaları 10 aydır askıdaydı. İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu’nun inşaatları askıya alma kararı 26 eylül pazar günü saat geceyarısını vurduğunda sona erdi. Filistin tarafı görüşmelerin devam edebilmesi için bu yasağın devam etmesini şart koşmuştu ancak İsrail hükümeti böyle bir söz veremeyeceğini en başından ifade etti.

Ben bu köşede daha önce İsrail ve Filistin yönetiminin bir şekilde mevcut moratoryum etrafında dans ederek görüşmelere devam edecekleri bir formül bulacaklarını savunmuştum. Sanırım böyle bir formül gerçekten de bulunmuş. Ya da bulunması için üzerinde hararetle çalışılıyor.

İsrail ve Filistin görüşmelere devam edip etmeyeceklerine karar vermek üzere 26 eylül tarihini bir hafta ileriye attıklarını açıkladılar. Bunda Amerika'nın Ortadoğu Özel temsilcisi George Mitchell'in Birleşmiş Milletler Genel Kurul toplantıları sırasında taraflar arasında yürüttüğü diplomasinin etkisi büyük. Filistin lideri Mahmud Abbas görüşmelere devam edip etmeme kararını Arap Ligi liderlerinden alacağı desteğe göre belirleyecek. Arap Ligi liderleri 4 ekimde toplanıyor.

Amerikalı bir yetkili Ortadoğu barış görüşmelerinde Arap ülkelerinin Mahmud Abbas'a vereceği desteğin çok önemli olduğunu hatta bu desteğin kamuoyunun ve medyanın karşısında büyük bir şova dönüştürülerek verilmesinin daha da etkili olacağını söylemişti. Aynı yetkili "Başkan Bill Clinton döneminde Camp David'de sürdürülen görüşmelerde Arap krallar kameralar karşısında Yaser Arafat'ın sırtını sıvazlasaydı durum çok değişik olurdu" ifadelerini kullanmıştı.

O zaman bu savın üzerinde çok durmamıştım ama şimdi olanlarla karşılaştırdığımda doğruluk payı olduğunu kabul ediyorum. Mahmud Abbas Arap dünyasının açık ve net desteğini almak istiyor ve bu desteğin uluslararası kamuoyu önünde sunulmasını arzuluyor. Arap ülkelerinden kastım sadece Ürdün ve Mısır değil. Ortadoğu ve Körfez'deki diğer Arap ülkelerinin de barış görüşmelerine olumlu ivme kazandırılmasında harekete geçmesi gerek.

Söz İsrail'den açılmışken geçen hafta New York'ta gerçekleştirilen BM Genel Kurul toplantılarında Türkiye ve İsrail arasında esen soğuk rüzgârlara değinmekte fayda var. İki ülke arasında yaşanan gerginliğin BM toplantıları sırasında, iki ülke yetkilileri arasında yapılacak basına açık ve kapalı görüşmelerle giderileceğini ummuş ve bu fırsatın iyi değerlendirilmesi gerektiğini savunmuştum. Anlaşılan böyle bir fırsat doğduysa da iyi değerlendirilemedi. İsrail Cumhurbaşkanı Şimon Peres ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül biraraya gelseydi, Mavi Marmara baskınına irdeleyen BM komisyonunun raporu Türkiye lehinde olduğu için Türkiye otomatikman avantajlı taraf olacaktı. Haklı ülke pozisyonundaki ülke kıvrak bir diplomasiyle İsrail ile ilişkileri rayına oturtabilir ve bu durum Amerikan Kongresi'nde de olumlu bir hava yaratabilirdi. Ancak İsrailli yetkililere göre Türkiye görüşme için özür şartı koydu. İsrail bu şartı kabul edilemez buldu ve görüşme gerçekleşmedi. BM toplantılarının düzenli katılımcısı Abdullah Gül bu diplomatik esneksizliğin farkına varmış olsa gerek çünkü daha sonra yaptığı açıklamalarda Türkiye'nin İsrail'den özür talep etmediğini söyledi.

56 sayfalık BM raporu İsrail'i haksız bularak Türkiye'yi uluslararası toplumun gözü önünde zaten haklı çıkardı. Dünya Gazze ablukasının hafifletilmesinde en büyük payın Türkiye'ye ait olduğunu biliyor. Bence artık ileriye bakmanın zamanıdır. Ortadoğu'da barış şansı yüzde 50'ye çıktı. Türkiye bu sürecin dışında kalmamalı.

Washington ile ilişkilere gelince, Türkiye'den bir milletvekili heyeti bu hafta Washington'da bir dizi temaslarda bulunuyor. Heyetin İsrail-Türkiye ve Amerika üçgeninde ilişkileri düzeltmek için çalışacağını tahmin ediyorum. Bekleyip göreceğiz.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Talihsiz ziyaret

Evrin Bunn 05.10.2010

Başlığa bakıp karamsar bir yazı okuyacaklarını düşünenler yanılıyor. Karamsar değil umut dolu bir yazı bu aslında. Ama talihsiz diye adlandırdığım ziyaret TBMM Türkiye-ABD Dostluk Grubu'nun geçen hafta Washington'a yaptığı ziyaret.

Milletvekilleri Suat Kınıklıoğlu, Cüneyt Yüksel, Erol Aslan Cebeci, Emrehan Halıcı ve Mithat Melen'den oluşan heyet Washington'da Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi'nin azizliğine uğradı. Pelosi, 2 kasım Kongre seçimleri öncesi Temsilciler Meclisi'ni tatil edince bütün Kongre üyeleri seçim bölgelerine gitti. TBMM heyeti ile randevuların çoğu da iptal oldu. Hâlbuki TBMM heyetinin bu Kongre üyeleriyle yüz yüze görüşüp Türkiye'nin dış politikasını anlatabilmeleri ve referandum sonrası ülkedeki havayla ilgili bilgi verebilmeleri önemliydi.

Amerika Kongre seçimlerine endeksli yaşıyor bu günlerde. Ancak bu, Türkiye açısından önem taşıyan konularda gevşemek anlamına gelmiyor.

Milletvekilleri Amerika'da yine en çok Türkiye'nin İran ve İsrail politikalarıyla ilgili sorulara maruz kaldı. Yani bu iki konuda hâlâ Amerikan tarafında soru işaretleri olduğu kesin.

Heyetin geçen hafta görüştüğü Florida'dan Demokrat Partili eski Kongre üyesi Robert Wexler İsrail ve Türkiye ilişkilerinin Amerika için öneminin 10 üzerinden 10 puan olduğunu söyledi.

Wexler ani bir kararla Temsilciler Meclisi'ndeki görevinden bu yıl başında istifa etti ve Ortadoğu İçin Barış Merkezi adlı düşünce kuruluşunun başkanlığını üstlendi. Musevi asıllı olan Wexler Washington'daki Yahudi toplumu liderleri arasında etkili bir isim.

Wexler ile, Türk milletvekilleriyle yaptığı toplantıdan hemen sonra görüştüm. Türk ve İsrail tarafının aralarındaki sorunları çözmekte kararlı olduklarını söyleyen Wexler **'üst düzey Türk ve İsraili yetkililerin kamuoyundan habersiz görüşmeleri gerektiği'** tavsiyesinde bulunuyor.

Yani Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ile İsraili bakan Ben Eliezer arasındaki gizli görüşmelerin kamuoyuna sızdırılması hatası tekrarlanmamalı. Türk ve İsraili liderler kamuoyu baskısından uzak biraraya gelerek sakin kafayla bir çözüm formülü üzerinde anlaşabilir. Wexler bunun için BM komisyonunun Mavi Marmara raporunu beklemenin şart olmadığını savunuyor ama bu raporun taraflar için bir çözüm platformu oluşturma ihtimalinin yüksek olduğu da bir gerçek. Bu durumda basın ve kamuoyu gelecek yıl başına kadar İsrail ve Türkiye ilişkilerinde gözle görülür bir ilerlemeye şahit olamayabilir.

Türkiye İsrail konusunda resmî özür dilenmesi ve ölenlerin yakınlarına tazminat ödenmesi şartlarında ısrar ederken bir yandan da bu şartların bir direktme değil mevcut krizden çıkış yolu olarak görülmesini istiyor. Bu da şu anlama geliyor: Türkiye özrün şekli ve dili, tazminatın miktarı konusunda İsrail ile çalışmaya ve İsrail için kabul edilebilecek bir formatta uzlaşmaya hazır.

İsrail ile Türkiye arasındaki ilişkilerin düzeltilmesinin önemini bu kadar sık kaleme almamın nedeni bunun Türkiye'nin içinde bulunduğu bölgedeki konumu için önemli olduğuna inanmamdan kaynaklanıyor.

Suriye Dışişleri Bakanı, "İsrail-Suriye dolaylı barış görüşmeleri ille de Türkiye'de olsun" diyor.

Amerika'nın gelmiş geçmiş en karizmatik başkanlarından Bill Clinton "Ortadoğu'nun Türkiye'ye ihtiyacı var" diyor.

Pakistan Dışişleri Bakanı "BM'nin Pakistan'a atayacağı özel temsilci ille de Türk olsun" diye diyor.

Dış gelişmeler bir yana, içerde yaşanan siyasi gelişmeler de Amerika'da olumlu bir izlenim yaratıyor.

Türkiye'de iktidar ve muhalefet partileri referandum sonrası ilk kez bir uzlaşma havası sergiliyor. Hatta CHP'li milletvekili Emrehan Halıcı basın önünde AKP'yi Amerika ve Avrupa'nın nabzını tutmakta başarılı olmalarından ötürü tebrik ediyor ve CHP'de de benzer açılımlara ihtiyaç olduğunu kabul ediyor. Hatta parti bu amaçla Washington'da bir ofis açmayı planlıyor.

ABD'li yetkililer Türkiye'deki genel seçimler sonrası Heybeliada Ruhban Okulu'nun en geç bir yıl içinde açılmasını, Rum Patrikhanesi'nin uluslararası unvanının tanınmasını bekliyor.

Başta da belirttim, bu yazı başlığına rağmen umut dolu bir yazı.

Türkiye Amerika ile ilişkilerinde önüne çıkarılan her bahanenin üstesinden gelebilecek bir memleket. Bunun için cesur siyasi irade gerekiyor.

Üstelik dış politikada atılan her yapıcı adım başkalarının yararlanmış gibi gözükse de aslında herkesten önce Türkiye'nin çıkarına oluyor. Bunu da unutmamak lazım.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Amerika'da başörtüsü

Evrin Bunn 12.10.2010

Günlerdir gazetelerde bir başörtüsü tartışmasıdır gidiyor 21. yüzyıla hiç yakıştıramadığım bir tartışma bu. İsteyen istediği gibi giyinse ve kimse de kimseyi kıyafetinden ötürü yargılamasa olmaz mı yani? En dayanamadığım da laiklerin bütün başörtülü kadınları **'baskı altında ve zavallı'** gibi görmesi, muhafazakârların da açık saçık kadınları **'ahlaksız'** zannetmesi. Kadının kendini özgürce ifade etme iradesi yok sayılıyor adeta. Sadece kentli okumuş ve beyaz kadınların özgür olma kabiliyetleri var da, taşralı, eğitimsiz veya fakir kadınların böyle bir iradesi olamazmış gibi.

Anneannem ben bildim bileli eşarp takar. Rahmetli babaannem de eşarpsız sokağa çıkmazdı. Ben de çocuk aklımla eşarp takmanın yaşlılara özel bir durum olduğunu ve yaşlanınca her kadının eşarp takacağını zannederdim. Hatta bir gün yolda giderken anneme sorduğumu hatırlıyorum **"Anne sen de yaşlanınca anneannem gibi eşarp takacak mısın?"** diye. Kelimesi kelimesine hatırlamıyorum ama **"Bilmiyorum kızım belki çok ilerde takarım"** gibi bir yanıt vermişti.

Başörtüsü konusunun ciddiyetini üniversitenin ilk yılında kavradım. **Tamamen zıt siyasi görüşleri taşıdığımızı düşündüğüm türbanlı arkadaşlarım her sabah üniversite binasının kapısında sivil polislerle kavgaderdi. Özellikle vize ve final günlerinde bu tartışmalar dramatik boyutlara ulaşırdı.**

Aradan yıllar geçti. Başörtüsü sadece Türkiye'de ya da Müslüman nüfusa sahip ülkelerde değil Avrupa'da ve hatta Amerika'da da tartışılır oldu. En son Kosova'da Müslümanlar devlet dairelerinde başörtüsü yasağını protesto etmek için sokaklara döküldü.

Türkiye'de devlet dairelerinde ve üniversitelerde uygulanan başörtüsü yasağı zaman zaman Amerika'da da gündeme gelir. Ancak bu konu en çok Fransa'daki türban yasağından sonra iyice konuşulur oldu. Ben de

okyanusun bu yanında başörtüsüne bakış nasıl irdelemek istedim.

Amerika’da Müslümanlar’a bakış 11 Eylül 2001 sonrası çok değişti. Ülkenin çeşitli köşelerinde başörtüsü takan kadınlar nadir de olsa sözlü ya da şiddet içeren saldırılara maruz kaldı. Bazı öğrencilerin okula başörtüsü ile gitmesi bazı eyaletlerde sorun oldu. Hatta bazı işyerleri çalışanlarının başörtüsünü sorun ederek işlerine son vermeye kalktı. Bunun son örneği de California’daki eğlence parkı Disneyland’de yaşandı. Türbanlı bir stajyer kız, ancak türbanın üstüne Disney beresi takmayı kabul edince işini koruyabildi.

Diyeceğim o ki özgürlükler ülkesi Amerika’da da bireysel özgürlükler yerel uygulamalara ya da özel şirketlerin politikalarına takılabiliyor.

Ama Amerika ile Türkiye arasındaki fark şu: bireysel özgürlüklerinin tehdit edildiğinden şikâyet eden halk anayasaya sırtını dayayabiliyor.

Amerikan Anayasası’nın birinci maddesi dinî özgürlükleri garanti altına aldığı için ülke genelinde bir başörtüsü yasağı sözkonusu değil. Bu da Müslümanlar’a ve her dinden Amerikalı’ya rahat nefes aldırıyor.

Kur’an yakmak isteyen Floridalı rahibin bile en temel güvencesi anayasaydı!

Amerikan Anayasası’nın ilk maddesine göre Kongre bir dinin kurulması ya da yasaklanmasına dair kanun yapamaz. İbadet etme ya da konuşma özgürlüğü de yasaklanamaz.

Ancak eyaletler bazında ya da tek tek okullar bazında Müslüman kızların okula başörtüsüyle gitmesi engellenebilir. Bu gibi durumlarda devreye hemen sivil hak ve özgürlükler örgütleri giriyor. Genelde yasak koymaya kalkan taraf suçlu duruma düşüyor.

Uzmanlara göre Amerikan okullarında genel bir başörtüsü yasağı uygulanmaya kalksa bu uygulama anayasaya takılır ve sınıfta kalır.

Türkiye’deki başörtüsü tartışmaları, bireysel özgürlükler, kişinin eğitim, ibadet ve kendini ifade etme özgürlüklerini gölgeliyor. Dahası ekonomik büyümesi tahminleri de geçen Türkiye’de gençlerin dış görünüşlerinden dolayı eğitimden mahrum bırakılmaları gülünç bir durum. Duyana “başka tartışacak konu mu yok” dedirtiyor. İktidar ve muhalefet partileri Türkiye’yi içine düştüğü bu gülünç durumdan kurtarmakla sorumlu. **Kızların başları açık ya da kapalı olsun, dert değil. Yeter ki zihinleri açık olsun.**

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Aşkla iş yapmak

Evrin Bunn 19.10.2010

Geçen hafta Washington’daki Türkiye Büyükelçiliği Rezidansı’nda **Yıldız Kenter** ve **Talat Halman**’ın müthiş bir **şiiir dinletisine** tanıklık ettim. Türkiye’nin Washington Büyükelçisi Namık Tan sosyal ve sanatsal faaliyetlere çok önem veren bir diplomat. Bu tür faaliyetlerin Washington- Ankara ilişkilerine de olumlu etkisi olacağına inanıyor. Ekibi de kendisiyle aynı fikirde olsa gerek ki, Büyükelçilik çalışanları düzenledikleri etkinlikleri gururla sunuyor. Biz de Washington’da yaşayan Türkler olarak bu durumdan faydalaniyoruz. Her şeyden önce

Washington'ın bence en güzel binası olan Türkiye Rezidansı'na girip çıkma şansımız oluyor. Laf olsun diye söylemiyorum. Türk hükümeti tarafından 1932 yılından beri elçilik rezidansı olarak kullanılan bina tam bir sanat eseri. Washington'a yolu düşen herkese bu güzel binayı ziyaret etmelerini öneririm.

Türkiye'nin yetiştirdiği en büyük oyuncularından biri olan Yıldız Kenter ve Türkiye'nin ilk Kültür Bakanı olan Talat Halman'dan 'aşk' şiirlerini dinlerken insanın işini aşkla yapıyor olmasının ne büyük bir şans olduğunu bir kez daha kavradım. Hani derler ya "yaş yetmiş iş bitmiş" diye, yok öyle bir şey. İnsanın yüreğinde sevdiği ve inandığı işe tutkusu hiç bitmiyor. Bir gazeteci arkadaşım "ileriki yaşlarda aşk öyle güzel ki, o yaşa geldiğinde gençlik aşkları hikâyeymiş diyeceksin" demişti. Meslek aşkı da öyle olsa gerek. İnsanın yaşı ilerledikçe işine olan sevgisi ve saygısı da artıyor.

Aşk bitmedikçe iş de bitmiyor. Bu, hem işyerinde, hem evlilikte, hem okulda, hayatın her alanında geçerli. Halkını seven, halkıyla özdeşleşmeyi bilen siyasi liderler seçimlerde en fazla oyu kapıyor. Öğrencilerini seven, öğretmeyi seven öğretmenler asla unutulmuyor. İsimleri unutulsa bile bir ders esnasında inanarak söyledikleri bir cümle kulaktan silinmiyor. Marmara Üniversitesi'nde okurken **Ünsal Oskay** Hoca dersin ortasında lafını kesip **"Çocuklar siz siz olun arkadaşlarınızla evlenin"** demişti... Hiç unutmam ne Ünsal Hoca'yı ne de verdiği o hayat dersini mesela.. **İşini severek yapardı Ünsal Hoca... Aşka âşıktı biryandan da..**

Yıldız Kenter de öyleydi Washington'daki şiir gecesinde. Salona alkışlar arasında fırtına gibi girdi.. Bir kez bile tökezlemeden her duygunun hakkını vererek okudu şiirlerini.. Evet, eskisi kadar uzun boylu, eskisi kadar dik, eskisi kadar uzun saçlı değildi belki ama oyunculuk ve sanat aşkıdan hiçbir şey kaybetmemişti. "Kadınların yaşı sorulmaz" derler ya, o da hikâye... Niye sorulmasın kadınların yaşı? Yaşadığı yılların tecrübesi ve olgunluğu bir kadının gurur kaynağı olmalı bence. **Tam tamına 82 yaşında Yıldız Hanım ve eskiye göre 82 kat daha güzel bence..**

O gece Büyükelçilik'ten çıktıktan sonra doktor olan kızkardeşimle telefonda konuşurken bana **"Profesör Gazi Yaşargil hâlâ ameliyat yapıyormuş"** dedi. Yaşargil Arkansas Üniversitesi Tıp Bilimleri Fakültesi'nde hocalık yapıyor. 85 yaşında ve dimdik. Dünyanın en dâhi cerrahlarından biri. O da işini aşkla yapanlardan.

İşini severek yapan ve severek yaptığı için de çok iyi yapan insan bence istediği kadar çalışma hakkına sahip olmalı. Amerika'da Dışişleri Bakanlığı'nda görevli diplomatlar için yaş sınırı 65 mesela.. 65 yaşından sonra ne kadar iyi de olsa bir diplomat en fazla iki yıl uzatma alabiliyor. O da nadiren. Yoksa zorunlu emeklilik.

Aynı kural dışişleri bakanı için geçerli değil tabii. Bazı diplomatlar bu durumdan çok şikâyetçi. Hatta aralarında Bakanlığa karşı dava açanlar bile var. Amerikan Yüksek Mahkemesi ise bir istisna. Yüksek Mahkeme yargıçları ömür boyu görevde kalabiliyor. Ama bunun arkasında yatan neden, yargıçların iktidardaki partiden korkmadan karar alabilmelerini sağlamak. Yani işten atılma, kızağa çekilme, taşraya sürülme korkuları olmasın diye.

Hayatımızı etkileyen her insan, akraba, tanıdık, siyasetçi, sanatçı, öğretmen, doktor vesaire işini aşkla yapsaydı hayatımız nasıl olurdu acaba? Halkını seven siyasetçi, hasta bakmayı seven doktor, öğretmeyi seven öğretmen, yazmayı seven gazeteci, araba kullanmayı seven otobüs şoförü, dükkânını seven esnaf, evini seven ev hanımı, çocuğuna aşkla bakan anne... Hayat yine hayat olurdu ama bir başka türlü olurdu.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

ATC ve İran

Evrin Bunn 26.10.2010

Washington'da geçtiğimiz hafta Amerikan-Türk Konseyi'nin 29'uncusu gerçekleştirildi. Ben gazeteci olarak, kısaca ATC olarak adlandırılan Konsey'in yıllık toplantılarını her sene oflaya puflaya takip ederim. Sıkıntının nedeni işin yoğunluğu değil ATC ekibinin her sene gazetecilere gösterdiği olağandışı nezaketsizliktir. Ancak bugünün konusu ATC'yi eleştirmek değil.

ATC toplantılarının başlamasına yakın her sene ilk önce Amerikan ve Türk tarafından toplantıya kimlerin katılacağı konusu tartışılır. Amerikan tarafından katılımın sayısı ve düzeyine göre Türk-Amerikan ilişkilerine kaftan biçilir. "Katılım üst düzeyde ve yüksek çünkü Türkiye-Amerika ilişkileri çok önemli" ya da "Amerikan tarafından doğru dürüst kimse yok çünkü Türkiye'ye önem verilmiyor" gibi yorumlar yapılır. Bu yorumlar yapılırken basit ama etkili etkenler pek gözönüne alınmaz. Mesela önemli bir dünya zirvesi ATC toplantılarıyla aynı tarihe denk gelebilir ama kimse bu küçük ama fonksiyonel ayrıntıyı hesaba katmaz yorum yaparken.

Klasik yorumları takip edecek olursak bu yıl ATC toplantılarına Amerikan tarafından katılım oldukça yüksekti. Ağır toplar arasında ABD Savunma Bakanı Robert Gates, Dışişleri Bakan Yardımcısı Philip Gordon ve yakında emekliye ayrılacak olan Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı James Jones toplantılarda konuşma yapan isimlerin başında geldi. Gates ve Gordon için "vay terbiyesizler, konuştular ama soru almadılar, saygısızlık ettiler" gibi yorumlar yapıldı. Hâlbuki her iki yetkili de toplantılardan günlük programlarının yoğunluğu nedeniyle erken ayrılmak zorunda kalmıştı. Dedim ya önce bardağın boş tarafına bakıyoruz ve ayrıntılara takılıyoruz milletçe bazen.

Bu yılki toplantılarda verilen mesajların en önemlisi bence Amerika'nın Türkiye'den füze savunma kalkanına izin vermesini istemesi oldu. Her ne kadar Bakan Gates "teklif var ısrar yok" dese de aslında Obama yönetiminin sunduğu teklife Ankara'dan verilecek yanıt Washington'da bir nevi "eksen testi" olarak kabul ediliyor. Yani Türkiye füze savunma sisteminin kendi toprakları üzerinde kurulmasına izin verirse eksen testini geçmiş olacak ve Amerika'dan ya da Batı'dan kopmadığı anlaşılabilecek. Yok, Türkiye füze savunma sistemine karşı çıkarsa o zaman Türkiye'nin ekseninin tamamen doğruya kaydığı düşüncesi Washington'da somutlaşacak.

Komşularıyla sıfır sorun politikası güden Türkiye kendini yeni bir çıkmazın içinde buldu yani.

Bu çıkmazın en büyük nedeni ise Amerika'nın NATO kapsamında kurulmasını istediği radar sisteminin öncelikli hedefinin İran olması. Türkiye radar sisteminin kendi topraklarında kurulması fikrini önce sevmiş ancak daha sonra İran ile ilişkilerin bozulabileceği kaygısıyla geri adım atmıştı. Anlaşılan o ki Türk yetkililer kasım ortasında Lizbon'da yapılacak NATO zirvesine kadar bu konudaki kararlarını Amerikan tarafına ileticek ancak bu karar bazı şartlara bağlı. Türkiye NATO ülkeleri tarafından konuyla ilgili yapılacak resmî açıklamalarda projenin hedefinin İran olduğu ibaresinin kullanılmasını istemiyor. Obama yönetimi bu şarta nasıl karşılık verir belli değil. İran'a yaptırımları sıkılaştıran Obama yönetimi konu bu ülkeye gelince yumuşak kalmak istemeyecektir. Washington İran'a verilecek her türlü gözdağını olumlu buluyor.

İran ile ekonomik ilişkileri daha da arttırmayı hedefleyen bir Türkiye, kapı komşusunu gücendirmek istemiyor. Türkiye'nin bir diğer kaygısı da radar sisteminden İsrail'in faydalanacak olması. İsrail ile ilişkileri bozuk olan Türkiye NATO kisvesi altında NATO üyesi olmayan İsrail'e yararı dokunsun istemiyor.

İran ise füze savunma kalkanı projesiyle ilgili tartışmaları şimdilik uzaktan seyrediyor. İranlı yetkililerin son yaptıkları açıklamalarda Türkiye'yi suçlayan bir ifade yok. Kanımca İran, dostu Türkiye'nin 'yanlış' adım

atmayacağından emin. Yani İranlılar, Türkiye Amerika'ya evet dese de bunu İran'ı rencide etmeyecek bir şekilde yapmasını bekliyor. Füze kalkanı ile ilgili tartışmalar kasım ayı ortasına kadar devam edecek gibi. Bakalım Türkiye Washington'un bu son 'sınavından' ne puan alacak?

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Seçimler ve politika

Evrin Bunn 02.11.2010

Amerika'da her dört yılda bir yapılan başkanlık seçimlerine tüm dünya büyük ilgi gösterir. Seçimleri takip etmek üzere dünya medyası Amerika'ya akın eker. Her iki yılda bir yapılan ara seçimlere ise dünyanın ilgisi pek şaşaalı olmaz. Çünkü ara seçimlerin prodüksiyonu başkanlık seçimleri kadar abartılı değildir. Üstelik dünyanın süper gücünün başına kimin geleceğini merak eden dünya halkı, aynı merakı Amerika'daki güç paylaşımının üç ayağından biri olan yasama organına göstermez.

Amerika'da Başkan ve yönetimi kadar Temsilciler Meclisi ve Senato (kısaca Kongre diyebiliriz) da çok önemlidir aslında. Özellikle Amerika'nın ikili ilişkilerine büyük etki yapar Kongre.

Siz bu yazıları okurken Amerika'da halk sandık başına gidiyor olacak. Seçmen Temsilciler Meclisi'nin tamamını ve Senato'nun da bir kısmını yeniden belirleyecek.

Barack Obama'nın 2008 yılında tarih yazarak Amerika'nın ilk siyah başkanı olmasının ardından hem Temsilciler Meclisi hem de Senato'da çoğunluk başkanın Demokrat Partisi'ne geçmişti. Sekiz yıllık Bush rejiminden, Afganistan ve Irak savaşının getirdiği yük ve acıdan bunalan, üstelik bir de ekonomik kriz çıkmazına giren halk büyük bir heyecanla Demokrat Parti'ye bel bağlamıştı.

Bu ara seçimlerde halk Obama'nın görevdeki ilk iki yıllık performansına not verecek. Ancak klasik toplum psikolojisi uyarınca sihirli değnek beklentisi içindeki halk, savaşların ve ekonomik krizin çat diye kesilmemesine bozulmuş vaziyette. Bu yüzden her ara seçimde olduğu gibi iktidardaki parti bu yılki ara seçimlerde de hafif hezimete uğrayacak. Aslında 'hafif' demek burada biraz 'hafif' kalıyor. Demokrat parti Temsilciler Meclisi'ndeki çoğunluğu kaybedecek. Şu anda Demokrat Parti'nin Meclis'te Cumhuriyetçiler'e kıyasla 39 sandalye fazlası var. İktidar partisi sadece bu fazla sandalyeleri kaybetmekle kalmayıp üstüne bir 11 sandalye daha kaybedecek ve Meclis'te azınlığa düşecek. En azından siyasi uzmanlar böyle diyor.

Bu durumun Türkiye açısından tek bir olumlu yanı var bence. O da şu anki Meclis Başkanı Nancy Pelosi'nin başkanlık görevinin düşecek olması. Ermeni dostu olduğu için Ermeni soykırımının tanınması konusunda yaptığı girişimlerle Türkiye'nin korkulu rüyası haline gelen Pelosi aynı girişimlerini başkan sıfatıyla yürütemeyecek. Bu durum Türkiye'ye biraz rahat nefes aldırır.

Tabii bu, Ermeni soykırımı iddiaları bir daha gündeme gelmeyecek demek değil.

Senato'da ise durum Demokratlar açısından o kadar kötü değil. Demokrat Parti'nin Senato'da Cumhuriyetçiler'le arasında 10 sandalye fark var ve uzmanlar bu 10 sandalyenin altısının kaybedileceğini tahmin ediyor. Bu durumda Demokratlar çoğunluğu hâlâ ellerinde bulundurabilir. Senato'da Türkiye'ye

atanacak büyükelçiye engel koyan Cumhuriyetçi Senatör Sam Brownback yeniden aday olmayacağı için seçimler sonrası elçi krizi çözümlenecek gibi gözüküyor. Yani Türkiye burada da rahat bir nefes alacak.

Genel anlamda ara seçimler sonrası Kongre’de yaşanacak değişiklikler Türkiye ve Amerika ilişkilerinde köklü bir değişiklik yapmayacak. Türkiye konusunda Kongre’de hâkim olan soru işaretleri yeni dönemde de devam edecektir. Geçen hafta yazdığım gibi NATO savunma kalkanı projesine Türkiye’nin vereceği yanıt Amerika için önemli. Her ne kadar Amerikalı diplomatlar Türkiye’nin savunma kalkanı kurulabilecek tek ülke olmadığına ısrar etseler de Türkiye bu proje için en ‘makul’ ülke. Dışışleri Bakanı Ahmet Davutoğlu Türkiye’nin NATO’nun bu projesine karşı çıkmasının söz konusu olmadığını söyleyerek Washington’ı biraz rahatlattı ancak Davutoğlu’nun projeye ev sahipliği yapacakları konusunda net bir yanıt vermemiş olması da gözlerden kaçmadı. Gözler net bir yanıt için kasım ortasında yapılacak NATO zirvesine çevrilmiş durumda. Ara seçimlerin sarhoşluğu da o zamana kadar geçmiş olur. Amerika seçimler sonrası Türkiye’ye büyükelçisini hemen yerleştirerek füze kalkanı konusunda içerden ikna turlarına yeniden başlamayı planlıyor. Türkiye’nin projeye vereceği destek ve bu desteğin önemi Türk-Amerikan ilişkilerinde büyük etki yapmaya aday gözüküyor.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İran’ın tercihi

Evrin Bunn 09.11.2010

Çok değil en fazla bir iki ay öncesine kadar Türkiye’de ve uluslararası toplumda birçokları Türkiye’nin İran ile Tahran anlaşması imzalamakla kendisini komik duruma düşürdüğüne ve artık dünya gündemini meşgul eden bu konuda Ankara’ya aktif bir rol düşemeyeceğine inanıyordu.

Hâlbuki Türkiye bu söylenenlere kulağını tıkadı, İran ile diyalogunda başta Amerika olmak üzere Batılı devletleri daha iyi bir şekilde bilgilendirmeye devam etti. Hatta İran’ı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin beş daimi üyesi ve Almanya ile müzakere masasına oturmaya yine Türkiye ikna etti. Bu durum Washington’da memnuniyetle karşılandı.

O günlerde İran’ın Türkiye’yi P5+1 toplantılarının bir parçası olarak görmek isteyebileceğini yazmıştım. Doğrusunu söylemek gerekirse bu öngörüü hem Washington’daki Ortadoğu uzmanları hem de Türk Dışışleri Bakanlığı yetkilileri gerçekçi bulmamıştı. Ben de kendimi saf ve öngörüsüz hissetmiştim.

Benim başıma zaman zaman böyle şeyler gelir. Yıllar önce de Washington’da bir basın toplantısında zamanın Türk Dışışleri Bakanlığı danışmanına (kendisi şimdi çok daha üst seviyelerde) Türkiye’nin bir gün Irak’taki yerel Kürt yönetimiyle aynı masada oturması gerekeceğini söylediğimde açıkça azarlanmıştım. Ben böyle durumlarda kendimi “sakalım yok ki dinlesinler” diyerek avuturum.

Bugün Türk liderler Kuzey Irak’ı su yolu yaptı. Dalga geçmek için söylemiyorum. Türk ve Kürt liderlerin karşılıklı gidip geliyor olmaları çok olumlu bir durum.

İran da dün uluslararası müzakerelerin Türkiye’de yapılmasını istediğini açıkladı. Ben demiştim demek istemem ama ben demiştim.

Batılıların İran'ın bu teklifine ne yanıt vereceği henüz belli değil ama benim fikrimce Avrupalıların buna bir itirazı olmayacaktır. Amerika'nın ise şu aşamada olumsuz bir yanıt vereceğini tahmin etmiyorum. Başkan Barack Obama'nın geçen hafta sandık başında aldığı yenilgiden sonra Cumhuriyetçi Partililer İran konusunda savaş naraları atmaya başladı bile. Sanki İran'ı yakıp yıkmak Kongre'nin üzerindeki şu ekonomik kriz ağırlığını hafifletecekmış gibi.

Dolayısıyla Obama önümüzdeki iki yıl içinde İran konusunda diyalog yöntemiyle somut bir ilerleme hatta nihai bir sonuç yakalamaya çalışacak. Obama 2012 başkanlık seçimleri geldiğinde "İran konusunda aktif davranmadı" şeklinde bir suçlamayla karşılaşmak istemeyecektir.

Bence Türkiye, gelecek hafta yapılacak NATO zirvesinde gündeme hem NATO Savunma Kalkanı hem de İran müzakereleriyle damgasını vuracak. Bu arada Türkiye'nin Savunma Kalkanı konusunda hem olumlu görüş bildirip hem de İran konusunda yuvarlak bir dil izlenmesini istemesi de zekice izlenmiş bir politikaydı.

Ankara Washington'a "Savunma Kalkanı'nı bizim ülkemizde kuramazsınız" dese kadim dostuyla arayı açmış olacaktı. NATO ülkelerini korumayı hedefleyen Savunma Kalkanı'nın Türkiye'den başka bir ülkeye kurulması aslında İran'ın da işine gelmez. İran'ın bölgede en yakın olduğu ve güvendiği ülke şimdilik Türkiye.

Türkiye hem Washington'u hem İran'ı bu zamana kadar iyi idare etti.

Bu arada Amerikan Kongre seçimlerinde Obama ağır yenilgi aldı dedik. Demokratlar'ın Temsilciler Meclisi'nde çoğunluğu rakip partiye kaptırmaları kendileri açısından vahim bir durum ama bu sıra dışı bir durum değil. Obama biraz daha merkeziyetçi bir tavırla bu yenilgiyi lehine çevirebilir. Daha uzlaşmacı bir tavır takınarak Amerikan halkını en çok kaygılandıran iç meselelerde rakip parti ile ortak politikalar üretebilir. Kısacası Obama Amerika için fazla solcu. Bu seçimler kendisine "biraz daha merkeze kay" mesajı verdi. Bence Başkan bu mesajı aldı.

Bazı yorumcular Cumhuriyetçiler'in zaferinin dış politikayı etkileyeceğini hatta bundan Türk-Amerikan ilişkilerinin de nasibini alacağını söylüyor. Ben bu görüşe katılmıyorum. Amerikan dış politikasında öncelik Afganistan savaşı. Bu savaşta Obama'nın düdüğü çalmaya devam edecek. Başka alanlarda da büyük bir dış politika değişikliği bence olmayacaktır. Amerika-Türkiye arasında mevcut sorunlar belli. Bu sorunlar yıllardır kemikleşmiş şekilde devam ediyor. Cumhuriyetçiler'in bu kemikleşmiş sorunlara daha iyi ya da daha kötü etki yapacağını düşünmek bence şimdilik yersiz.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'yi kim istemedi

Evrin Bunn 16.11.2010

İran'ın uluslararası toplumla nükleer görüşmelere hazır olduğunu açıklaması ve tarih olarak 23 Kasım ya da 5 Aralık'ı göstermesi, yer olarak ise İstanbul'u tercih etmesi uluslararası toplumun aylardır beklediği bir fırsattı.

Avrupa Birliği'nin dışişlikiler sorumlusu Catherine Ashton ile İranlı başmüzakereci Said Celili arasında aylardır devam eden pazarlık nihayet meyvesini vermişti.

Ancak her nedense birileri bu müzakerelerin Türkiye’de yapılmasına karşı çıktı. Bu durum akıllara şu soruyu getiriyor: Uluslararası toplum İran ile gerçekten müzakere masasına oturmak istiyor mu?

İran ile müzakereler yaklaşık bir yıl önce kesilmişti. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin beş daimi üyesi yani Permanent 5 dedikleri Amerika, Rusya, Çin, İngiltere, Fransa, artı Almanya İran’ı tekrar masaya oturtmak için adeta ölüyordu.

Amerikan Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü’ne “Neden İstanbul istenmedi” sorusu sorulduğunda verdiği yanıt (ya da vermediği yanıt) okumaya değer çünkü tam bir parodi.

Sözcü önce sanki bu kararda kendilerinin hiç payı yokmuş gibi davranıyor ve **“Sanırım Catherine Ashton’ın ofisi P5+1’in toplantıların Avrupa’da yapılmasını istediğini belirtti. Avustralya ya da İsviçre öneriliyor”** diyor

Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü PJ Crowley’nin komik yanıtı bununla bitmiyor. Aynen aktarıyorum:

Soru: Avrupa’da bir yer derken Amerika Türkiye’yi de Avrupa ülkesi olarak sayıyor....
(Bu arada soruları soran gazeteci ve sözcü sürekli birbirlerinin cümlelerini kesiyor.)

CROWLEY: Biraz daha ...

Soru: Ama Avrupalılar Türkiye’yi Avrupa ülkesi olarak görmüyor.

CROWLEY: ... İlk toplantı için daha merkezi bir Avrupa ülkesi tercih ediliyor

Soru: Neden Türkiye değil?

CROWLEY: P5+ 1’in siyasi direktörleri bu konuyu tartıştı. İstanbul daha sonraki toplantılar için uygun mekân olabilir. Ancak genel istek ilk toplantının bir orta Avrupa ülkesinde olması

Soru: Peki ama neden? Anlamadığım nokta o?

CROWLEY: Ben..... daha tercih edilen bir mekân olarak

SORU: Neden peki? Neden İstanbul ya da Türkiye de herhangi başka bir mekân değil

CROWLEY: Bundan önceki toplantı Cenevre’de olmuştu. Bütün P5+ 1 üyelerinin daha rahat seyahat edebilmesi için (!!!!!)

Soru: Ama İran bu teklifi kendiliğinden yaptı.

CROWLEY: Evet... İran ...

Soru: ... Batılı ülkeler 15 aydır İran’ı müzakere masasına oturtmaya çalışıyordu.

CROWLEY: İran toplantıların İstanbul’da yapılmasını teklif etti. Catherine Ashton’ın ofisi Avusturya ya da İsviçre’yi tercih ediyor.

Soru: Anladım, bir kez daha soruyorum. Neden Türkiye istenmedi? Hâlâ soruya yanıt vermediniz.

CROWLEY: Yanıt verdim. Avusturya ya da İsviçre ilk toplantı için daha uygun bir mekân.

Komikliğe kendiniz şahit olun diye toplantının deşifresini yazdım. P5+1'in üyeleri daha rahat seyahat etsin diye toplantı daha merkezî bir Avrupa ülkesinde yapılmalıymış... Bu arada Crowley az daha Türkiye'yi Dışışleri'nin Avrupa Masası'ndan çıkararak büyük bir fiyaskoya ve Amerikan dış politikasında Türkiye için önemli bir değişikliğe neden olacaktı.

Sözün özü bence Amerika'nın başı çektiği bir grup yetkili Türkiye'yi İran ile toplantıların yapılması için uygun mekân olarak görmüyor. Bunun nedenini ise henüz kimse açıklamış değil. Türkiye İran taraftarı olarak görülüyor olabilir ancak Türkiye'nin toplantılara katılması zaten sözkonusu değildi. Sadece misafir ülke görevi görecekti. Dolayısıyla tuttuğu taraf ne derece etkili olabilir ki? Avrupalılar Türkiye'yi güvenlik açısından uygun görmüyor olabilir. O zaman bunun açıkça dile getirilmesinde bir sorun olmaz, kimse de alınmaz.

Ya da Türkiye'ye fazla kredi verilmek istenmiyor olabilir. Böyle bir durum sözkonusu ise İran'ın nükleer programı gibi önemli bir konuyu tartışma fırsatı doğmuşken Türkiye'ye gidecek kredinin ne önemi olabilir.

Umarım Türkiye ve İran Batılı ülkelerden neden İstanbul'un mekân olarak tercih edilmediğine dair dürüst bir yanıt alır. Daha da önemlisi umarım İran müzakerelere dönme fikrinden vazgeçmez. Çünkü birçoklarının aksine, ben dünya meselelerinin çözümünü, tek taraflı zaferlerden, siyasi kazançlardan ya da çıkar oyunlarından daha önemli görüyorum.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin bağıllık testi

Evrin Bunn 23.11.2010

Portekiz'in başkenti Lizbon'da yapılan NATO zirvesinin Türkiye- Ankara ilişkileri açısından yeni bir test niteliğinde olacağını söylemiştim. **Türkiye NATO füze savunma sistemini prensipte kabul ettiğini açıklayarak bu testi geçti.** Dahası, **İran'ın tehdit içeren ülke olarak deklare edilmemesi talebi kabul edildi.** Bence bu **Türkiye'nin** soru işaretleri yaratan, zaman zaman bazı çevrelerde akılları karıştıran **dış politikasının da başarılı sonuç verdiği anlamına geliyor.**

Yıllardır "Türkiye NATO'nun en büyük orduya sahip ikinci ülkesi ama Avrupa'nın siyasi kalesi olan Avrupa Birliği'ne alınmıyor. Bu eşitsizlik kabul edilemez" şeklinde kemikleşmiş bir dış politika uygulanıyor. Son günlerde Türkiye'nin NATO'nun da dışında kalacağına dair endişeler vardı. **Lizbon zirvesinde alınan kararlarla ve Türkiye'nin bu kararlara kendi iradesiyle dâhil olmak istemesiyle Ankara'nın NATO'nun dışında kalmayacağı netlik kazandı.**

Eksen kaydı tartışmaları belki bu sayede biraz hafifler.

Türkiye'nin füze kalkaniyla ilgili diğer talepleri ileriki tarihlerde tartışılacak. Ancak anladığım o ki Türkiye'ye kurulacak savunma sisteminin komutası NATO'da olacak. Ancak **Avrupalı bir diplomat NATO'nun komuta sorumluluğunu yerel askerî yetkililerle paylaşmakta bir sakınca görmediğini ve bunun doğal olduğunu**

belirtti. Dolayısıyla **kırmızı düğme Başbakan Recep Erdoğan'ın elinin altında olmayacak ama Genelkurmay Başkanlığı'na büyük sorumluluk düşeceği de kesin.**

NATO, soğuk savaş hantallığından kurtulmak üzere hazırladığı yeni stratejik belge ile daha modern bir birlik olma yolunda olduğunu kanıtlıyor. Rusya'nın da bu çerçevede zirveye davet edilmesi ve Moskova ile önemli konularda yakın işbirliği yapılmasında anlaşılması NATO'nun çehresinin ve zihniyetinin değiştiği anlamına geliyor.

Ancak İran toplantılarının Türkiye'de yapılmaması bende hâlâ soru işaretleri yaratmaya devam ediyor. **İran müzakerelerinin İstanbul'da yapılmasına Amerika'nın karşı çıkmasının nedeni Kongre'deki Türkiye ile ilgili malum kaygıların yönetime de sıçramış olması.** Her ne kadar Türkiye NATO zirvesinde Washington testinden geçmiş olsa da durum pespembe değil, bu açık. Washington'da artık Beyaz Saray içinde de bazı yetkililer Türkiye'nin dış politika hamlelerinin kime hizmet ettiği konusunda emin değil. Türkiye önümüzdeki dönemde bu kaygılara yanıt vermeli.

Başkan Barack Obama Türkiye'nin hem NATO'nun hem de AB'nin bir parçası olması konusunda güçlü bir destek veriyor. Üstelik **Amerikalı yetkililer Türkiye'nin doğuya kaydığı iddia edilen politikalarından AB'yi suçlu tutuyor.**

Savunma Bakanı Robert Gates bu yaz başında AB'nin Türkiye'nin üyelik müzakerelerini yavaş tutmasının Ankara'daki dış politika değişikliğinin asıl nedeni olduğunu söylemişti.

İşte bu noktada **Türkiye'nin Amerikan yönetimi ve Kongre'sinde ve hatta yurtiçinde eksen kayması kaygılarını gidermek için yapacağı en etkili şey AB üyelik sürecine asılması olacaktır.** Çünkü AB üyesi olan bir Türkiye'den kimse korkmaz.

Şimdi gözler 5 aralıkta yapılacak İran - P5+1 toplantılarına çevrildi. İran, AB Dış Politika Sorumlusu Catherine Ashton'ın görüşmeler Avusturya ya da İsviçre'de olsun teklifine henüz resmî bir yanıt vermedi.

İran'ın görüşmelerin İstanbul'da yapılması teklifi kabul edilseydi bence böyle bir belirsizlik de yaşanmayacaktı.

Ancak **İranlı yetkililer 5 aralıkta uluslararası toplumla masaya oturmakta yine de kararlı görünüyor.**

Bu görüşmelerin nasıl seyredeceği, olumlu sonuç verip vermeyeceği Türkiye açısından önem taşıyor. Türkiye müzakerelere ev sahipliği yapmasa da, görüşmelerde resmî bir rol oynamasa da İran ile diyalog sonucu varılacak bir anlaşma Türkiye'nin bu zamana kadar savunduğu İran politikasını da haklı çıkaracaktır. Türkiye'nin devlet olarak güçlü ve saygın bir yere gelmesi sadece iktidar partisine değil, Türkiye'nin tüm halklarına, yeni nesillere çıkar sağlar.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İsrail ve İran

Evrin Bunn 07.12.2010

Bütün yaz boyunca kullanamadığım bir haftalık izni nihayet geçtiğimiz hafta kullandım. Hem de Amerika'nın bu güne kadar gördüğüm en çirkin kentinde. Özel bir toplantı için gittiğim Cleveland, Ohio bu ülkedeki ekonomik krizin en kötü vurduğu kentlerden biri. Daha da kötüsü ekonomik kriz zaten kötü durumda olan

kenti iyice köhneleştirmiş. Ama yiğidi öldür hakkını ver. Amerika'nın ünlü **Rock and Roll Hall of Fame** yani **Rock and Roll Ünlüler Geçidi Müzesi** Cleveland'da ve müze Rock müziği ile ilgilenenler için hem bir tarih yolculuğu hem de görsel ziyafet sunuyor. Tabii **Andy Warhol**'dan **Pablo Picasso**'ya geniş bir repertuara sahip Cleveland Sanat Müzesi ve ünlü **Cleveland Clinic**'i unutmamak lazım.

Her ne kadar kenti estetik açıdan beğenmesem de bir haftalık iznimde çok sevdiklerimle harika bir vakit geçirdim. Ama ne yaptıysam siyasetten kaçamadım. Özellikle haber, siyaset işleriyle uğraştığımı duyanların WikiLeaks, Türkiye, Ortadoğu, Washington sorularına maruz kaldım. "Vallahi bir haftadır izinliyim pek takip edemedim" diye başladığım tüm yanıtlar derin tartışmalara dönüştü. Ama en ilginç tartışma Rock and Roll Hall of Fame'de bir grup bilimadamı ve doktorla yemek yerken İsrail asıllı bir profesörün iphone'undan okuduğu haber ile başladı.

İsrail asıllı doktor "İsrail'de yangın çıkmış ve Türkiye yardım gönderiyor" diye masaya ilan etti. Sekiz kişilik masada üç Musevi asıllı doktor vardı. Gözler neden bilmem bana çevrildi. Musevi doktorlardan biri "Ne olacak şimdi," diye bana sordu. Ben de hiç düşünmeden "Böyle bir felaket çok üzücü ama işler düzelebilir" dedim. Bu konuşma klasik bir şekilde devam etti ve ben bir fırsatını bulup sahnedeki müzik grubuna dair yorumlar yaparak konuyu değiştirebildim. Dedim ya, tatildegdim.

Her güzel ve kötü şey gibi tatil de sona erdi. Haftasonu gazeteleri tarayıp gündemi yakalamaya çalışmakla geçti. Gazetecilik mesleği bu açıdan çok fena. Üç gün uzak kalsanız döndüğünüzde bambaşka bir gündem çıkıyor karşınıza. Başka bir gezegende hayata alışmak gibi.

İnsan elinin yol açtığı bir kaza İsrail'de bir doğa felaketine ve büyük can kaybına yol açtı ve Türkiye de her medeni memleketin yapması gerektiği gibi yardım elini uzatmaktan kaçınmadı. Bu insani yardım hareketinden sonra İsrail kendini adım atmak zorunda hissetti.

Türk ve İsrailli bir çift diplomatın zaten zaman zaman biraraya gelerek ilişkileri nasıl düzeltereklerine dair görüşmelerde bulunduklarını biliyorduk. Bu görüşmelerin şimdilik gizli kalmasına karar verildiğini de biliyorduk. Ancak pazar günü Cenevre'de yapılan görüşmeler önce Amerikan sonra da İsrail ve Türk basınına sızdı.

Birleşmiş Milletler'in Mavi Marmara soruşturmasında İsrail'i temsil eden **Yosef Ciechanover** ve Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı **Feridun Sinirlioğlu** İsviçre'de biraraya gelerek Türkiye'nin jestine İsrail'in nasıl karşılık verebileceğini ve bunun ikili ilişkilerin rayına oturtulmasına nasıl katkıda bulunabileceğini görüştü. Önümüzdeki günlerde olumlu görüşmeler görmek mümkün ancak son derece iç politika endeksli bir dış politika yürüten Erdoğan hükümeti İsrail konusunda daha da somut olumlu bir adım için genel seçimler sonrasını beklemeyi tercih edebilir.

Bu haftanın bir diğer dış politika gelişmesi ise pazartesi yine Cenevre'de başlayan İran ve Batı görüşmeleri olacak. İran Ekim 2009'da bıraktığı yerden yeniden başlayacak. İki gün sürecek görüşmelerde önce Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesi ve Almanya ile daha sonra ise Viyana Grubu ile görüşülecek. Viyana grubuna Fransa, Rusya, Amerika ve Uluslararası Atom Enerji Dairesi dâhil. **Viyana Grubu ile Tahran Deklarasyonu çerçevesinde uluslararası yakıt takasını görüşecek olan İran masaya Türkiye ve Brezilya'nın da oturmasını istiyor.** Tahran Deklarasyonu geçen mayıs ayında Türkiye, Brezilya ve İran arasında imzalanmış ancak Batı'nın desteğini alamamıştı. Hatta Batı müzakerelerin İstanbul'da yapılması önerisini de reddetmişti. Bakalım İran görüşmeleri nasıl bir sonuç getirecek ancak Amerikalı diplomatlar şimdilik İran'ı müzakere masasında tutmanın kendilerine yeteceğini söylüyor.

Zarif kadınlar

Evrin Bunn 14.12.2010

Erkekler zarif 'görünümlü' kadınları sever. Bunu bilmeyen yok. Anlaşılan o ki halklar da zarif 'davranışlı' kadınları seviyor. Hem de çok seviyor.

Geçen hafta Amerika'da en çok konuşulan konulardan biri eski Demokrat Partili senatör ve Başkan adayı John Edwards'ın eşi **Elizabeth Edwards'ın ölümüydü**.

Bir gün geçti, iki gün geçti insanlar Edwards'ın ölümünü konuşmaktan ve duydukları üzüntüyü dile getirmekten vazgeçmedi.

Türkiye'de ne kadar tanınır bilmiyorum ama John Edwards 2004 yılında Demokrat Parti'den Başkan'lığa adaylığını koymuş ancak yarışı Senatör John Kerry'e kaptırmıştı. Göze pek hitap etmediğini bilen Kerry yakışıklı rakibini kendine Başkan yardımcısı olarak aldı ve ikili George Bush ve Dick Cheney'e karşı kıyasıya bir mücadele verdi. Mücadele hüsrarla sonuçlandı. Edwards senatörlükten oldu ve avukatlığa geri döndü. Bütün bu kampanyalar sırasında Amerikan halkı Edwards'ın kendi gibi avukat olan eşi Elizabeth Edwards ile tanıştı. Kocasından daha entelektüel olan Elizabeth, bir o kadar da yaşlı görünüyordu eşinin yanında. Elizabeth'in aşırı kilosu sık sık basına malzeme oldu önceleri.

Ancak Edwardsların aile geçmişini öğrenen halk Elizabeth'e yavaş yavaş bir hayranlık beslemeye başladı. Elizabeth aşırı kilosunu konu yapanlara kendisinin 'Barbie karşıtı' olduğunu söyleyerek yanıt verdi.

İki çocuk annesi başarılı bir avukatken 16 yaşındaki oğlunu trafik kazasında kaybeden Elizabeth 50 yaşında tedavi görerek iki çocuk daha doğuracak kadar cesur ve güçlüydü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Son dakika çelmesi

Evrin Bunn 21.12.2010

Nefesler tutulmuş Kongre'nin kapanması bekleniyordu. Kasım ayında ara seçimlerle yeni üyelerini belirleyen Kongre, 1 Ocak 2011 itibariyle yenilenmiş haliyle çalışmalarına başlayacak. 2010 yılı içinde alınan ve Genel Kurul gündemine alınmayan komisyon kararları da yeni yıl ile birlikte geçerliliğini yitirecek. İşte nefeslerin tutulmuş olmasının nedeni buydu. Çünkü **bu yıl içinde Dış İlişkiler Komisyonu tarafından kabul edilen 252 sayılı Ermeni Soykırımı Tasarısı 1 ocak günü geçerliliğini yitirecek**. Yani Komisyon aynı kararı 2011 yılı içinde yeniden görüşüp oylamaya alacak. Ancak Amerika'daki Ermeni lobisi boş durmadı. Kendilerine en büyük desteği veren Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi'nin görev süresi dolmadan tasarıyı Genel Kurul gündemine alıp oylatmak üzere harekete geçti.

Ermeni asıllı Amerikalı yetkililer tasarının bu hafta içinde Genel Kurul'un ilk boş dakikasında gündeme alınacağını umuyor. Bu durum hem Başkan Barack Obama hem de Türkiye açısından rahatsız edici. Başkan

Barack Obama başkanlık seçimlerine hazırlanırken kendisini destekleyen Ermeni asıllı Amerikalılara soykırımı resmen tanıma sözü vermişti. Başkan'ın bu güne kadar tutmadığı seçim kampanyası sözlerinden biri de bu. Her zaman olduğu gibi evdeki hesap çarşıya uymadı. Başkan dünyanın hallerini hesaba katınca Türkiye ile Amerika arasında bu tür bir gerilime gerek olmadığı kararına vardı. Doğrudan olmasa da dolaylı olarak tasarının kabul edilmemesi için Kongre'ye gerekli mesajı verdi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Guantanamo

Evrin Bunn 28.12.2010

Amerika'nın Küba'daki askerî üssünde bulunan **Guantanamo Hapishanesi'ne 2005 yılı yazında gittim**. Hatta **Guantanamo'ya giren ilk Türk gazeteciler de ben ve** o zaman beraber çalıştığım kameraman arkadaşım **Cemalettin Gürpınar'dı**. Bir hafta geçirdiğimiz Guantanamo bizler için unutulmaz bir deneyim oldu ama oradan geçtiğimiz haberler ziyan oldu. Nedeni hem o zamanlar çalıştığım kuruma bağlı gazetenin haberleri iyi kullanamayışı hem de sürekli kontrol altında rahat haber geçemeyişimdi. Hatta bir müddet adım Amerikancı gazeteciye çıktı. Sol görüşlü gazeteci arkadaşlarım beni yazılarında yerden yere vurdu. Niyeymiş efendim Guantanamo esir kampını övmüşüm!

Hâlbuki ben ısrarla **Guantanamo'da asıl sorunun dünyayı ayağa kaldıran fiziksel koşullar değil, mevcut hukuksuzluk durumu** olduğunu anlatmaya çalışmıştım. Türkiye'de 2000 yılında **"Hayata Dönüş" operasyonunu bizzat takip ettikten sonra Guantanamo, fiziki şartları açısından bende pek fazla etki yapmadı**. Doğru. **Türkiye'de birçok hapishanede fiziksel şartların Guantanamo ile eşit ya da daha kötü olduğunu savunmuştum**. Bu görüşümle birçok insanı kızdırdığım farkındayım.

Beni asıl rahatsız eden, bu hapishanenin kurulmasının altında yatan mantık ve buradaki insanların haklarında hiçbir kanıt ya da yasal suçlama olmadan tutulmasıydı. Hatta **Guantanamo'da şahit olduğum bir askerî gözden geçirme seansı tüylerimi diken diken etmişti**.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2010'a bakış ve Anayasa

Evrin Bunn 11.01.2011

Geçen haftaki yazımı bilgisayarımın azizliğine uğradığım için vaktinde gönderemedim. Ben de o kadar özenle kafamda tasarladığım yazımı bu haftanın yazısıyla birleştireyim dedim. Enerji israfı olmasın diye.

Geçen salı, **2010 yılının özellikle Amerika'da ses getiren belli başlı olaylarına** bakmak için harika bir fırsattı.

Yılın en ses getiren haberi Meksika Körfezi'nde yaşanan BP petrol sızıntısı faciasıydı. Kimse sorumlunun kim olduğuna ya da ne önlem alınması gerektiğine karar veremedi. Belli ki 21. yüzyılda ne Amerika ne de dünya böyle bir felakete hazırды.

Amerika'da işsizlik oranı yüzde 9,4 ile tavana vurdu. Burada yaşanan ekonomik kriz Avrupa'ya sıçradı, Türkiye'nin kapı komşusu Yunanistan iflas bayrağını çekti.

Başkan Barak Obama sağlık reformu yasasını Kongre'den geçirebilmeyi başardı. Rusya ile nükleer silahların karşılıklı azaltılmasını öngören anlaşma imzalandı.

New York'ta Times Meydanı'na bombalı saldırı girişimi son anda önlendi.

Amerika'nın Afganistan'daki kuvvetlerinin başında bulunan Orgeneral Stanley McChrystal işinden kovuldu!

Şili'de 33 maden işçisi yerin altında haftalarca mahsur kaldıktan sonra sağ kurtarıldı.

New York'ta sıfır noktası yakınlarına inşa edilmesi planlanan İslam Merkezi büyük tartışmalara yol açtı.

Bu tartışmaların üstüne Floridalı bir rahip 11 Eylül'ün yıldönümünde Kur'an yakma kampanyası başlatacağını duyurdu.

Amerika'da Kongre seçimleri yapıldı ve Demokratlar Temsilciler Meclisi'nde çoğunluğu kaybetti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Suikast deliliği

Evrin Bunn 18.01.2011

Amerikan siyaset tarihi suikastlara yabancı değil. Yakın tarihteki en ünlü iki suikast kurbanı **John F. Kennedy** (1963) ve kardeşi **Robert Kennedy** olsa gerek (1968). **John Kennedy Lee Harvey Oswald tarafından halkın gözü önünde tabancayla öldürüldüğünde başkanlık koltuğunda oturuyordu.** (Hâlâ Kennedy'yi gerçekten Oswald'ın mı öldürdüğü yoksa işin içinde derin devletin mi olduğu tartışılır.)

Kennedy'nin kardeşi **Robert Kennedy ise Sirhan Sirhan adlı bir Filistinli tarafından öldürüldüğünde başkan adayı bir senatördü.**

Daha gerilere gidersek **Başkan Abraham Lincoln da suikasta kurban gitmişti.**

Liste çok uzun.

Ancak **Demokrat partili kongre üyesi Gabrielle Giffords'a düzenlenen suikast girişimi, Amerikan siyasi kültüründe farklı bir etki yapmışa benziyor.** Bazı siyasetçiler ve halk, altı kişinin öldüğü, 14 kişinin yaralandığı Tucson olayının ardından karşıt görüşlü siyasetçilerin ve halktan kişilerin siyasi söylemlerinde aşırıya kaçtıklarını ve bazılarında şiddet uygulama hissi uyandırdıklarını iddia ediyor.

Katılmıyorum.

Katılmamakla da zoru seçmiş oluyorum. Çünkü hiç hazzetmediğim Çay Partisi sempatanlarını ve liderlerini, bağnaz, dar kafalı Amerikalıları bir kalemde silip "işte sizin gibilerden ancak bu kadar adam olur" demek çok kolay olurdu. Üstelik kendi eşimin bile "aptal ama güzel ve seksi" diye bir yandan eleştirip bir yandan da tam toz konduramadığı Sarah Palin'e yüklenmek için harika bir fırsat olacaktı bu trajedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ye kürküm ye!

Evrin Bunn 25.01.2011

Nasreddin Hoca bundan yüzyıllarca önce paranın ne denli itibar sayıldığını söylerken doğru söylemiş. Biz de kendimizi kandırmayalım, **bu devirde kürkün varsa sofranın başköşesine oturtuluyorsun. Tıpkı Çin Devlet Başkanı Hu Jintao gibi.** Havaalanında devlet töreniyle, hem de Başkan Yardımcısı Joe Biden tarafından karşılanan, **Beyaz Saray’da ve ziyaret ettiği bilumum kentlerde onuruna yemekler verilen Hu’yu görünce “Demek ki Amerika’nın gözünde önemli devlet olmak böyle bir şeymiş” dedim.** Üstelik Çin gibi insan hakları karnesi sıfırlarla dolu, halkı hâlâ günde beş dolara çalışan, çoğu aileye bir çocuk yapmaktan fazlasına izin olmayan, Kuzey Kore, İran meselelerinde geleneksel olarak Amerika’ya muhalefet eden bir ülkeden bahsediyoruz.

Hani Türkiye için yok Ermeni katliamı, yok Ruhban okulu yok azınlık hakları yok Kürt meselesi diye bir sürü bahane öne sürerler ya, demek ki aslında Amerika’nın gözüne girmek için yapılması gereken tek şey rakip ekonomi haline gelmek ve kürkü sırta geçirmek.

Amerika’da yaşayan herkes aslında Çin’e muhtaçtır. Çin olmasa ne çocuklarımız oyuncaklarla oynayabilir, ne üstümüze giyecek kıyafet alabiliriz ne de evimizde kullanacak eşya olur.

Herşey ama herşey “Made in China” yani Çin malı. Öyle olmasa, sıradan Amerikalının gücü, kazandığı parayla bu ülkede yaşamaya yetmez. Bütün bunlara ek olarak Çin bir de kendi para biriminin değerini kasten düşük tutarak Amerika’ya en büyük kazığı atmaya devam ediyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ortadoğu’da değişim

Evrin Bunn 01.02.2011

Söze başlamadan önce izninizle bu haftaki yazımı bugün 60. yaşını dolduran anneme ithaf ediyorum.

Geçen haftaki yazımı bitirirken Ortadoğu’da ve dünyada değişim başladı ama bu değişimin baş aktörleri bomba, silah, savaş değil halkların iradesi ve ekonomik güç demiştim. Ortadoğu’da halkın iradesine ben kendi yaşamım süresince ilk defa bu kadar yakından şahit oldum.

Üniversitelerde, düşünce kuruluşlarında, resmî açıklamalarda sürekli duyduğumuz bir tartışma vardır: “Arap dünyasında demokrasi.”

Arap dünyasında demokrasinin bu zamana kadar modern ve Batılı devletlerin teşvikiyle geleceği görüşü vardı. Sanki Avrupalı ve Amerikalı liderler destek çıkmasa bu ülke halkaları kendi başlarına

demokrasiyi keşfedemezmiş gibi. Demokrasi yaymak adına fetihler yapıldı, liderler devrildi, halklar bölündü. Tüm bu çabaların altında Arap halkına duyulan güvensizlik yatıyordu ve bu durum hâlâ geçerliliğini koruyor.

Mesela Batılı liderler Arap dünyası ile ilişkilerin geliştirilmesini, çeşitli Arap ülkelerinin liderleri ve kraliyet aileleri ile yakın ilişki içinde olmaktan ibaret sayar. Mesela ABD başkanı Arap kralı ile el ele yürür. Bunun ilişkilerin ve işbirliğinin süper olduğu şeklinde yorumlanması beklenir.

Ya da Arap ve Batılı liderler Arap dünyasındaki fanatiklere karşı ortak mücadele içinde olduklarını duyururlar. Yani toplumun en üst tabakasıyla aşk yaşayıp, en alttaki marjinal, dinci kesimi de düşman ilan ederek Arap dünyasına demokrasi getirilmeye çalışılır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mısır ve Amerika

Evrin Bunn 15.02.2011

Mısır'da son 18 gündür yaşananları tüm dünya biraz şaşkınlık ve çokça hayranlıkla izledi. Henüz Tunus'taki protestolar devam ederken ve Tunus'un, artık devrik Cumhurbaşkanı Zeynel Abidin Bin Ali halkını susturmak için söz üzerine söz verirken haber sitelerine benzer gösterilerin Mısır'da da yapılacağı haberi düşmüştü. Siyasi yorumlarına çok güvendiğim ve uzun yıllardır gazetecilik mesleğinin içinde olan bir arkadaşım **"Batılı haber siteleri Mısır'da olması planlanan gösterileri biraz abartıyor. Mübarek halkın sokaklara dökülüp protesto yapmasına izin vermez. Halkı Nil Nehri'ne döker. Nil Nehri'ne de Florida'dan timsah getirtir"** demişti. Bu yoruma katılmamak imkânsızdı. Çünkü ben kendimi bildim bileli Mısır'ı Hüsnü Mübarek yönetir. Arap halkı da öyle isyancı ya da protestocu bir halk olarak bilinmez. Hatta birçok aydın "demokrasi kültürü yok Araplarda" diye geçiştirir. Ama olanlar oldu. Mısır'da halk direndi. Kahire'deki özgürlük meydanı 18 gün boyunca yeter diyen halkla dolup taşıtı ve Mübarek istifa etti.

Peki, ben bundan ne ders çıkardım? **Ortadoğu'da olacakları önceden kestirebilmek mümkün değil.**

Bunun için CIA Başkanı olmak ya da Beyaz Saray'da yaşamak da yeterli olmuyor. Hüsnü Mübarek'in halkına seslendiği son gece herkes Mısır Cumhurbaşkanı'nın istifasını açıklayacağını zannediyordu. **Başkan Barack Obama tiyoyu İstihbarat Servis Başkanı Leon Panetta'dan aldığını zannederek gönül rahatlığı ile "Mısır'da tarih yazılıyor biz de buna şahit oluyoruz" dedi.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Halkların İsyanı ve ABD

Evrin Bunn 22.02.2011

Ortadoğu'da Tunus ile başlayan protesto dalgası bölgeye yayıldı. **Ortadoğu'daki gelişmeler Washington'da haftalardır en fazla konuşulan konu. Herkes birbirine "Sırada kim var" diye soruyor.**

Ancak kimse “sıra bize gelmez” diye yanılmasın. Tunus, Mısır, Cezayir, Libya, İran, Bahreyn, Ürdün, Yemen derken **geçen hafta bir protesto haberi de Belçika’dan geldi**. Sanırım dünya vatandaşları kendileri gibi yiyip içip soluyan diğer insanların huzursuzluklarını sokağa çıkarak avaz avaz haykırmasını örnek aldı. Sorun sadece Ortadoğulu Arap halkın fakirlik isyanı değil. **Halklar varolan problemlere çözüm üretemeyen liderlerine toplu bir başkaldırı içinde. Bu nedenle de yaşasın internet demek geliyor içimden.**

Facebook ve twitter Başkan George Bush’un milyarlar bedel ordusuyla yapamadığını üç dört hafta içinde, daha kansız bir şekilde başardı.

Altın Küre ödül töreninde **Social Network** filmini ödüle boğan gazetecilere kızmıştım. *King’s Speech* ya da *True Grit* dururken *Social Network* de neymiş demiştim ama demek ki adamların bir bildiği varmış.

Dönelim tekrar siyasete. Olup bitenleri ağzı açık izleyen Amerika’nın içinde bulunduğu zor durumu anlamamak imkânsız. Amerika’nın yıllardır sıkı müttefikimiz dediği ülkelerin liderleri halkları tarafından istenmiyor.

Mesela Yemen. Amerika için istikrar içinde olması hayati önem taşıyan bir ülke Yemen.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Temkinli Obama

Evrin Bunn 08.03.2011

İlkokuldayken Üsküdar’da oturuyorduk. Oturduğumuz apartmanın en alt katındaki dairede tek çocuklu bir aile yaşıyordu. İsimlerini hatırlayamadığım bu sessiz sedasız komşularımızdan aklımda tek bir şey yer etmiş. O da ailenin babasının Libya’da çalıştığıydı.. Libya’daki Türk müteahhitlerle çalışan bu “komşu amca” uzun süreli evden gider, kısa süreliğine evine döndüğünde de sessiz tombul eşi ve sevimli kızı bayram ederdi. Bu bahsettiğim 1980’li yılların ortası.

Libya lideri Muammer Kaddafi’nin ismini ilk defa öğrenmem de bu sayede olmuştur. O zamandan beri ne zaman Libya lafını duysam aklıma hep Üsküdar’daki apartmanın alt katında yaşayan komşularımız gelir.

Bu isimlerini hatırlayamadığım komşularımızı son günlerde ne kadar andığımı tahmin edersiniz.

Libya’da yıllar önce yaşanması gerekenler şu anda kanlı bir şekilde yaşanıyor. Rahmetli Necmettin Erbakan’ı çadırında ağırlayan Kaddafi, Libya’daki devrimin, Erbakan’ın değişimiyle “kanlı mı, kansız mı olacağı” sorusuna da yanıtını vermiş oldu.

Libya’da resmen kardeş kardeşe bir kavga yaşanıyor. Ve benim yaşadığım memleketin lideri Barack Obama “Bu kavga bizim kavgamız” değil diyor.

Haklı olarak...

Son yazdığım iki kelimenin birçok okuyucuyu kızdıracağından eminim. Kızgın okuyucularımdan görüşlerini yansıtan e-mailler almaya devam ediyorum.. Duygu yüklü Türk halkının hassasiyetini anlamakla birlikte bence **Başkan Obama Ortadoğu’ya “Bu bizim kavgamız değil” mesajı vermeye çalışırken çok akıllılık ediyor.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Deprem ve Savaş

Evrin Bunn 15.03.2011

Haftalardır Ortadoğu'daki gelişmeleri yazıyorum. Hangi ülkede kim kimi protesto ediyor? Hangi lider gitti, gidecek, Amerika nereye müdahale edecek vesaire. Bu hafta da yine Libya ve Libya'daki olayları ağzı sulanarak izleyen savaş çığırtkanlarını yazacaktım ama Japonya'da yaşananlar kalemimin hızını kesti.

1999 yılındaki depremde İstanbul'daydım. Hayatımın en korkunç anıydı.

Gecenin bir yarısı yataktan sarsıntıyla yere düştüğümü hatırlıyorum. Sallantı o kadar şiddetli ve uzundu ki babamın bile 'tamam kızlar bu iş bu kadar' dediğini hatırlıyorum. Evde ben, annem, ablam, babam ve anneannem vardı.

Depremde eve bir şey olmadı ama en büyük hasar benim bilinçaltıma yerleşti. 2001 yılında Amerika'ya gelme fırsatını değerlendirmemin en büyük nedeni deprem sonrası İstanbul, hatta Türkiye ile o doğal 'toprak' hissini kaybetmiş olmamdır. Yani bende, güvenebileceğim, sığınacağım, kendimi huzurlu ve mutlu hissedeceğim 'ev' kavramı kalmadı depremde sonra.

Hala ne zaman iş ya da seyahat için Türkiye'ye gitsem rahat uyuyamam.

Belki bu benim zayıflığımdan kaynaklanıyor.

Depremde yol açtığı can kaybı ve maddi hasarın acısı tartışılmaz. Ama deprem , depremzedeyi can ve mal kaybına uğratmasa da bir şekilde 'vatansız' bırakıyor.

Japonya'daki deprem ve dev dalgaların yol açtığı maddi ve manevi hasarı hayal bile edemiyorum. Depremde görüntülerini izledikten sonra günlük hayatın yol açtığı sorunlar, siyaset falan önemsiz ayrıntı gibi gelmeye başladı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kaddafi düşmezse?

Evrin Bunn 29.03.2011

Batılı devletler Libya'ya 'kısa süreli ve sınırlı' operasyonlarını başlattı. Operasyonun öncelikli amacı Muammer Kaddafi'nin tehdit ettiği halkı güvence altına almak. Bir diğer ve daha kapsamlı amaç ise Muammer Kaddafi rejimine son vermek ve ülkede, halkının isteklerine saygılı yeni bir yönetimin kurulmasını sağlamak.

Peki ya Kaddafi rejimi düşmez ve Libya operasyonu da 1991'de başlayan ve bence hâlâ bitmeyen Irak operasyonuna dönerse ne olacak? Bu sorununun yanıtını vermeye henüz kimsenin hazırlıklı olduğunu

sanmıyorum. Benim hatırladığım en son 'uçuşa yasak bölge' hikâyesi Irak'ın kuzeyindeki uygulamaydı. Kuzey Irak üzerinde uçuş yasağı 1991'den 2003'e, yani tam 12 yıl sürdü! Saddam Hüseyin kendisini devirmek isteyen Batılı liderlere karşı tam 12 yıl dayandı!

Amerikan yönetiminin geçmişten ders almış olmasını ve gözü kapalı bir Libya operasyonuna tam destek vermemesini isterdim ama bilgisayar başında oturup dilek dilemekle Beyaz Saray'da karar vermek aynı şey değil anlaşılan. Ancak ne NATO ne de BM'nin uzun sürebilecek bir Libya savaşına ne denli hazırlıklı olduklarından emin değilim. Hatta operasyon sonrası bir plan olduğundan da emin değilim.

Obama yönetimi ısrarla Libya'ya karadan asker göndermeyeceğini ve Amerika'nın operasyona katılımının uzun vadeli olmayacağını söylüyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama'nın Ev'deki savaşı

Evrin Bunn 12.04.2011

Washington haftalardır hükümet kapanacak mı kapanmayacak mı sorusunu tartışıyordu. Sorunun yanıtı cuma gecesi verildi. **Kongre'deki karşıt görüşlü vekiller son dakikada anlaşmaya varıp hükümetin 'halkın parasını kullanma yetkisini' hükümette bırakmaya karar verdi.**

Washington'da yönetimin harcama yetkisinin durdurulması tartışması ilk gündeme geldiğinde şaşırmıştım. Nasıl olur da koskoca hükümetin tüm daireleri süresiz kapatılır diye. Onca devlet memuru ücretsiz izine ayrılmak zorunda kalacak ama daha da kötüsü yönetim tarafından desteklenen tüm bilimsel araştırmalara, uzay programlarına ara verilecek, yönetimin milyonlarca dolar gelir elde ettiği müzeler ziyaretçilere kapatılacak vesaire.

Ancak kapandı kapanmadı tartışmaları sürerken bir yandan da Amerika'daki mevcut demokratik sisteme hayranlık duyduğumu hissettim. **Kongre'deki muhalefet partisinin seçimle işbaşına gelen vekilleri yönetime gözdağı veriyor.** Yani düşünün CHP ve MHP bir olup AKP yönetimine diyor ki; **"Halkın parasını çarçur ediyorsun, para harcama yetkini elinden alıyoruz. Ta ki gerekli bütçe kesintilerini yapana kadar".**

Demokrasi açısından bence bu muazzam bir şov. Hele tam da Ortadoğu'da halk 40 yıllık diktatörlere baş kaldırıyorken.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Obama yine yaranamadı

Evrin Bunn 26.04.2011

Geçen cumartesi "Bugün 23 Nisan, neşe doluyor insan" diyerek uyanan bazı Türk yetkililer için günün ilerleyen saatleri o kadar da neşeli geçmedi.

Washington'da her yıl heyecanla beklenen 24 Nisan bu yıl erkene alındı! Başkan Barack Obama her yıl 24 Nisan Ermeni Soykırımını Anma Günü'nde yayınladığı geleneksel mesajını bu sene her nedense 23 Nisan Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda yayınlamaya karar verdi.

Türk tarafı bunu Amerika'nın densizliği olarak yorumladı. Amerikalıların neden açıklamayı bir gün önce yayınladıkları ise netlik kazanmadı. **Bana kalırsa nedeni Beyaz Saray'daki basın ofisinin hatası. Altında kasıt olduğunu sanmıyorum.** Eminin tüm itirazlarına ve eleştirilerine rağmen Türk yetkililer de Obama'nın kasıtlı davranmadığından emindirler.

Klasik, Başkan bu sene de ne Ermenilere ne de Türklere yaranabildi. Amerika'daki güçlü Ermeni lobisi ile Türkiye arasında denge sağlamaya çalışan Obama soykırım lafını etmeyince Ermenilere yaranamıyor. Türklere yaranması için ise 24 Nisan'a atfen açıklama yayınlamaması lazım! Ama o da şimdilik mümkün değil.

Ancak 10 yıldır Washington'da yaşayan bir gazeteci olarak Türkiye-Amerika ilişkilerinin bu kadar önemli olduğu bir döneme rastlamadım. Yani soykırım tartışmaları devam etse de bu tartışmalar bence çok daha önemli meselelerin gölgesinde kalıyor.

Türkiye şu anda Washington için birçok açıdan önemli.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Amerika ve Pakistan

Evrin Bunn 04.05.2011

Pazar gecesi, gözlerim yorgunluktan yarı kapalı halde kıran kırana bir buz hokeyi maçı seyrederken birden Başkan Barack Obama'nın Beyaz Saray'dan ani bir açıklama yapacağı haberi geldi. "Allah," dedim kendi kendime "kesin biri öldü". **Başkan geceyarısına çok az bir vakit kala El Kaide lideri Usame Bin Ladin'in Amerikan güçleri tarafından düzenlenen bir operasyonda ölü ele geçirildiğini söyledi.**

Benim de kraliyet düğünü, Prens William, Prenses Catherine, kötü kalpli üvey anne Camilla (abartıyorum) derken peri masalı sarhoşluğumdan uyanmamın vakti gelmişti. Öncelikle **Amerikan yönetiminden bu operasyona dair basına ve halka hiçbir bilgi sızmamış olmasını hem şaşkınlık hem takdirle karşıladım. Anlaşılan o ki, WikiLeaks korkusundan Obama kendi ekibine dahi bu olası operasyon hakkında tam bilgi vermemiş. Yani yönetim içinde Usame Bin Ladin'in yerini bilenlerin sayısı bir elin parmaklarını geçmiyor.**

Usame Bin Ladin'in öldürülüşü dünyadaki radikal terör tehdidini ortadan kaldırmıyor. Obama da bunun farkında. Ancak 10 yıldır izi sürülen ve bir türlü yakalanamayan bir terörist başının nihayet ve de Demokrat bir iktidar döneminde ele geçirilmiş olması bence sevindirici. Sevindirici çünkü Demokrat Parti'nin neredeyse tükenmek üzere olan yeniden seçim başarısı bu sayede tekrar ivme kazandı. Yani Obama gelecek yıl yapılacak Başkanlık seçimlerinde Cumhuriyetçi (ya da Çay Partili) rakibini yeniden alt edebilir. İkincisi, 11 Eylül 2001

saldırılarında sevdiklerini kaybedenler için Bin Ladin'in ölmüş olması zannederim ki bir çeşit huzur getirmiştir. Bundan sonrası için daha kanlı saldırılar yapılması olasılığı olsa bile. Üçüncüsü, Amerika gibi farklı etnik gruplardan oluşan bir ülkede birlik ve beraberlik hissi yaratan her gelişme topluma olumlu katkı sağlar.

Usame Bin Ladin'in yakalanmasının en büyük kredisi CIA'ye verilmeli. 11 Eylül, Irak savaşı, kitle imha silahları, ve daha birçok konuda açık açık rezil olan CIA nihayet beklediği fareyi tuttu. CIA Başkanı Leon Panetta'nın da yönetim aşamasında hiçbir askerî deneyimi olmadığı halde niye Savunma Bakanlığı'na getirildiği anlaşıldı.

Ancak bundan sonra neler olacak asıl önemlisi o.

Öncelikle El Kaide gibi bir örgüt sürünge canlılar gibi bir tarafı kesilse de yaşamını sürdürmeye devam edecek. Bin Ladin'in yerini alacak birileri bulunacaktır elbette. Üstelik Batı'nın mağarada yaşıyor diye küçümsediği Bin Ladin eminin arkada kendinden sonra uygulanmak üzere bir plan bırakmıştır. **Nereden bakarsak bakalım mühendislik okumuş ve hayatının büyük bölümünü refah içinde geçirmiş bir adam olan Bin Ladin, mağarada yaşayan Fred Çakmaktaş değildi. Amerikalı yetkililer dahi Bin Ladin'in bazı alanlarda kullandığı teknolojinin kendilerinkinden daha üstün olduğunu kabul ediyor.** Yani Amerika sadece başı türbanlı, ayağı şalvarlı bir radikal dinci ile karşı karşıya değildi. Bence Bin Ladin'in yaptığı en büyük hata geçen yaz aylarından itibaren biraz rahata alışı, Pakistan'a fazla güvenip arkasını kollamamak oldu.

Bin Ladin'in Pakistan'da emekli paşaların oturduğu bir kentte kendine kale yaptırmış olması da çok ilginç. Zaten gergin olan Amerika-Pakistan ilişkileri bu olaydan sonra koptu desek yanlış olmaz. Birincisi **Pakistan'ın "Haberimiz vardı. Operasyon bizim istihbaratımız yardımıyla gerçekleşti" açıklaması yalan. Amerika bu operasyona Pakistan'ı ne önce ne de sonra karıştırdı.** Çünkü Pakistanlı yetkililerin bir şekilde bu bilgiyi Bin Ladin'e uçuracaklarından emindi Amerika.

"İslamabad'a o kadar yakın olduğundan haberimiz yoktu" diyen Pakistanlılar da yalan söylüyor. Bin Ladin'i açıkça korudu Pakistan. Bu arada olan mağara mağara Bin Ladin arayacağım derken telef olan Amerikan askerlerine ve Afganistan ve Pakistan'ın masum aşiret halkına oldu. Çünkü her hava saldırısı onlarca sivilin canını aldı. Ve de Pakistan buna seyirci kaldı.

Amerika ve Pakistan ilişkilerini bundan sonra nasıl bir seyir izleyecek çok merak ediyorum. Özellikle de Pakistan bölgede nükleer güce sahip ülkeler arasında yer alırken.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Uzlaşma kültürü

Evrin Bunn 03.08.2011

Yaklaşık üç aylık bir aradan sonra yeniden merhaba. Yazmak hayatımın mesleği olsa da, ve pek az kişi sevdiği işi yapabilmek gibi bir şansa sahip olsa da yazmaktan daha fazla sevdiğim bir şey var: Annelik.

Bugün Kevin Spacey'nin başrolünü oynadığı *Beyond The Sea* adlı filmi seyrettim. Ünlü Amerikalı şarkıcı Bobby Darin'in hayatını konu alan filmde Spacey de Bobby Darin'i canlandırıyor (müthiş bir performans ile tabii ki).

Vietnam savaşı yıllarını da konu alan filmin bir sahnesinde, Frank Sinatra usulü aşk şarkıları ile meşhur Darin "Savaşta her gün yüzlerce kişi ölürken ben nasıl aynı şarkıları söylerim?" diye kendiyi mücadele ediyor.

Ben de son üç aydır "Aklım yeni doğan oğlum Deniz'deyken nasıl dünyanın hallerine kafa yorabilirim ki?" diyordum. Ama oğlum Deniz yedi haftalık oldu ve Amerika kaynıyor! Dünyanın kredi notu en yüksek ülkesi olan Amerika 2 ağustos tarihine kadar borçlarını ödemeye yetecek parayı bulamazsa AAA olan kredi notu düşecek.

Bu kredi notu sadece bireyler için değil ülkeler için de çok önemli. Amerika'da insanların borçlarını zamanında ödeyebilmeleri çok önemli. Hayatın alınan kredilerle, kredi kartlarıyla döndüğü memlekette eğer borcunuzu zamanında ödemiyorsanız kredi karneniz de düşük geliyor. Bu durum da bankaların size uygun faizli kredi vermesine mani oluyor. Hatta bankalar kredi notu düşük olanlara kredi kartı vs. vermiyor. Yani peşin paranız yoksa hiçbir şey alamaz hale geliyorsunuz. İşte aynı durum Amerika için de geçerli. Hazinesinde para kalmayan yönetim, Hazine'yi dolduracak parayı bulamaz ve taksitlerini zamanında ödemezse kredi notu bundan zarar görecek. Bu durumun uluslararası etkisi de kaçınılmaz.

Washington'da haftalardır Hazine'ye ekstra para aktarılması için borç alma limitinin yükseltilmesi tartışmaları devam ediyordu. Kongre'nin ileri gelen liderleri hafta sonları da dâhil olmak üzere Beyaz Saray'da ve Kongre'de toplantılar yaptı. Demokrat ve Cumhuriyetçi partilerin ileri gelenleri borç tavanının arttırılması karşılığında ne gibi ödünler verileceği konusunda anlaşamıyordu. Demokratlar zenginlere uygulanan vergi kesintilerinin arttırılması yoluyla devletin kasasını doldurmayı savunurken Cumhuriyetçiler devlet harcamalarında büyük kesinti yapılmasını istiyordu.

Amerika için vahim sonuçları olabilecek bir anlaşmazlık son raddesine geldiğinde artık konu kimin haklı kimin haksız olduğundan çıkıyor; ekonomik buhran ihtimalinden daha kalıcı ve köklü bir sorun haline geliyor. O da uzlaşma kültürünün yok olması.

Ben bu yazıyı hazırlarken, Kongre'de bir anlaşmaya varıldığı haberi gelmeseydi, Amerikan siyasetinin uzlaşma kültürünü kaybetmesinden duyduğum üzüntüyü yazacak ve siyasetçileri yerden yere vuracaktım. Ama korktuğum olmadı, Demokratlar'ın çok fazla ödün verdiğini düşünsem de bir anlaşmaya varılmış olması tası tarağı toplayıp Kanada'ya yerleşme planlarımdan beni son anda vazgeçirdi!

Anlaşılan o ki zenginlere uygulanan vergi arttırılmadan, yönetimin harcamalarında kesintilere gidilerek yaklaşık 14,3 trilyonluk borç tavanı 16 buçuk trilyona çıkarılacak. Yönetim, faturalarını ödeyebilecek.

Varılan anlaşma salı günü (yani dün) Temsilciler Meclisi'nde onaylandı akşam da Senato'da onaylanması bekleniyor.

Bence bu, Başkan Barack Obama için siyasi bir başarı. Obama 2012 seçimleri öncesi bir kez daha ülkeyi ekonomik bir facianın eşiğinden döndüren bir uzlaşma sağlanmasında önemli rol oynadı. Cumhuriyetçi partili Meclis Başkanı John Boehner ise bence siyasi geleceğini daha da sağlamlaştırdı. Bilmem daha önce demiş miydim ama Cumhuriyetçiler Boehner'den daha sağlam bir başkan adayı bulamaz.

Boehner, bir kez daha Cumhuriyetçiler'in görüşlerinin daha ağır bastığı bir anlaşmaya mimarlık yaptı.

Şu an itibarıyla Amerikan ekonomisi ve dünya piyasaları rahat bir nefes aldı.

Ekonomik kriz (dün itibariyle) önlenebilirse, son dakikada da olsa Washington'un sergilediği uzlaşmacılık diğer başkentlere de örnek olmalı.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

S&P'nin kararı isabetli

Evrin Bunn 10.08.2011

Amerika'da geçen hafta büyük bir mali ve siyasi krizin köşesinden dönüldü sanmıştım ama yanılmışım. Uluslararası kredi derecelendirme kurumu **Standard & Poors** Amerikan siyasetçileri son dakikada bir anlaşmaya varsa da bunu yeterli görmemiş anlaşılan. Haksız da sayılmazlar.

Şahsen S&P ve benzeri kurumlardan hiç hazzetmem. 2008 yılında Amerika'da başlayıp tüm dünyaya yayılan ekonomik krizin altında da bu tarz şirketler vardı.

Standard & Poors 1860'larda demiryolu şirketleri hakkında mali bilgi sağlamak amacıyla kurulmuş ama şimdi Amerika merkezli şirket özel ve kamu kurumlarının kredi derecelendirmelerini yapıyor. Yani borcunuzu zamanında ödüyor musunuz ya da ne kadar borcunuz var gibi unsurları gözönüne alarak bir nevi kredi karnesi hazırlıyor.

Şirketin en yüksek notu üç A yani AAA, en düşük not ise D. Amerika'nın notu daha geçen cumaya kadar AAA idi. Bu da Amerika'nın borç verilecek en güvenilir alıcı olduğu anlamına geliyordu. Washington güvenilir ve istikrarlı olmakla övünüyordu.

Ancak ülkeyi ortadan ikiye bölen siyasi kutuplaşma bu üç yıldızlı karneyi bozdu. **Kongre'nin yönetimin bütçesi üzerinde uzun süre anlaşamaması, siyasetçilerin son dakikaya kadar nerelerde kesinti yapılmasına karar veremeyişi AAA'yı AA+'ya indirdi.**

AA+'nın AAA'dan farkı ne? AA+ notuna sahip ülkelerin uzun vadede risk içerme potansiyelleri var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Michele Bachmann

Evrin Bunn 17.08.2011

 Michele Bachmann Bu ismi iyi bellemek lazım çünkü önümüzdeki aylarda konu Amerikan iç politikası olunca sık sık bu ismi duyacağız.

Okurken de Mişel Bakmın demeye özen gösterelim lütfen!

Şaka bir yana, Amerika'da 2012 Başkanlık seçimlerine neredeyse bir yıl kala Cumhuriyetçi Partili Başkan adayları da mantar gibi patlak vermeye başladı. Bu adaylardan biri de Minnesota eyaletinden Cumhuriyetçi Partili Temsilciler Meclisi üyesi Bachmann. Bachmann Iowa eyaletinde yapılan bir 'deneme' seçiminde en fazla oyu almayı başardı.

Bilenler için tekrar olacak ama bilmeyenler için bir kez daha hatırlatmakta yarar var. Amerika'da iki rakip parti, Cumhuriyetçiler ve Demokratlar, önce kendi adaylarını belirlemek üzere bir ön seçim kampanyası başlatıyor. Yani Cumhuriyetçi Parti'nin Başkan adayı olmak isteyenler kendi aralarında, Demokrat Parti'nin Başkan adayı olmak isteyenler de kendi aralarında yarışıyor. Eyaletler bazında yapılan seçimler sonrası en fazla oyu toplayan aday karşı partinin adayına karşı genel seçimlerde yarışıyor.

Malum Demokrat Parti'nin 2012 Başkan adayı Başkan Barack Obama olacak.

Cumhuriyetçi Parti'nin adayları arasında ise geçen sefer olduğu gibi yine güzel bir kadın var.

55 yaşındaki beş çocuk annesi Bachmann Hristiyan muhafazakâr ve Çay Partisi'nin Kongre'deki en büyük destekçilerinden, hatta liderlerinden biri.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Libya'da zafer

Evrin Bunn 24.08.2011

Libya'da henüz doğrulanamayan bir zafer kutlaması başladı. Yaklaşık altı ay önce başlayan halk ayaklanması, direnişçilerin başkent Trablus'un kontrolünü ele geçirdiklerini iddia etmeleriyle düğün dernek havasına büründü. Ancak henüz kimse Albay Muammer Kaddafi'nin nerede olduğunu bilmiyor. Trablus'ta yer yer Kaddafi yanlıları ile direnişçiler arasında çatışmalar da devam ediyor.

Bence kazanılan başarıya zafer demek için henüz erken.

Aynı şey Amerikan politikası için de geçerli. Washington'daki siyasi kulislerde, Libya'daki gelişmelerin Başkan Barack Obama'nın bir başarısı olup olmadığı tartışılıyor.

Bence bunun için de çok erken.

Başkan'ın tatil yaptığı Martha's Vineyard'dan yaptığı açıklamayı takip ettim. Obama da durumun belirsizliğinin farkında ve hatta bir belirsizlikten biraz da rahatsız.

Libya operasyonuna Obama'nın verdiği destek 2012 Başkanlık seçimleri öncesi açık yakalamaya çalışan politikacıların başlıca konusu olmuştu. Hatta geçen hafta bahsini ettiğim Michele Bachmann Obama'nın Libya'ya askerî operasyon desteğini hata olarak nitelemiş ve 'Amerika'nın Libya'da hiçbir hayati çıkarının olmadığını' söylemişti. Başka akli daha selim olan politikacılar ise Başkan'ı para harcamak, Kongre'nin onayını almamak gibi daha elle tutulur konularda eleştirmişti.

Bu eleştirilere zaman zaman hak verdiğimi itiraf ediyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Irene'in ardından

Evrin Bunn 31.08.2011

Haftasonunu evde doğanın insanoğlunu nasıl alt edebileceğini bir kez daha kanıtlamasını seyrederek geçirdim.

Geçen salı günü 5.9 şiddetindeki deprem sırasında çocuklarla parktaydık. Kızım kaydırakta arkadaşıyla oynuyordu. Ben de kucağımda iki aylık bebeğimle bankta oturuyordum. Güney Afrika asıllı bir arkadaşım ise yeni doğmuş bebeğiyle yerde oturuyordu.

Birden bank sağa sola sarsılmaya başladı. Tam o sırada üstümüzden geçmekte olan bir yolcu uçağı yakındaki havaalanına iniş yapmaya hazırlanıyordu. Sarsıntıya uçağın neden olduğunu zannettim. Deprem olduğunu kavramam üç saniyemi aldı. Kendi kendime "açık mekândayız, çok şanslıyız" dedim. Güney Afrikalı arkadaşımın ise çok korktuğu yüzünden belliydi. İkimizin de ilk işi elimizdeki akıllı telefonlarla *facebook*'a girip olan biteni anlatmak ve yorumları okumak oldu. Deprem haberi, deprem olduktan yaklaşık 30 saniye sonra sosyal haberleşme ağları sayesinde dünyaya duyuruldu.

Eşimle telefonda konuşurken depremin 5.6 şiddetinde olduğunu tahmin ettiğimi söyledim. Başarılı tahminim karşısında çok şaşırdım! Ben de şaşırmaya şaşırdım. İstanbul'da doğup büyüyen ve 1999 depremini yaşamış biri olarak vücudum Richter ölçeğiyle ahenk içinde ne de olsa.

Depremin artçılarını henüz atlatamamışken üstüne bir de Irene fırtınası eklendi.

Cumartesi sabah erkenden kalkarak ailecek televizyondan saniye saniye fırtınanın doğu kıyısını etkisi altına almasını seyrettik.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ortadoğu çıkmazı

Evrin Bunn 21.09.2011

Dünya siyasetinin kalbi bu hafta New York'ta atıyor. Çok klişe bir laf oldu ama doğru. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu açılış toplantılarını, ismini bile bilmediğimiz ülkelerin liderlerine dertlerini dünyaya duyurma platformu sunduğu için çok ilgiyle takip ederim. Bu toplantılara sevilen seilmeyen, BM üyesi tüm ülkelerin liderleri katılma hakkına sahiptir. Gazetecilerin merakla bekledikleri liderler arasında geçtiğimiz yıllarda Mahmud Ahmedinejad ya da Muammer Kaddafi yer alırdı. Her sene İranlı diplomatlara Amerikan vizesi verilip verilmeyeceği tartışma konusu olurdu.

Türkiye BM Genel Kurulu'na kalabalık ve üst düzey bir heyetle katılır. Büyük Genel Kurul toplantılarının yanısıra liderler küçük kübik odalarda ikili görüşmeler gerçekleştirir. Büyük kararlar Genel Kurul'daki toplantılarda değil, BM koridorlarında ayaküstü yapılan görüşmelerde alınır.

New York kenti dünya liderlerini ağırlayacağı diye bir hafta boyunca trafik sancısı çeker. Kentin doğu yakasında kaldırımlar bile güvenlik nedeniyle kordon altına alınır. Amerikan yönetimi, BM heyeti için New

York'un en güzel otellerinden birini toptan kapatır.

Genel Kurul toplantıları bitince herkes rahat bir nefes alır.

Bu sene BM toplantılarının baş aktörü Filistin yönetimi olacak. Filistin lideri Mahmud Abbas Genel Kurul'da yapacağı konuşma sonrası Filistin'in BM'ye tam üyeliği için başvuruda bulunacaklarını açıkladı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Güç simsarı Erdoğan'

Evrin Bunn 28.09.2011

Son anda BM'den gelen kırık kaburgalar, kanayan burunlar ve görevden uzaklaştırılmalar bir yana, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın BM'deki görüşmeleri dünya medyası tarafından hiç bu kadar yakından ve beğeniyle takip edilmemişti.

"BM Genel Kurul görüşmelerinde haftanın adamı, herkesin görüşmek istediği, konuşmak istediği, iktidar simsarı adam Türkiye Başbakanı Tayyip Erdoğan'dı. Erdoğan, Kemal Atatürk'ten sonra Türkiye'nin en etkili lideri. Sadece bu yıl içinde Başkan Barack Obama, Erdoğan ile dokuz kez telefonda görüştü. (...) Erdoğan'ın dediği her şeyi beğenmeyebilir ya da onunla aynı görüşte olmayabilirsiniz. Ama dinlemekte fayda var. Çünkü Erdoğan'ın sesi yeni Ortadoğu'nun sesi olabilir."

Bu sözler bana ait değil. Çok beğendim gazeteci, CNN televizyonundaki GPS adlı haber programının yapımcısı ve sunucusu Ferid Zekeriya'ya ait.

Başbakan Erdoğan Birleşmiş Milletler'de deyim yerindeyse 'yıldız' gibi karşılandı. Amerikan medyası Erdoğan'ın her adımını takip etti. Obama-Erdoğan görüşmesi yaklaşık 1,5 saat sürdü. Herkes bu görüşmeden İsrail-Türkiye ilişkilerine dair bir çözüm beklerken iki liderin insansız uçak satışı konusunda anlaştıkları haberi geldi.

Anlaşılan o ki Başbakan Erdoğan PKK'ya karşı agresif tavır takınmak konusunda kararlılığını ortaya koydu. İnsansız uçaklarla Kuzey Irak'taki PKK kamplarına düzenli saldırılar gerçekleştirilecek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mazlum Obama

Evrin Bunn 05.10.2011

Amerika Başkanı Barack Obama 2012 yılı Başkanlık seçimlerinden yüzde yüz galibiyet beklemediğini itiraf etti. Ekonomik gidişat Başkan'ın canını fazla sıkmış olacak ki Obama gelecek yılki seçimlerde sandıkta zorlanacağını "Zaten ben hep zayıf görünen taraf olmuşumdur" sözleriyle ifade etti.

Obama bu sözlerle kendisine destek verenleri hayal kırıklığına uğrattığının da farkında değil galiba. Ekonomi dışındaki bir çok nedenden dolayı Obama'ya oy veren seçmen, kendisini güçlü görmeyen bir adaya yeniden oy vermekte çekimser kalabilir.

Evet, Amerikan ekonomisi hiç olmadığı kadar kötü. 2008 yılındaki krizde işlerini kaybedenler ve hâlâ iş bulamayanlar ailelerini geçindiremiyor. Çoğu orta sınıf Amerikalı büyük evleri ve arabalarıyla Amerikan rüyasını yaşıyor gibi görünse de, elektrik su faturalarını dahi ödeyemez durumdadır.

Haftasonu böyle bir aileye konuk oldum.

Amerika'nın en hızlı gelişen ve en pahalı bölgelerinden biri olan Loudoun County'de, dağ başında, mükemmel bir manzaraya sahip evin sahibiyle yaptığım söyleşi deyim yerindeyse kalbimi kırdı.

Ailenin yaşları 14, 17 ve 21 olan üç çocuğu var. İnşaat sektöründe çalışan baba 2008 yılından beri işsiz. Anne lise öğretmeni. Çocuklardan 14 ve 17 yaşlarında olanlar liseye gidiyor. 21 yaşındaki oğlan bir süpermarkette çalışıyor. Aldığı maaş kendine yetiyor.

Yani ailenin tek gelir kaynağı öğretmen maaşı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Protesto

Evrin Bunn 12.10.2011

Amerikan tarzı protesto gösterileriyle 10 yıl önce tanıştım.

Amerika'ya gazeteci olarak geldiğim ilk sene 11 Eylül 2001 saldırısı gerçekleşti. Terör saldırılarının hemen ardından ülkeye bir birlik beraberlik havası hâkim oldu. Ancak bu birlik Irak savaşı ile bozuldu. Savaşa karşı çıkan halk Washington DC'de her üç dört ayda bir toplanıp gösteri yapar olmuştı. Ben de o zamanlar elimde kamera adım adım savaş karşıtı gösterileri ve göstericileri takip eder, bu protestoların kendimce bir haber profilini oluşturmaya çalışırdım.

Malum, **Türkiye'de de birçok gösteriye tanık olmuştum. İki ülkenin protesto anlayışı farklı.**

Amerika'da geleneksel olarak sol eğilimli ve liberal kesim muhalefettedir..

Savaşa hayır şemsiyesi altında eşcinsel hakları, hayvan hakları, sivil haklar, ekonomik haklar, sosyal eşitsizlik, gazilere tanınan haklar gündeme getirilir. Yani bir protesto gösterisi içinde farklı gruplar farklı mesajlarla biraraya gelir. Bu grupların belki de tek ortak yanı 'rahatsız oldukları mesajı' vermeleridir.

Protesto dediğimiz de zaten duyduğumuz rahatsızlığı dışa vurmak demek değil mi?

Öyleyse ne diye dört aydır devam eden gösterilere 'efendim ortak bir mesajları yok' diye kara çalmaya çalışırlar anlamam.

Hem ortak bir mesajları yoksa nasıl oluyor da bu gösteriler dört aydır büyüyerek devam ediyor?

Bence Amerikalı protestocuların kocaman bir ortak noktası var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Wall Street

Evrin Bunn 19.10.2011

Amerika'da Wall Street'e karşı başlatılan protesto gösterileri tahmin edilenden çok daha büyük ses getiriyor. Bu haftasonu Washington DC göstericilerin işgaline uğrayacak. Parasızlıktan ve işsizlikten bunalan halk kent merkezini istilaya hazırlanıyor. Tabii ki barışçıl bir biçimde.

Geçenlerde bahsini ettiğim üç çocuklu aile de protestolara katılmayı planlıyor.

"Dibe vurduk" dedi bir tanıdık. "Sesimizi duyurmanın vakti geldi" diye de devam etti.

Bende mi bir sorun var yoksa genel durum mu böyle, ama etrafımda maddi sıkıntı çekmeyen komşu, tanıdık kalmadı. Herkes hayat pahalılığından, yetiştirememekten ve 'sistemden' şikâyet ediyor.

Peki, halkın isteklerine politikacılar yanıt verebilecek mi? Ya da, 2012 yılı kasım ayında yapılacak başkanlık seçimlerinde hangi aday, nasıl bir vaatle bulunarak halkın oyunu almayı başaracak?

İşin en kötü yanı başkan adaylarının Wall Street protestolarına karışmakta fazla girişken davranmamaları. Çünkü başkanlık kampanyalarına en yağlı bağışlar Wall Street'ten geliyor. Bu hem Cumhuriyetçiler hem de Demokratlar için geçerli.

Cumhuriyetçiler protestocular karşısında daha şanssız. İlke olarak muhafazakâr adaylar Wall Street şirket yöneticilerine arka çıkmalarıyla bilinir. Hatta çoğu aday eskiden bir şekilde bu şirketlerde üst düzey görev yapmıştır.

2012 yılı başkanlık seçimlerinin ölüm kalım noktası ekonomi olacağı için bence potansiyel başkan adayının devam etmekte olan protestolara dair politikasını çok iyi belirlemesi ve net tavır sergilemesi gerekiyor.

Demokrat Parti adayı Başkan **Barack Obama** zenginlere uygulanan vergileri arttırmayı savunduğu için Wall Street'in gözdesi değil ama Obama da diğer adaylar gibi kampanyasını yürütmek için bağış toplamak zorunda. Değirmenin suyunun büyük bir bölümü de New York'taki mali merkezden geliyor.

Hatta zengin şirket yöneticileri protestolara son verilmesi için yakında şantajla başlarsa şaşmam: '**Kapının önündekileri temizleyin yoksa seçim kampanyanıza zırnık koklatmayız**' gibi..

Cumhuriyetçi Parti adaylarına bakacak olursak en ön sırada Massachuseets eyaleti eski valisi **Mitt Romney** var. Romney her ne kadar Cumhuriyetçiler tarafından 'yeterince muhafazakâr' bulunmasa da (adam Mormon, daha da nasıl muhafazakâr olunur anlamam ama..) şu âna kadar kamuoyu yoklamalarının önünde gidiyor.

Eski bir Wall Street yöneticisi olan Romney şu âna kadar yaklaşık 32 milyon dolar bağış topladı. Bu paranın yaklaşık yarısı Wall Street'ten geliyor.

Peki, bu durumda Romney gibi bir adaydan ekmek yediği yeri pislemesi beklenir mi? Wall Street'ten paraları alıp sonra da sırtını dönmek ve protestoculara 'İşgal kararınızda haklısınız' demek kolay olmaz. Bu Romney için siyasi intihar olur.

Bu durumda Obama Romney'e nazaran daha şanslı. Obama 'mazlum demokrat' olarak Wall street'e sırtını çevirme riskini göze alabilir ve belki de bu sayede Amerikan halkının yüzde 57'sinin sıcak baktığı protestocuları arkasına alabilir.

Cumhuriyetçiler'in bir diğer aday adayı da **Herman Cain**. (Nasıl siyah Amerikalı olup da Cumhuriyetçi olunur onu da anlamam). Cain de işadamlığından geliyor. Siyasi ve ekonomik konularda henüz net bir retorik geliştirememiş. Şu anki siyasi hareketliliği kavrayıp lehine çevirene kadar iş işten geçer diye tahmin ediyorum.

Velhasıl, Amerika'da olmaz denen oldu. Halk sokaklara döküldü, hakkını arıyor ve bir şekilde hakkını aramaya devam etmekte kararlı. Savaşlar ve dış siyaset tartışılmıyor bile. Usame Bin Ladin'in Hollywood usulü yakalanıp öldürülmesi çoktan unutuldu. Yakında bir filmi çevrilirse belki Bin Ladin de yeniden gündeme gelir.

Ama asıl gündem ekonomi. Halkın nabzını iyi tutan, isteklerini anlayan ve çözüm üreten aday 2012'de 'parayı veren düdüğü çalar' usulü Beyaz Saray'ın yolunu tutacaktır.

Bakalım Wall Street'i işgal etme protestoları ileriki günlerde nasıl şekillenecek ve Amerikan siyasetini nasıl şekillendirecek.

eocal7@yahoo.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)